

UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE
FILOZOFICKÁ FAKULTA

MORÁLNE POSTOJE K INTEGRÁCII IMIGRANTOV NA
SLOVENSKU

Diplomová práca

2017

Bc. Marianna Repáňová

UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE
FILOZOFICKÁ FAKULTA

MORÁLNE POSTOJE K INTEGRÁCII IMIGRANTOV NA
SLOVENSKU

Diplomová práca

Študijný program: Aplikovaná etika – etická expertíza a etické poradenstvo

Študijný odbor: 2.1.5 Etika

Školiace pracovisko: Katedra všeobecnej a aplikovanej etiky FF UKF

Školiteľ: Doc.PhDr. Jarmila Jurová, PhD.

Nitra 2017

Bc. Marianna Repáňová

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre
Filozofická fakulta

ZADANIE ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Meno a priezvisko študenta: Marianna Repáňová
Študijný program: aplikovaná etika - etická expertíza a etické poradenstvo
(Jednoodborové štúdium, magisterský II. st., externá forma)
Študijný odbor: 2.1.5 etika
Typ záverečnej práce: Diplomová práca
Jazyk záverečnej práce: slovenský
Sekundárny jazyk: anglický

Názov: Morálne postoje k integrácii imigrantov na Slovensku
Anotácia: Práca má teoreticko-empirický charakter. V teoretickej časti práce autorka popíše základné východiská migračnej politiky v európskom priestore. V empirickej časti bude realizovaný prieskum morálnych postojov vybranej skupiny obyvateľov k integrácii imigrantov na Slovensku. Výsledky prieskumu budú interpretované v kontexte etiky a budú vyvodené odporúčania pre prax.

Školiteľ: doc. PhDr. Jarmila Jurová, PhD.
Oponent: Mgr. Adrian Michalík, PhD.
Katedra: KVAE - Katedra všeobecnej a aplikovanej etiky
Dátum zadania: 29.09.2015

Dátum schválenia: 02.10.2015

prof. PhDr. Cyril Diatka, CSc.
schválil/a

ABSTRAKT

REPÁŇOVÁ, Marianna: Morálne postoje k integrácii imigrantov na Slovensku.

[Diplomová práca]

Marianna Repáňová. Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre; Filozofická fakulta. Katedra všeobecnej a aplikovanej etiky. Školiteľ: Doc. PhDr. Jarmila Jurová, PhD. Stupeň odbornej kvalifikácie: Magister: Nitra: FF UKF 2017. 70 s.

Práca sa zaoberá identifikáciou morálnych postojov obyvateľov k integrácii imigrantov na Slovensku. Prvá časť práce sa zaoberá teoretickou analýzou problematiky prostredníctvom dostupnej literatúry. Druhá časť práce je zameraná na empirickú časť, kde sa prostredníctvom prieskumných otázok na vhodnej prieskumnej vzorke zisťuje, ako je migračná politika vnímaná a ako je vnímaná celá situácia, v ktorej sa ocitla Európa. Táto časť práce zahŕňa aj problematiku fungovania integračného procesu a analýzu výsledkov. Výsledky sú v závere tejto časti práce interpretované a porovnávané s výsledkami od iných autorov. Prácu uzatvárajú odporúčania pre etickú prax, teda aplikácia získaných výsledkov do praxe.

Kľúčové slová: Morálka a morálne postoje. Ekonomika. Integrácia. Imigranti. Migrácia. Migračná politika. Migračné vlny.

ABSTRACT

Repáňová, Marianna.: Moral Attitudes to the Immigrant Integration in Slovakia
[Diploma Thesis]

Marianna Repáňová. Constantine the Philosopher University in Nitra. Faculty of Arts;
Department of General and Applied Ethics. Supervisor: Doc.PhDr. Jarmila Jurová, PhD.
Qualification level: Master: Nitra: Faculty of Arts, UKF in Nitra, 2017. 70 p.

Our paper deal with identification of citizen moral approaches towards immigrants in Slovakia. First part is theoretical analysis with help of literature. Second part is focused empirically and with the use of questionnaire we will find out how Slovaks view immigration policies and the situation Europe has gotten into. This part of paper also includes issues like analysis of results and also behavior of integration processes. Results are in the last part interpreted and compared to other authors results. At the end of paper there are recommendations for ethical practise.

Keywords: Moral and moral attitudes. Economics. Integration. Immigrants. Migration. Immigration politics. Immigrations waves.

OBSAH

ÚVOD.....	5
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma i v zahraničí	7
1.1 Základná terminológia skúmanej problematiky.....	7
1.2 Migračná politika.....	9
1.3 Motivácia odchodu a jej základné faktory	11
1.3.1 Ekonomický faktor migrácie.....	13
1.3.2 Sociálny faktor migrácie	15
1.3.3 Politický faktor migrácie.....	16
1.4 Masívne migračné vlny.....	17
1.5 Integrácia migrantov	19
1.5.1 Historický prehľad migrácie a integrácie migrantov v minulosti.....	21
1.5.2 Postoj spoločnosti k migrantom v súčasnosti.....	22
2 Cieľ práce.....	24
3 Metodika práce a metódy skúmania	25
3.1 Charakteristika objektu skúmania.....	25
3.2 Pracovné postupy a časový harmonogram.....	27
3.3 Spôsob získavania údajov a ich zdroje	28
3.4 Použité metódy vyhodnotenia a interpretácie výsledkov, štatistické metódy.....	29
4 Výsledky práce	31
4.1 Analýza výsledkov prieskumu.....	31
4.2 Interpretácia a sumarizácia výsledkov	53
4.3 Diskusia	56
4.4 Odporúčania pre etickú prax.....	58
Záver	61
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	63
Príloha: Dotazník	67

ÚVOD

Migrácia je jednou z najaktuálnejších tém súčasnosti, vďaka ktorej môžeme sledovať celkové dianie v spoločnosti, ktoré je ňou ovplyvňované. Členské štáty EÚ sú na jednej strane viac otvorené vzájomnej podpore a na strane druhej sa ich spojenie otriasa v základoch. Predstava kultúrneho bohatstva Európy a stierania rozdielov nie je v časoch migračnej krízy ponechaná na okraji záujmu. Nachádzame sa v zložitej situácii, v ktorej musí každá spoločnosť, ktorú tvoria jednotlivci, vyjadriť svoj postoj.

Cieľom práce je snaha identifikovať morálne postoje obyvateľstva k integrácii imigrantov na našom území. Na základe analýzy dostupných zdrojov z prvej časti práce sa budeme snažiť získať informácie zapracovať do empirickej časti práce a prostredníctvom získaných výsledkov ďalej sformulujeme odporúčania pre etickú prax.

Práca sa skladá z dvoch častí a to z teoretickej časti, ktorá zahŕňa základné východiská migračnej politiky v európskom priestore a z časti empirickej, v ktorej zrealizujeme prieskum zameraný na morálne postoje u vybranej skupiny respondentov k integrácii imigrantov. Prvá časť práce predstavuje teda vymedzenie základných pojmov a analýzu teórie potrebnú z hľadiska bližšieho oboznámenia sa s danou problematikou a zároveň posluží ako podkladový materiál pre empirickú časť. V tejto časti sa budeme zaoberať vysvetľovaním fungovania migračnej politiky a jej základných faktorov ovplyvňujúcich migráciu, ako aj motiváciou k odchodu a integračným procesom. Druhá časť práce predstavuje realizáciu samotného prieskumu, kde prinesieme zároveň jeho výsledky, ktoré budeme následne interpretovať a v diskusii ich budeme porovnávať s výsledkami prác iných autorov. Na základe použitých analyticko – deduktívnych metód sa budeme snažiť v závere druhej časti práce podať návrhy pre etickú prax. Myslíme si, že odporúčania by mohli ovplyvniť do určitej miery vnímanie migračnej problematiky.

Problémom migrácie sú výrazné migračné vlny vyznačujúce sa najmä svojou masívnosťou. Tvrdenia o pokojnom a umiernenom spôsobe spolunažívania majú skôr charakter vysokej miery intolerancie. Napriek všetkým sprievodným negatívnym javom sa budeme snažiť poukázať aj na iné ako ekonomické dopady migrácie. Uvedomujeme si finančné zaťaženie každej z európskych krajín, no na migračnú problematiku sa budeme snažiť nazrieť i z pohľadu prichádzajúcich imigrantov, ktorí sú často nútení opustiť rodnú zem z oveľa vážnejších dôvodov ako je ekonomika. Vieme, že všetci ľudia sú v prvom rade ľudskými bytosťami a základné práva majú i tí, s ktorými Európa zvädza ťažký morálny boj. Dúfame, že z odporúčaní z výsledkov práce bude možné postaviť jednotlivca pred túžbu

obohatiť seba a svoje okolie snahou prispôbiť sa spoločnosti, v ktorej žijeme, ale zároveň túto snahu netlačiť k prílišnej benevolencii, nakoľko i domáce obyvateľstvo má svoje práva.

Po skúsenostiach, ktoré Európa v spojení s migráciou zažíva, sa spoločnosť musí snažiť nájsť spoločnú cestu, vzbúriť sa voči pokrytectvu, experimentovaniu, či zneužívaniu vôle občanov. Prvé miesto musí zaujať aktívna snaha o ochranu ľudského života, kultúry a naučiť sa pracovať s pojmom multikulturalizmu. Spoločnosť, v ktorej žijeme je pluralitná a súčasný systém nenaznačuje, že by sa malo toto prepájanie a rozširovanie kultúr spomaliť či zastaviť. A práve preto pokladáme za dôležité zaoberať sa kultúrnymi otázkami.

Touto cestou by som sa chcela úprimne poďakovať mojej skvelej školiteľke Doc.PhDr. Jarmile Jurovej, PhD., ktorá mi bola opäť veľkou oporou. Som jej vďačná za poskytovanie odborných a inšpiratívnych rád. Ďakujem jej za trpezlivosť a ochotu, s akou mi venovala svoj čas pri vypracovávaní tejto diplomovej práce.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma i v zahraničí

V tejto časti diplomovej práce sa snažíme priblížiť skúmanú problematiku migrácie a morálnych postojov k integrácii imigrantov nielen vo svete, ale i na našom území.

1.1 Základná terminológia skúmanej problematiky

Východiskovými pojmami diplomovej práce sú pojmy morálka, morálne postoje a migrácia. V tejto podkapitole budeme teda analyzovať tieto základné pojmy, aby tak bolo možné lepšie pochopiť postoje jednotlivcov k migračným otázkam.

K problematike, ktorou sa v tejto práci zaoberáme, je dôležité spomenúť pojem morálky či morálneho konania. Každý deň kedy žijeme svoje životy sa stretávame s rôznymi skúsenosťami, drobnými previerkami nášho správania a postojov. Vymedzenie pojmu morálky je pomerne náročné, nakoľko samotná morálka je zložitým spoločenským javom, ktorý má rozmanité špecifické kvality a plní rôzne sociálne funkcie.

Sociálne, emocionálne, morálne a spirituálne domény človeka podľa Gardera (1999, s. 22) nemožno považovať za nezávislé konštrukty ľudskej inteligencie. Ak by sme podľa neho chceli spojiť inteligenciu a morálku, museli by sme byť najskôr schopní zodpovedať základné otázky o dobre a zle. Dôležité je aj sledovanie morálneho usudzovania človeka nad rôznymi životnými okolnosťami, či sa ten ktorý človek bude správať morálne aj v reálnom živote.

Pojem morálky môžeme teda definovať ako pojem, ktorý sa nepoužíva len v teórii, ale aj v jazyku každodenného života. Ide o pojem, ktorý bol už dávno preverený životnými skúsenosťami či celými dejinami spoločenského myslenia. Lajčiaková (2008, s. 14) chápe morálne konanie, ktoré je súčasťou morálky ako konanie racionálnej bytosti, teda človeka, ktorý sa rozhoduje na základe rozumu a okolností, ktorými sa práve zaoberá a dokáže určitým spôsobom pretlmočiť tento pohľad do dobrovoľného a slobodného úsilia. Podľa nej morálnosť nemožno charakterizovať ako kvalitu, ktorá je pridaná k ľudskému konaniu, ale tvrdí, že ľudské konanie samotné je morálne.

Morálka vystupuje ako určitá forma spoločenského vedomia, odráža naše konanie, ktoré je historicky podmienené. Už v minulosti prebehli rôzne udalosti, ktorými súčasná spoločnosť opovrhne, ale spoločnosť tej doby to ktoré konanie akceptovala a tolerovala. Umberto (2004, s. 94) hovorí o holokauste a nacizme. Popisuje skutočnosti o praktizovaní genocíd. Ľudia tieto okolnosti svojej doby tolerovali. Možno podľa neho hovoriť

o všeobecnom súhlase propagovanom ako planetárny model, ktorý narušil naše morálne vedomie, našu vieru v dobro a zlo.

V súčasnej dobe je naozaj potrebné, aby sme sa venovali viac morálke a morálnemu správaniu. Práve minulosť nás mohla poučiť a utvrdiť nás v tom, že morálna inteligencia je skutočná a má svoje opodstatnenie. Primárnym cieľom tejto inteligencie je upozorňovať na morálne správanie sa. Morálna inteligencia pozostáva z osobných, spoločenských, kognitívnych, emocionálnych a morálnych zručností, ktoré tvoria silný charakter každého jednotlivca a sprevádzajú jeho morálne správanie. Ide teda o schopnosť odlíšiť už skôr spomenuté dobro od zla alebo správne od nesprávneho a mať silné etické presvedčenie. Konanie podľa týchto presvedčení potom môžeme označiť za čestné (Borba, 2001, s. 4).

Činnosť človeka si vyžaduje aj činnosť vedomia a ich vzájomné pôsobenie na seba. Otázkou zostáva skutočnosť ako sa morálka prejavuje v správaní ľudí ?

Každá osoba, aj keď sa nachádza v rovnakej situácii, koná odlišne. Každého definuje osobná zrelosť pričom dôležitým faktorom, ktorý ju ovplyvňuje, je vývojové štádium v ktorom by sa mal jednotliviec učiť rešpektovať vnútornú slobodu, bohatstvo iného človeka (Lajčiaková, 2008, s. 15). Mali by sme sa naučiť rešpektovať rozhodnutie druhého človeka, pretože on sám si nesie za toto konanie zodpovednosť.

Teoretické vymedzenie pojmu morálka a s ním súvisiaceho morálneho správania sa modeloval historicky. Používali sa rôzne iné termíny ako étos, mrav, cnosť, ale v každom období šlo o snahu žiť lepším životom, vychádzať so spoločenstvom, v ktorom ten ktorý človek žil. Spoločnosťou zaužívané mravné normy a princípy neodrážajú bezprostredné bytie, ale ich podstatu a historický základ. Človek je bytosťou schopnou konať na základe vnútorne uvedeného zákona.

Ďalšou skúmanou problematikou, ktorou sa v práci zaoberáme je oblasť migrácie, ktorá predpokladá implementovanie morálneho správania sa aby sa dosiahlo efektívne spolužitie.

S pojmom migrácie sa v súčasnosti stretávame pomerne často. Je to rozšírená problematika, ktorá nás stále viac zasahuje a môžeme sa na ňu dívať nielen z pohľadu našej krajiny, ale i z globálneho hľadiska, nakoľko sa dotýka väčšiny krajín sveta. Migráciu bežne môžeme označiť ako pohyb. Pohyb obyvateľstva ako taký a osobu, ktorá ho vykonáva, teda migruje, označujeme všeobecným termínom migrant. Podľa Bernadiča (2008, s. 25) môžeme za migranta považovať osobu, ktorú viedli akékoľvek dôvody k opusteniu svojej krajiny a môžeme tento pojem ďalej rozlíšiť medzi pojmy emigrant a imigrant. Oba pritom znamenajú vysťahovalectvo, respektíve pohyb z jednej krajiny do krajiny druhej. Pri oboch

sú dôvody na opustenie rodnej krajiny rôzne, rozdiel spočíva v tom, že krajina z ktorej človek odchádza tohto človeka vníma ako emigranta a krajina, do ktorej človek prichádza ho vníma ako imigranta.

Termín migrácia má ďalej podľa Paláta (2014, s. 7) užšie vymedzenie ako pojem mobility. Mobilita podľa neho, na rozdiel od migrácie, zahŕňa všetky druhy pohybu obyvateľstva, vrátane prechodného pobytu s rôznou periodicitou, čiže opakovaním či vzdialenosťou. Termín migrácia podľa neho zahŕňa teda len zmenu trvalého bydliska, čím sa odlišuje od všetkých iných druhov pohybov obyvateľstva.

Okrem migrácie ako takej by sme ešte mohli spomenúť pojem medzinárodnej migrácie, ktorý podľa Kratochvíla (2009, s. 40) hovorí o tom, že migrácia nastáva až potom, čo jednotlivé krajiny ustanovili na svojich územiach svoje štáty. Najskôr musia existovať hranice na základe ktorých potom možno opúšťať alebo prechádzať jednotlivými územiami. Opustiť krajinu pôvodu znamená pre migrujúceho zodpovedať si určité otázky, ktoré sa týkajú vzdialenosti, kultúrnej príbuznosti, dostupnosť cieľa a schopnosť tento cieľ dosiahnuť. Migrujúci sa tak musí popasovať s vhodnými odpoveďami, ktoré sa priklonia buď k miske váh pre odchod alebo naopak, pre zotrvanie. Tieto a mnohé iné aspekty sú teda sprievodnými javmi migrácie a môžu byť jej prekážkou. Migrácia sa v dnešnej dobe ukazuje ako častý jav rovnako to však bolo už aj v minulosti. Možno povedať, že dejiny ľudstva sú akoby dejinami sťahovania. Ľudia opúšťali a denne opúšťajú svoje krajiny a domovy z rôznych dôvodov, ktorým sa budeme venovať neskôr.

Svoju dôležitosť má aj pôvod migrácie. Pôvodom tohto pojmu sa zaoberal aj Bernadič (2008, s. 17), ktorý uvádza, že tento pojem pochádza z latinského slova migrare čo znamená sťahovať sa, vystáhnovať sa, presťahovať sa. Synonymický slovník slovenského jazyka podľa neho migráciu označuje za premiestňovanie (sa), teda presun z jedného miesta na druhé, pohyb, sťahovanie a presídľovanie.

Na záver vymedzovania tohto pojmu musíme dodať, že prostredníctvom migrácie sa do krajín dostáva niečo iné, cudzie a doposiaľ možno nepoznané. Migranta považujeme za cudzieho preto, že napríklad hovorí buď iným jazykom, kultúra z ktorej pochádza má iné zvyky a tradície alebo má iné vierovyznanie (Sartori, 2011, s. 70). Všetky tieto nové prvky nás však môžu obohatiť o poznanie. Napokon strach je dôsledok z nepoznaného.

1.2 Migračná politika

Ďalšou dôležitou a kľúčovou analyzovanou problematikou pre túto prácu je oblasť migračnej politiky. Je dôležité analyzovať jej fungovanie v priestore Európy a rovnako tak

aj na našom území, nakoľko sa problematika migrácie priamo nedotýka len okolitých krajín, ale i tej našej.

Prostredníctvom migračnej politiky teda možno regulovať počet prichádzajúcich migrantov do našej krajiny. Štica (2010, s. 287) sa zamýšľa nad tým, či vôbec majú jednotlivé členské štáty právo na reguláciu migrácie. Migračná politika je podľa neho skôr nejakým novodobým fenoménom, ktorý sa začal utvárať na podnety z hospodárskej, sociálnej a kultúrnej oblasti. Migračná politika často nie je schopná rozlišovať medzi rôznymi odlišnosťami a akoby vrhala všetko a všetkých do jedného pomyselného vreca, pretože vždy súvisí s podobou národa, štátu a v dobe globalizácie je jej toto jednostranné vymedzenie vágne. Podľa Sartoriho (2011, s. 70) by sa najskôr mali zodpovedať tri základné otázky a uvedomiť si skutočnosť, že s emigráciou treba spájať integráciu. Krajina musí mať integračný program, podľa ktorého by sa mala byť schopná o toho ktorého človeka aj reálne postarať, začleniť ho do spoločnosti. Otázkami sú teda, koho máme integrovať, ako ho máme integrovať a prečo ho máme integrovať...? Ako Sartori ďalej uvádza (2011, s. 71), otázka integrácie je vo väčšine prípadov otázkou národnostnou alebo rasovou a ďalej je to triedna integrácia, ktorú by mali riešiť sociálno-ekonomické práva.

Každý štát má, podľa medzinárodných dohôd, právo na rozhodnutie o tom, koho na svoje územie pripustí. Ako uvádza Azud (2003, s. 216), postavenie cudzincov v inom ako jeho domácom štáte, teda jeho práva a povinnosti, upravuje vnútroštátne právo každého štátu a zároveň každý štát je povinný rešpektovať platné zásady medzinárodného práva v oblasti cudzineckého práva. Najideálnejšia spolupráca jednotlivých krajín je vtedy, ak sa neporušujú žiadne dohody. Problémom však môže byť nevýhodnosť dohôd, trhlínky, ktoré sa objavia pri realizácii dohody v praxi.

Určujúcim znakom migrácie je predstava, že niektorí politici a analytici sa domnievajú, že medzinárodnú migráciu si majú regulovať jednotlivé štáty, konkrétne reguláciu pohybu osôb cez hranice. Migrácia pred rokom 1914 bola všeobecne videná ako útok na štátnu suverenitu. Tak by sme ju mali vnímať i dnes v priebehu tohto storočia. Mnoho migrantov prechádza cez hranice neregulárnym spôsobom. Nezrovnalosti v dohodách o prekračovaní hraníc sú často dôsledkom prísnejších kontrolných opatrení, ktoré zablokovali skoršie formy spontánnej mobility. Zatiaľ čo väčšina vlád zrušila kontrolu na hraniciach, snaha vlád regulovať prekračovanie migrujúcich opäť musela toto opatrenie zaviesť (Castles a kol., 2014, s. 5).

Súčasná spoločnosť musí bojovať s extrémnym návalom počtu migrantov do jednotlivých štátov Európskej únie. Niektoré štáty v nej sú viac ekonomicky vyspelé ako iné

a preto čelia vyššiemu návalu migrujúcich ako tie ostatné. Aj to je dôvod, prečo musia jednotlivé členské štáty EU spolupracovať, aby únia mohla prežiť. Pavlíková a Zima (2014, s. 35) uvádzajú, že Európania majú strach pred hegemóniou, teda pred nadvládou druhých. Problémom v tomto prípade je, že túto skupinu tvorí niečo nové čo nepoznáme. Úlohou Európskej únie je aj v oblasti migrácie vypočuť a rešpektovať názory členských štátov a snažiť sa nájsť taký program, ktorý by jej stavebné kamene neoslaboval, ale naopak posilňoval.

Ďalším dôležitým faktorom v migračnej politike by malo byť okrem rešpektovania ľudských práv aj sledovanie dodržiavania určitých povinností, ktoré vyplývajú z medzinárodného práva. Akékoľvek porušenie zákona, či spôsobenie trestného činu, by sa malo riešiť extradíciou. Povinnosť extradície, teda vydania osoby štátom, sa uskutočňuje na základe dohôd. Avšak medzinárodné právo takúto povinnosť štátom neukladá a tak toto funguje skôr na základe vzájomných dohôd alebo na základe medzinárodnej zdvorilosti (Azud, 2003, s. 219). V tomto prípade znovu zohráva dôležitú úlohu spomínaná spolupráca členských štátov.

Čo sa týka migračnej politiky na Slovensku, tá sa snaží zabezpečiť v prvom rade ochranu národných záujmov v oblasti migrácie. Snaží sa presadzovať svoje ciele a dosiahnuť harmonizáciu ohľadom predpisov Slovenskej republiky s predpismi Európskej únie. Naša migračná politika vytvára vhodné podmienky v oblasti finančnej, materiálnej a zároveň i ľudskej. Spolupráca Slovenskej republiky s Európskou úniou je v oblasti migrácie veľmi dôležitá a aj na základe tejto spolupráce možno predchádzať problémom zvýhodňovania niektorého z imigrantov (MV SR, 2016, s. 1).

Azylová a migračná politika sa v súčasnosti javí ako náročný a komplikovaný proces. Napriek snahe Európskej únie vyriešiť migračnú problematiku sa toto úsilie javí skôr ako utópia. Niektoré členské štáty majú obavu z nepretržitého narastania migrácie a preto sa bránia vlastnými silami. Táto snaha spočíva v regulácii imigrácie, ktorú chcú riešiť svojou jurisdikciou. Štáty tak bránia svoju zem, sociálne a iné benefity. Hľadanie konsenzu členských štátov v oblasti toho, kto by mal byť oprávnený regulovať imigráciu sa po bližšom preskúmaní javí ako nie celkom jednoznačná skutočnosť (Štica, 2010, s. 96). Problémom je nesúhlas niektorých krajín, vrátane tej našej, s prijímaním imigrantov v povinných kvótach.

1.3 Motivácia odchodu a jej základné faktory

Dôvody na migráciu môžu byť rôzne a rovnako tak aj u politicky motivovaných migrantoch hrajú dôležitú úlohu aj nepolitické motívy. Samotný útek môžeme vnímať ako

určitú formu reakcie na dôvody uložené niekde v podvedomí migranta (Bernadič, 2008, s. 12). Ľudia teda hľadajú to, čo im ich krajina nie je schopná zabezpečiť. Niektorí hľadajú lepšiu životnú úroveň, niektorí bezpečie. Čo sa týka najčastejšie prezentovaných útekov sú úteky z dôvodu zlepšenia svojej finančnej situácie. Môžeme konštatovať, že ľudia od nepamäti opúšťali svoje rodné krajiny práve z týchto ekonomických dôvodov.

Považujeme za dôležité spomenúť skutočnosť, že imigranti smerujúci na naše územie sú pôvodom z menej rozvinutých krajín, ktoré sú charakteristické nižším kapitálom ako tie viac rozvinuté a niektoré krajiny majú kapitálu až nadbytok a trpia nedostatkom výrobnjej zložky. Migrujúci tak potom udržiavajú vo svete vyrovnanosť, čo nemá však pri obrovských počtoch len priaznivé dopady (Palát, 2014, s. 14). Práve minulosť sa vyznačovala tým, že takýto ekonomický migranti boli vítaní. V každom prípade to, aká je životná úroveň v krajine migrujúceho, sa odzrkadlí aj v počte ich príchodu do iných krajín.

Keby sme chceli odkázať na náuku katolíckej cirkvi, mohli by sme sa dočítať o tom, že každý človek má svoju dôstojnosť a je pánom svojho konania. Na základe týchto slov Štica (2010, s. 254) hovorí, že človek môže slobodne rozhodovať o skutkoch, ktoré vykoná a o spôsobe akým to vykoná. Na každého by sme pritom mali nazerať ako na právny subjekt. Podľa cirkvi by sme sa mali snažiť ujať pocestných a pomôcť im. Ako uvádza Payne a kol.(2010, s. 85), mnoho migrujúcich bez toho aby to bol zámer okrem svojho domova opúšťajú aj svoje rodiny a môžu sa cítiť osamelo, musia sa naučiť žiť v inej kultúre, pochopiť ju, a práve preto by podľa neho mali ľudia budovať mosty, aby sa im spolu žilo jednoduchšie.

Súčasný stav v migračnej problematike môžeme chápať v určitom zmysle ako jeden z prejavov krízy Európskej únie. Dnešný dominantný spoločenský, kultúrny a sociálny motív, ktorý je spojený s bežeckou vlnou migrantov je kritický problém, pre ktorý si EU sama pripravila živnú pôdu. Ak nepríde k zmene, v budúcnosti si už nebudeme vedieť pomôcť (Strejček, 2016, s. 117). Situácia, v ktorej sa ocitáme, je alarmujúca. Musíme sa snažiť vytvoriť podmienky, ktoré zabezpečia ochranu migrujúcim a bezpečnosť domácim.

Bez ohľadu na odvolávanie sa na také či onaké hodnoty sú však dôvody migrácie často iného charakteru a sú skôr účelové, kde migranti presne vedia čo robia a kam chcú ísť. Migrant sa teda okrem motívov, ktoré ho vedú k odchodu zo svojej krajiny musí zaoberať alebo sa zaoberá aj výberom cieľovej krajiny. Rozhoduje sa na základe rôznych faktorov. V konečnom dôsledku by sme mohli skonštatovať, že chce sebe a možno svojej rodine, teda za predpokladu, že nemigruje sám, zabezpečiť bezpečnosť a stabilitu. Podľa Paláta (2014, s. 56) sú medzi krajinami výrazné rozdiely v pôvode, či národnosti migrantov. Môžeme podľa neho povedať, že za hlavné motívy odchodu možno považovať ekonomické, geografické,

politické, kultúrne a iné dôvody. Ten najdôležitejší faktor z pohľadu Európskej únie je práve geografická blízkosť. Cieľovú zem si potom migrujúci volí tak, aby nemal príliš ďalekú cestu k rodinným príslušníkom, nakoľko krajiny v Európskej únii spolu susedia. Migranti sa teda nemusia trmácať cez polovicu zeme s celou rodinou, ale môžu veľmi jednoducho svojich príbuzných navštíviť.

O každej emigrácii je známe, že podvedome akoby konzervuje prejavy národného života, ktoré existujú alebo existovali v každej dobe, kedy prišlo k opúšťaniu zeme. Vždy je to ale odchod. Politické ciele majú za následok tok migrantov do celého sveta s tými najrozmanitejšími motívmi. Samotný strach o život, útek pred bombardovaním sa však stáva zásterkou pre rôzne skupiny, ktoré sa nie vždy musia zaoberať otázkou prežitia. V ďalšom pokračovaní práce si rozoberieme bližšie jednotlivé faktory, ktoré najčastejšie ovplyvňujúce migráciu.

1.3.1 Ekonomický faktor migrácie

Jedným z najbežnejších faktorov, ktoré majú vplyv na migráciu je práve ekonomický. V tomto prípade migrujúci rieši otázku prínosov, ktoré by mali plynúť z jeho odchodu. Musia sa zväžiť rozdiely v príjmoch cieľovej krajiny a nákladoch spojených s odchodom, spolu so všetkými nákladmi, ktoré v danej zemi sú (Palát, 2014, s. 26). Emigrujúci v súčasnej dobe migrujú do stabilnejších oblastí ako je tá ich, nakoľko oblasť sužovaná nepokojmi hospodársky neprosperuje. Ťažiť v tejto oblasti môžu aj príslušní prevádzkači migrujúcich. Rovnako ako v minulosti aj dnes sa nájde skupina ľudí, ktorá profituje na ľudskom nešťastí alebo ľudskej vidine niečoho lepšieho (Bernadič, 2008, s. 30). Najlepším spôsobom ako si niečo privyrobiť je ťažba na ľuďoch, ktorí sú v bezvýhodiskovej situácii a nemajú inú možnosť ak chcú prežiť.

Migrácia v otázke ekonomickej problematiky môže pre pracovný trh krajín pôsobiť priaznivo. Ak však hovoríme o migrácii v masových rozmeroch, aká nás už nejakú tú dobu trápi, je táto pozitívna stimulácia zanedbateľná. Ako Skopeček (2016, s. 28) uvádza, každá krajina musí hneď po príchode migranta vynaložiť určité náklady bez ohľadu na to, či vôbec osoba v tej ktorej krajine požiada o azyl. Tieto náklady zahŕňujú náklady krajiny spojené so zadržovaním nelegálnych migrantov, k zabezpečeniu vyššej kontroly hraníc, náklady na stravu a ubytovanie a zároveň aj náklady prípadného vyhostenia migrujúceho. Štica (2010, s. 274) chápe tento druh migrácie ako dôsledok nerovného prístupu jednotlivých ľudí k šanciam a dobrám potrebných pre dôstojný život. Z tohto dôvodu sa väčšina migrantov

podľa neho rozhodne opustiť svoju krajinu, aby si zlepšili svoje životné podmienky, podmienky svojej rodiny, aby si tak zvýšili hospodársku úroveň.

Z dôvodu rozšírenej medzinárodnej migrácie je potrebné sledovať faktory, ktoré medzinárodná migrácia determinuje v období jej ekonomického rozmachu, ale i v dobe kedy sa krajine práve najlepšie hospodársky nedarí. Ekonomické faktory sú spravidla spojené s prácou, teda s pracovnou migráciou (Palát, 2015, s. 26). Keďže migrácia sa nás priamo dotýka a je to niečo, čo je stále aktuálne, mali by sme sa zamyslieť aj nad otázkou, aké dopady na našu krajinu či iné krajiny v európskom priestore bude táto migrácia mať. Ako uvádza Sinn (2016, s. 167), je možné, že sa nám vypomstia politické varovania.

Ako sme už skôr spomenuli ekonomická migrácia môže byť zapríčinená hlavne nezamestnanosťou či nízkymi zárobkami. Podľa Bernadiča (2008, s. 14) značná skupina migrujúcich odchádza s prázdnyimi rukami do odlišnej kultúry s jazykovou bariérou. Začiatky života v cudzej krajine sú teda náročné rovnako tak z finančného a bezpečnostného hľadiska pre azylovú krajinu ako aj pri imigranta, ktorý o azyl žiada.

Vysvetlenie otázky dopadu na pracovný trh pri tomto type migrácie podľa Paláta (2014, s. 28), je v neoklasickom modeli trhu práce. Ide o dopyt práce, mzdovú sadzbu a dostupnú kapitálovú zásobu. Prísun migrantov do danej krajiny potom vyvolá dopyt po práci, čoho dôsledkom bude zníženie mzdovej sadzby a pokles miestnych, teda domácich zamestnancov. Základná národno-hospodárska veta o migrácii podľa Sinna (2016, s. 168) nám hovorí, že v prípade flexibilných miezd strácajú tí, ktorí môžu na trhu práce nahradiť prácu imigrantov a získavajú tí, ktorí sa s ich prácou dopĺňujú. To znamená, že ide o skupinu, ktorá sa vyznačuje nízkou mierou vzdelania.

Existujú argumenty, ktoré podporujú ekonomickú migráciu. Podľa týchto argumentov Európa netrpí migračnou krízou a práve naopak, potrebuje ekonomických migrantov. Skutočnosť však tomuto argumentovaniu nezodpovedá. Analýzy, ktoré sa robili nie sú aktuálne a preto v otázke tejto problematiky celkom irelevantné. V skutočnosti nepoznáme reálne čísla ohľadom finančnej podpory migrantov (Lipovská, 2016, s. 55).

Masívna migračná vlna sa aj podľa Slaného (2016, s. 35) stala pre celú Európu aktuálnou problematikou, ktorou sa musí zaoberať. Celospoločenské diskusie o ekonomickej kríze spojenej s migráciou sú pomerne vlašné. Poukazovať na tento problém začala paradoxne skupina podporujúca multikulturalizmus, teda skupina, ktorá doposiaľ ekonomické videnie odmietala a snažila sa skôr pretlačiť morálne princípy pred ekonomickým rozhodovaním a tak i tu môžeme badať miernu nerozhodnosť a ohýbanie informáciami, tak ako to práve potrebné.

1.3.2 Sociálny faktor migrácie

Sociálnou migráciou by sme mohli rozumieť alternatívu k spomenutej ekonomickej forme migrácie. Akoby sa nejakým spôsobom dopĺňali. Dôležitá pre migrujúceho je v tomto prípade snaha o udržanie sociálnych vzťahov, ktoré sú prepojené s miestom pôvodu a teda migrujúci sa nechce vzdať svojej identity. V sociálnom prostredí si človek prehlbuje svoje medziľudské vzťahy, pracuje na tvorbe svojej identity a tá môže byť pozitívna, ale aj negatívna (Müller, 2008, s. 100). Na základe uvedeného môžeme konštatovať, že pri sociálnej forme migrácie nemusí ísť len o snahu zostať v kontakte s príbuznými, ale aj práve naopak o snahu utiecť pred týmito sociálnymi väzbami. Zároveň hlavným dôvodom emigrácie je práve sociálna zložka zabezpečiť rodinu, podporiť ju.

Sociálny faktor migrácie okrem zabezpečenia kontaktu s príbuznými vysvetľuje aj ďalšiu skutočnosť akou je potreba vzdelávania. Socializačný proces prebieha počas celého života človeka. Podľa Šticu (2010, s. 267) ľudia môžu prichádzať do iných krajín s cieľom spoznať novú kultúru, budovať jednotu ľudstva. Môžeme konštatovať, že povinnosťou štátu potom nie je len finančné a bezpečnostné zabezpečenie, ale aj garancia určitej formy vzdelávania, aby sa skresali rozdiely v jednotlivých kultúrach.

Niektoré skupiny migrujúcich sa môžu rozhodnúť opustiť svoju krajinu z dôvodu, ktorý je nefinančného charakteru. Cieľová krajina môže disponovať lepším zdravotníctvom, dôchodkovým systémom alebo už skôr spomenutým školstvom (Palát, 2014, s. 26). Týmto chceme poukázať na skutočnosť, že migrujúci môžu mať aj inak nastavené hodnoty. Ako Palát (2014, s. 27) uvádza, za prioritu sa prevažne podľa väčšiny autorov pokladá zábezpeka potomstva. Zabezpečiť deťom atraktívnejšiu geografickú polohu, či bezproblémové nažívanie menšín v danej krajine. Medzinárodná migrácia je zo sociálneho hľadiska prostriedkom k dosiahnutiu určitej zmeny nejakých zamrznutých vzorcov správania sa v krajine, z ktorej sa migruje. Sociológia ju teda nechápe ako cieľ.

Podľa Müllera (2008, s. 15) riešením rôznych problémov v spoločnosti môže byť spomenutá sociálna zmena. Možnosť slobodného poznávania, výberu a rozhodovania, ktoré nám prináša moderná doba. Dôležitú otázku v tejto problematike zohráva samotný akt rozhodnutia ako dosiahnuť potrebnú sociálnu zmenu. V sociálnom faktore migrácie je to práve samotná migrácia rozhodnutie opustiť krajinu a nájsť si novú cieľovú zem, kde platia iné pravidlá - pravidlá, ktoré sú pre tento druh migrujúceho prijateľné.

Medzinárodná migrácia je zo sociálneho hľadiska považovaná predovšetkým za skúmanie toho, ako prisťahovalci zvládajú životné podmienky v primajúcej krajine. Keďže na imigranta sa nazerá ako na cudzinca, ktorý vstupuje do niečoho etnicky neznámeho,

skúmajú sa problémy, ktoré s prisťahovalectvom súvisia (Szaló, 2007, s. 23). Tieto adaptačné procesy sú samozrejme vždy náročné a to pre obe strany.

Súčasná informačná spoločnosť podáva dostatok informácií o prijímajúcich postupoch v jednotlivých krajinách. Ako uvádza Palát (2014, s. 27), všetky potrebné informácie v otázkach ubytovania, možnosti dopravy, ako je krajina technologicky vyspelá či voľných pracovných miestach sa dajú jednoducho nájsť na internete. Migrujúci si tak môžu vopred nájsť cieľovú zem, ktorá im zabezpečí možnosť žiť život v krajine priateľskej voči menšinám a migrantom.

Aj história migrácie sa vyznačovala, ako sme už skôr spomenuli, množstvom voľných pracovných miest v celej Európe. Migranti boli tak vítaná pomoc. Súčasnosť sa skôr vyznačuje vysokou mierou nezamestnanosti a teda súperenie o voľné pracovné miesta. Okrem tejto skutočnosti na atraktivite migrantov nepridáva ani fakt, že je často nelegálna (Šebesta, 2016, s. 70). Práve takáto situácia má negatívne dopady aj na tento druh sociálnej migrácie nefinančného charakteru.

1.3.3 Politický faktor migrácie

Politické napätie, problém s udržaním moci a bezpečnosti v krajine tiež vyháňa svoje domáce obyvateľstvo. Ľudia utekajú pred hladom, strachom a pred politickou vôľou, s ktorou sa nie je možné stotožniť. Ako uvádza Deyl (2016, s. 213), naša spoločnosť čelí dôležitému a morálne náročnému rozhodnutiu, kde si volí medzi dvomi druhmi zla. Na jednej strane stojí základný impulz vyslobodiť človeka z utrpenia a na strane druhej, ak budú migranti vedieť, že majú oporu, budú pribúdať ešte vo väčších počtoch.

Súčasná doba sa môže zaoberať otázkou globálnej distribúcie spravodlivosti a ako tento záväzok aplikovať v praxi. Štica (2010, s. 220) k tejto distribúcii poznamenáva, že základným etickým východiskom reflexie migrácie o dosiahnutie tejto spravodlivosti predpokladá pomoc od ekonomicky zdatnejších krajín sveta. Podľa neho je správne pomôcť slabšiemu a chudobnejšiemu človeku, imigrantom, ktorí potrebujú nájsť bezpečné útočisko v silnejšej a stabilnejšej krajine.

Ako uvádza Azud (2003, s. 219), cudzincom na našom území musia byť rešpektované ich ľudské práva a štát musí cudzincom zabezpečiť ochranu. Konceptia ľudských práv a slobôd vychádza z presvedčení, že ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach a všetci majú rovnaké právo na ochranu štátom. Hoci existujú právne vymedzenia ohľadom vojnových konfliktov a skutočnosti, že civilisti musia byť z týchto sporov vylúčení, nesmú sa robiť útoky proti civilnému obyvateľstvu avšak napriek tomu sa týmto konfliktom

v súčasnosti vyhnúť nevieme a tak máme vojnou zmietané zeme, ktorých obyvateľstvo potrebuje našu pomoc.

Problematika politickej migrácie je pomerne citlivou témou. Nedodržiavanie základných ľudských práv je pre mnohých z nás niečo nepredstaviteľné. Rovnako tak neustále pretrvávajúce boje odzrkadľujúce domácu nezdravú klímu sú dôsledkom núteného migrovania. Politickí utečenci utekajú zo strachu pred prenasledovaním z rasových príčin, vierovyznaním, politickým presvedčením či zo strachu pred smrťou (Bilic, 2015, s. 22). Utečenci, ktorí sú takto nútení opustiť svoju krajinu, nemajú inú možnosť ako hľadať domov mimo svojej vlasti. Ich dôvody sú naozaj opodstatnené, veď asi nikto by nebol schopný prijať za svoj strach z prenasledovania a strach o svoj život (Palát, 2014, s. 10).

„S druhými vás spája to, že ste ľudské bytosti a ste súčasťou ľudského spoločenstva. Toto spojivo je spoločné. A toto ľudské spojivo postačuje na to, aby ste precítili hodnotu a dôstojnosť. To spojivo sa môže stať zdrojom útechy vo chvíli, keď prídete o všetko.“ Dalajláma (In: Cutler, 2016, s. 52).

Aj Slovensko sa v minulosti muselo popasovať s politickou migráciou a veľa ľudí opustilo našu krajinu. Museli utiecť, pretože sa dostali do situácie, ktorá nebola jednoduchá. Režim, ktorý tu v minulosti fungoval, nútil našich občanov utekať. V českej terminológii bol zaužívaný pojem „kopečkař“ za ktorého považovali človeka, ktorý ušiel za kopčeky (Bernadič, 2008, s. 27). Európske hodnoty v súčasnosti vyžadujú našu solidárnosť. Podľa Janáčkovej (2016, s. 17) sa musíme o našu zem, ktorú naši predkovia zveľadľovali a zanechali nám ju ako dedičstvo, deliť s celým svetom. Niektoré národy sa snažia napraviť rozpútanie vojny v minulosti alebo ide možno o dôsledok starnutia Európy a príliv imigrantov ju má podľa tejto teórie omladiť.

Imigranti, ktorí k nám prúdia z politických dôvodov sú ale z úplne odlišného prostredia, ako je kultúra cieľovej zeme. Táto rozmanitosť a snaha začleniť sa do našej spoločnosti bude pre imigranta rovnako náročná ako je pre nás náročné prijatie jeho samého.

1.4 Masívne migračné vlny

Migračné vlny súčasnosti by bolo možné označiť za pokračovanie migračného trendu posledných rokov, ale jeho intenzita je v porovnaní s minulosťou intenzívnejšia. Podľa Šebestu (2016, s. 70) okrem rozdielu v intenzite si môžeme všimnúť aj odlišné postoje migrujúcich aktérov a európskych vlád. Súčasnnosť sa podľa neho vyznačuje vysokou mierou nezamestnanosti a teda imigranti nie sú tak vítaní, ako to bolo v časoch minulých. V období nezamestnanosti sa potom migranti stávajú neatraktívnou pracovnou zložkou pre domácu

skupinu a môžeme povedať, že to je dôsledkom zmien ako vnímame dnes samotnú migráciu. Ako uvádza Palát (2014, s. 17), migrácia vedie k rôznym zmenám, ktoré postupne časom narastajú a vytvárajú podmienky pre možnosti ďalšieho migračného rastu.

Problematika masívneho prenikania imigrantov na naše územia síce nie je ničím novým, ale je stále závažným problémom, s ktorým sa jednotlivé krajiny majú stále väčší problém vysporiadať. Európske inštitúcie prezentujú migráciu formou otvorených dverí s odvolávaním sa na morálnu povinnosť všetkých európskych zemí. Jednotlivým krajinám je tak nanútená distribúcia migrantov (Weigl, 2016, s. 114). Medzi ľuďmi by sa mala budovať vysoká miera empatie a tolerancie k iným národnostiam. Podľa Dalajlámu (In: Cutler, 2016, s. 99) máme všetci fyzické telo, myseľ a emócie. Všetci prichádzame na tento svet za rôznych okolností, ale prichádzame aby sme žili a rovnako všetci musíme zomrieť. Každý človek chce byť podľa jeho slov šťastný a nikto nechce trpieť. Nemali by sme poukazovať na odlišnosť farby pleti, náboženstva či inej kultúry, ale vnímať sa ako jedinečné ľudské bytosti. Na jednej strane potom stojí otázka morálneho postoja voči ľuďom, ktorí potrebujú pomoc a na strane druhej stojí problematikusť otázky kam s nimi?

Migračné vlny mali podľa Paláta (2015, s. 26) v každom období ich rozkvetu odlišné príčiny, ktoré mohli ovplyvňovať ich intenzitu. Súčasnú politickú situáciu môžeme podľa neho rozdeliť do dvoch častí. Prvá časť sa zaoberá politickou situáciou v krajine pôvodu emigrantov a druhá reflektuje migračnú politiku v zemi prijímajúcej. „Politické boje teda aj podľa Ševčíka (2016, s. 131) majú za následok dnešné migračné tsunami. Podľa neho je pohyb migrantov spôsobený demokratizačným procesom označovaným ako arabská jar, podporovaný USA.“ V dôsledku tohto počínania, v ktorom nedošlo k zvyšovaniu životnej úrovne, sa vytvoril priestor pre vznik extrémistických teroristických skupín.

Príchodom imigrantov sa migrácia potom javí, ako negatívny jav. Podľa Weigla (2016, s. 115) verejnosť vôbec nie je nadšená a otvorená k prijímaniu utečencov a odmieta hlavne skupiny prichádzajúce z moslimských krajín. Migrácia tak vôbec neprospieva stmelovaniu narušených vzťahov, ale naopak napomáha rozpadu Európskej únie. Vodička (2016, s. 206) upozorňuje na chybu v otvorenosti krajinám, hovorí o Európe bez hraníc v dôsledku čoho je najväčší úspech európskej integrácie na prahu zrútenia. Štáty by mali svoje krajiny chrániť prostredníctvom hraníc. Podľa jeho názoru boli moderné zeme vždy chránené hranicami. Európa vybudovala svet bez plotov s nesprávnym odhadom budúcnosti.

Migračné vlny, ktorým musíme v poslednej dobe čeliť sa stávajú reálnym problémom celej rady dotknutých zemí. Slaný (2016, s. 37) tvrdí, že táto výnimočná migračná vlna priniesla do jari 2015 až 700 tisíc žiadostí o azyl rôznych národností.

Imigranti ukrývajúci sa za hranicami svojich domovských krajín, z dôvodu najrôznejších utečeneckých katastrof sú lákaní do našich krajín. Toto lákanie nie je však pre nikoho prospešné. Pred našimi očami ako uvádza Tomský (2016, s. 99), sa zo západnej Európy stáva útočisko pre milióny politických a ekonomických utečencov, ktorí utekajú hlavne z dôvodu nedostatku jedla, vojny a pred terorizovaním. Na základe týchto informácií je prirodzené masívne prenikanie imigrantov na naše územia.

Súčasnosť sa vyznačuje nekontrolovateľným prenikaním imigrantov do priestorov Európy. Táto zložitá situácia stavia jednotlivé členské štáty pred komplikované otázky, ktoré sa musia vyriešiť, nakoľko migrácia ohrozuje fungovanie a spojenectvo celej Európy.

1.5 Integrácia migrantov

Naša krajina je súčasťou Európskej únie a musí spolupracovať s ďalšími členskými štátmi. Pojomom európskej integrácie rozumieme teda túto neustále sa prehlbujúcu spoluprácu jednotlivých krajín. Podľa Druláka (2003, s. 187) je integrácia Európskej únie jedinečná. Autor poukazuje na demokratické riešenie rôznych otázok, o ktorých má právomoc rozhodovať spoločný orgán, ktorému sa všetci podriaďujú.

Európska únia sa okrem ekonomickej a politickej integrácie zaoberá aj integráciou duchovných hodnôt, ktoré sú charakteristické pre každú jedinečnú kultúru. Rozmanitosť je preto tou najvyššou prioritou (Pavlíková - Zima, 2014, s. 63). Európska integrácia pôsobí však skôr ako resuscitácia národného štátu. Bežne sa môžeme stretávať s odlišným postojom ľudí k celému spoločenstvu, ku konkrétnej krajine. Podľa Müllera (2008, s. 171) môžeme hovoriť o rozpore medzi národnou a európskou lojalitou občanov. Bez integračného procesu by únia nemala takú vysokú mieru podpory.

Integrácia migrantov je zložitý proces, pri ktorom sa na našom území bral do úvahy prevažne triedny rozdiel. Súčasnosť je charakteristická tým, že na naše územie prúdia aj migranti s odlišnou národnosťou či možno rasou. Integrácia sa teda musí zaoberať tým, ako dosiahnuť rovnosť na sociálnej, ekonomickej, ale aj politicko-právnej úrovni (Sartori, 2011, s. 71). Jednou z integračných možností môže byť podpora ekonomického programu snažiaca sa zapojiť finančný kapitál do investícií, ktoré by mali byť podobné tým, do ktorých sa mohli zapájať vo svojej krajine. Rovnako tak by sa mohla riešiť otázka dvojitého občianstva s volebným právom a právom uchádzania sa o verejné funkcie (Szaló, 2007, s. 139).

Integračné procesy, ktoré súvisia so začleňovaním sa menšinovej skupiny do majoritnej vníma spoločnosť ako problematické. Určitá skupina obyvateľstva integráciu dokonca

považuje za nežiadúcu. Toto vnímanie ovplyvňuje to, v akých hodnotách je človek vychovávaný, čo sa mu vrylo do pamäti ohľadom pohľadu na národný štát (Bilic - Krogmann, 2015, s. 77). Inštitúcie v spoločnosti slúžia k dosiahnutiu blaha spoločnosti. Existujú pre ľudí a tento systém nemôže teda fungovať opačne. Imigrantom, ktorí prišli na naše územie, by sa mali snažiť pomôcť začleniť sa do našej spoločnosti a zároveň sa snažiť dosiahnuť spokojnosť i u domáceho obyvateľstva, jednej skupine zabezpečiť náhradu domova a druhej ochranu a bezpečnosť pred príchodom radikálnych skupín (Štica, 2010, s. 176). Aby človek dokázal niekomu pomôcť musí najskôr vedieť aké to je. Musí disponovať buď istou mierou empatie alebo mať obdobný prežitok. Ľudia majú tendenciu nájsť si k sebe skôr cestu, ak ich spája rovnaká alebo podobná situácia. Ako uvádza Wheatleyová (1992, s. 10), fungovanie spoločnosti možno vysvetliť pomocou metafory stroja. Človek musí najskôr poznať všetky jeho jednotlivé časti a až potom môže pochopiť celok. Aby sme dokázali pochopiť človeka, prijať ho, musíme si uvedomiť skutočnosť, že práve vzťahy zohrávajú tú najdôležitejšiu úlohu, určujú predmet pozorovania a aj to, ako sa v tej ktorej situácii budeme chovať.

Môžeme konštatovať, že integračná politika musí byť schopná rozlišovať medzi rôznymi odlišnosťami, aby nemusela byť odsúdená k neúspechu. Na pamäti pri integrácii treba mať jedinečnosť správania sa každého človeka, každej kultúry. Imigranti môžu mať úplne iné zvyky, na realizáciu ktorých je potrebné im vytvoriť vhodné podmienky (Bilic - Krogmann, 2015, s.77). Dôležitá je rovnako tak informovanosť verejnosti, aby sa tak predišlo nejakým konfliktom z nenávisťi k inakosti. Je potrebné komentovať jednotlivé kroky a rozhodnutia verejnosti a podať im dostatočné informácie o kultúre prisťahovalcov.

Európsku integráciu môžeme chápať podľa Müllera (2008, s. 173) ako test globálnej spoločnosti. Úspech či neúspech integrovania migrantov bude mať v každom prípade globálny dopad. Aby Európa bola schopná obhajovať svoje hodnoty, musí byť silným hráčom na globálnej úrovni. Zjednotená tak dokáže eliminovať rôzne riziká a preto by mali jednotlivé krajiny medzi sebou spolupracovať.

Každá kultúra bez ohľadu na svoju mieru otvorenosti, prichádza do styku s inými kultúrami a musia spolu komunikovať. Krajiny musia preberať jednotlivé prvky z iných kultúr tak, aby neohrozili funkčnosť tej svojej. Integračný proces v Európskej únii spočíva v začlenení sa do kruhu západnej kultúry, kde sa musia obe strany naučiť prijať za spoločné množstvo prvkov, s ktorými sa do tej doby možno ani jedna strana nestretla (Pavlíková - Zima, 2014, s. 63). Veľké rozdiely v našej kultúre a napríklad kultúre islamskej nie sú však

žiadnou novinkou. Už v minulosti sa tieto dva svety priblížili. Dnes však Európa neustále čelí novým a novým konfliktom na základe kultúrnej či náboženskej intolerancii.

1.5.1 Historický prehľad migrácie a integrácie migrantov v minulosti

Masová migrácia do Európy môže mať pre Európu fatálne následky. Migráciou sa zaoberali mnohé krajiny aj v minulosti. Aj naše územie opustili, alebo naopak prijali migranti z rôznych dôvodov. Na území Slovenska však nebolo nikdy evidované nejaké nadmerné množstvo imigrantov. Naša krajina nebola a nie je takou zaujímavou ako iné okolité štáty. Ak však budeme hovoriť o vnútroštátnej migrácii, tak tá zaznamenaná bola a to z hospodárskych dôvodov. Môžeme tento druh jednoducho označiť za cestovanie za prácou (Bilic - Krogmann, 2015, s. 37). Slovenská história hovorí o emigrantoch, ktorí opustili naše územie v časoch komunizmu. Táto skupina ľudí bola odsudzovaná, ako neschopná prispôbiť sa určitým pravidlám, ktoré mali všeobecnú platnosť.

V začiatkoch fungovania vtedy ešte Československej republiky bolo množstvo problémov súvisiacich so zavádzaním demokracie. Podľa Müllera (2008, s. 186) obdobie komunizmu obmedzovalo slobodu občanov. Ľudia boli organizovaní, čomu sa určitý jednotlivci stavali na odpor. Jedno z možných riešení mohlo byť opustenie krajiny do krajiny inej, benevolentnejšej.

V deväťdesiatich rokoch minulého storočia sa skúmala predovšetkým migrácia na územiach Spojených štátov a Veľkej Británii. Ako uvádza Szaló (2007, s. 23), práve toto obdobie bolo obdobím veľkého záujmu o spoznanie danej problematiky. Väčšina pozornosti pritom bola zameraná na zvládanie života imigranta v novej krajine. Skúmalo sa to, ako sa bol imigrant schopný začleniť do novej spoločnosti, a ako zvládal životné podmienky v prijímajúcej krajine.

Niektoré krajiny na svojich emigrantov, ktorí odišli do cudziny spomínajú v dobrom. Uchovávajú si ich v spomienkach. Taliani majú svojho biskupa, ktorého považujú za otca emigrantov. Dokonca Andrea Bocelli naspieval poctu talianskej emigrácii na celom svete. Rovnako tak aj Švajčiarsko má jednu obec neďaleko Olteny v ktorej je vybudovaná fontánka s dievčatkou nesúcim si malý batoh, ktorá pripomína nútenú emigráciu v polovici 19. storočia do USA (Bernadič, 2008, s. 215).

Otázkou migračnej politiky sa krajiny začali zaoberať v dobe ich vzájomného pocitu ohrozenia. Práve v tomto období sa prvýkrát začal formulovať pojem migračnej politiky. Podľa Štícu (2010, s. 52) sa prísťahovalecká politika stala v 19. storočí súčasťou štátnej politiky. Ekonomická a pracovná migrácia sa v tomto čase javili, ako negatívny jav.

Imigranti teda boli vnímaní možno rovnako ako dnes a to skôr ako ohrozenie vlastnej existencie a životnej úrovne domáceho obyvateľstva.

Sartori (2011, s. 80) hovorí o spoločnosti, ktorá sa vyznačuje pluralizmom. Pluralizmus podľa neho však nikdy ako taký neexistoval vo forme projektu. Ľudia sa začali spájať po bolestivom historickom vývoji. Tento pojem sa podľa neho vyznačuje pohľadom na svet, ktorý pozitívne hodnotí odlišnosti v ňom, ale zároveň vylučuje špekulácie o tom, že by sme ho mohli označiť za akúsi továreň inakostí. Ľudia vďaka nesúhlasu s fungovaním vnútroštátnej politiky opúšťali svoje domovy a tak vznikali v jednotlivých krajinách spoločenstvá, ktoré priniesli niečo nové.

Pre každú dobu bolo typické niečo iné a vždy sa riešila nespokojnosť určitých skupín, ale možno aj vďaka tomu sa na naše územie dostalo niečo nové, nepoznané. Život v žiadnej dobe nebol jednoduchý a aj v minulosti sa ľudia museli dokázať vysporiadať s novými skutočnosťami, okolnosťami v ktorých sa práve nachádzali. Ktorýkoľvek migrant z minulosti by mohol svojim životom poskytnúť dostatok materiálu pre napísanie románu. Tento román by však nebol o zbojníkoch oberajúcich o peniaze bohatých, ale o tých, ktorí hľadali lepší život, bezpečie a porozumenie.

1.5.2 Postoj spoločnosti k migrantom v súčasnosti

Naša spoločnosť je charakteristická dvoma skupinami mier otvorenosti a schopnosti prijať cudzinca. Tieto skupiny môžeme označiť za otvorené a uzatvorené. Dokonalá spoločnosť by sa mala riadiť prvkami otvorenosti, ale zároveň by bolo vhodné riešiť problematiku miery tejto otvorenosti. Je potrebné sa tiež popasovať s otázkou či by príliš vysoká miera takto prívetivej krajiny nepôsobila skôr deštruktívne (Sartori, 2011, s. 13). Ľudia môžu zastávať rôzne postoje k imigrantom. Podľa Bernadiča (2008, s. 207) by bohatšie národy mali pomáhať tým menej vyspelým. Utečenci z takýchto krajín by sa mali prijať a poskytnúť im bezpečie a nejaké istoty, ktoré sa im nedostali v ich domovskej krajine. Migrantov máme vnímať ako hostí, ktorí sú pod našou ochranou.

Podľa Szalá (2007, s. 114) môžeme konštatovať, že prostredníctvom sociálnych sietí sa smerom k migrantom sprostredkujú najrôznejšie sociálne identity a komunity. Vnímanie migrujúcich tak vychádza z rôznorodosti diskurzov o jednotlivých odlišnostiach v kultúrach, náboženstve až po politické ideológie. Z tohto dôvodu neexistuje jednotná teória o postojoch k migrantom.

Zahraničná migrácia ovplyvnila aj veľké množstvo našich obyvateľov. Vlastné skúsenosti so životom v zahraničí určuje do istej miery aj postoj k prichádzajúcim

migrantom. Slováci si uvedomujú dôležitosť bezpečia, ochrany životného prostredia, zdravia a celkového životného štýlu. Môžeme teda hovoriť o istej miere empatie a ochoty poznávať cudziu kultúru a zvyky (Bilic - Krogmann, 2015, s. 144).

Ako uvádza Keller (2016, s. 93), súčasnosť sa vyznačuje multikulturalizmom, ktorý on ale nechápe ako prejav nejakej veľkorysosti, ale podľa jeho slov je výplodom pravdy a lásky. Multikulturalizmus je to, čo nám zostalo po zistení skutočnosti, že migračné vlny nie sú pre jednotlivé krajiny Európskej únie prínosom, ale naopak ohrozujú ekonomiku všetkých európskych zemí.

V našich spoločnostiach nie je možný jednotný pohľad na danú problematiku. Spoločnosť sa vždy bude vyznačovať podporovateľmi a odporcami ako aj neutrálnou skupinou. K problematike prijatia migrantov na naše územie možno aplikovať aj Rawlsovú teóriu spravodlivosti. Podľa Šticu (2010, s. 124) sa táto Rawlsová teória stala akýmsi univerzálnym kritériom určovania spravodlivosti v spoločnosti a možno ju aplikovať aj v migračnej politike. Podľa Rawlsa (In: Jurová, 2012, s. 144) teóriu spravodlivosti možno aplikovať na medzinárodnú úroveň. Spolupráca krajín v tomto prípade predstavuje fungovanie na základe zmlúv a dohôd, ktoré zabezpečia chudobnejším krajinám možnosť čerpať zdroje z prosperujúcejších krajín. Na každého by sme mali nazeráť ako na rovného, stierať rozdiely a rešpektovať rozmanitosť a jedinečnosť kultúr a nectiť si len človeka ako takého, ale mať v úcte samotný národ.

Dôležitým sa v súčasnosti okrem distribúcie spravodlivosti a iných dôležitých prvkov v oblasti migrácie stáva aj pohľad na nové náboženstvá. Už skôr sme spomenuli, že islam, ktorý sa na území EU začal tak radikálnejšie rozmáhať, tu bol už v minulosti. Jednu z najväčších kritík v migračných vlnách si vyslúžili migranti vyznávajúci radikálny islam. Ľudia majú strach, že sa aj k nám dostanú radikálne skupiny, ktoré majú na svedomí niekoľko atentátov na území Európskej únie. Táto skupina sa dopravuje na naše územia ilegálne a prevažne v utajení (Sartori, 2011, s. 87). Keller (2016, s. 97) hovorí o zúfalej situácii v ktorej sa ocitáme. Môže sa nám javiť ako absurdná a aj z toho dôvodu sa na túto problematiku nazerá ako na finančné náročnú. S podporovaním migrantov, ktorí všetko dostávajú zdarma sa vynárajú ohlasy nespokojnosti obyvateľstva, ktoré nemá jednoduchú pozíciu. Problematické sú aj pozície jednotlivých predstaviteľov štátov, ktorí sa musia rozhodnúť tak, aby nepoškodili žiadnej strane, práve naopak, musia sa snažiť dosiahnuť konsenzus.

2 Cieľ práce

Hlavným cieľom diplomovej práce je identifikovať morálne postoje obyvateľov k integrácii imigrantov na Slovensku.

Dôležitými čiastkovými cieľmi práce sú analýza teoretických východísk v oblasti skúmanej problematiky z prvej časti práce. Prostredníctvom prieskumných otázok sa budeme snažiť zistiť ako teória funguje v bežnom živote človeka, ako ľudia v našej krajine vnímajú situáciu, v ktorej sa ocitáme my i celá Európa. Na vhodnej prieskumnej vzorke študentov a absolventov identifikujeme emócie, ktoré vyvoláva problematika migrácie a ako migráciu ako takú ľudia vnímajú. Budeme sa zaoberať povedomím respondentov o utečeneckých táboroch na našom území a zanalyzujeme ich jednotlivé názory k pozitívam a negatívam, ktoré migrácia so sebou prináša. Za dôležitú pokladáme aj analýzu toho, ako respondenti vnímajú bezpečnosť spojenú s príchodom imigrantov, čo považujú za dôsledok ich skutočného dôvodu na odchod zo svojej krajiny a či môžu imigranti predstavovať riziko pri zvyšovaní nezamestnanosti v krajine. Ďalej budeme analyzovať právomoci EÚ v oblasti prerozdeľovania migrantov do členských krajín EÚ a vplyv odlišnej kultúry na kultúru EÚ. Ďalším čiastkovým cieľom práce je analýza toho ako respondenti vnímajú migračnú politiku a aké opatrenia k zabráneniu migrácie preferujú. Zároveň zanalyzujeme mieru empatie a ochoty pomôcť migrujúcim začleniť sa.

Svoju pozornosť v prieskume zameriame aj na samotnú integráciu imigrantov. Budeme analyzovať spôsoby, ktorými prebieha integrácia imigrantov na našom území a zisťovať či majú respondenti povedomie o jej fungovaní a či si myslia, že naša krajina je tejto integrácie schopná.

Po analýze autorského prieskumu sa budeme zaoberať interpretáciou a komparáciou výsledkov s výsledkami iných autorov. V záverečnej časti práce následne vyvodíme odporúčania pre etickú prax.

3 Metodika práce a metódy skúmania

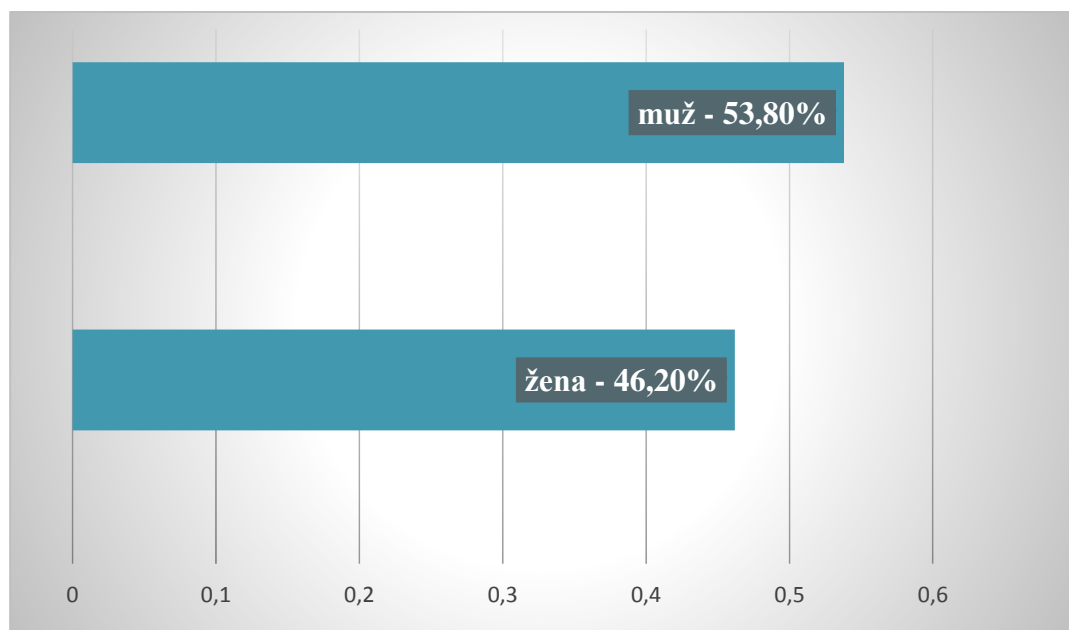
3.1 Charakteristika objektu skúmania

Prieskumnú vzorku tvorilo 106 respondentov, z ktorých jeden pochádzal z rakúskeho mesta Kitzbühel, dvaja z anglických miest Liverpool a Londýn, jeden respondent pochádzal z mesta Weggis vo Švajčiarsku a jeden zo Severného Írska. Všetci zahraniční respondenti boli Slováci žijúci v zahraničí.

Respondenti žijúci na území Slovenskej republiky pochádzali z nasledujúcich miest: Bratislava, Hlohovec, Košice, Leopoldov, Nitra, Poprad, Ružomberok, Sereď, Šaľa, Trenčín, Trnava, Žilina.

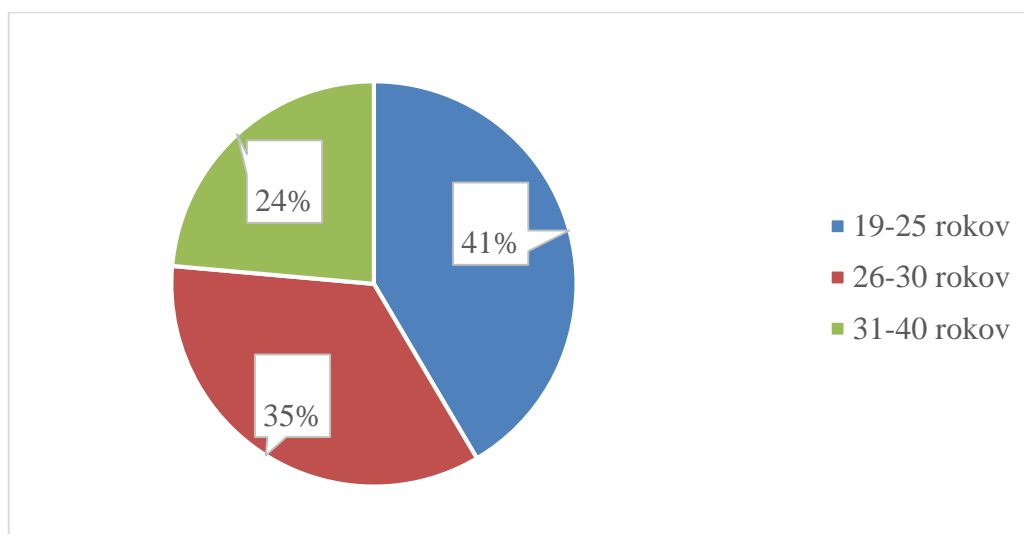
Mestá, z ktorých respondenti pochádzali sme nevolili zámerne, ale bol to výsledok z manuálne rozdávaných dotazníkov absolventom situovaný na západnom Slovensku a ďalej online forma dotazníka pre študentov na jednotlivých internetových stránkach niektorých univerzít.

Graf č. 1 Pohlavie respondentov

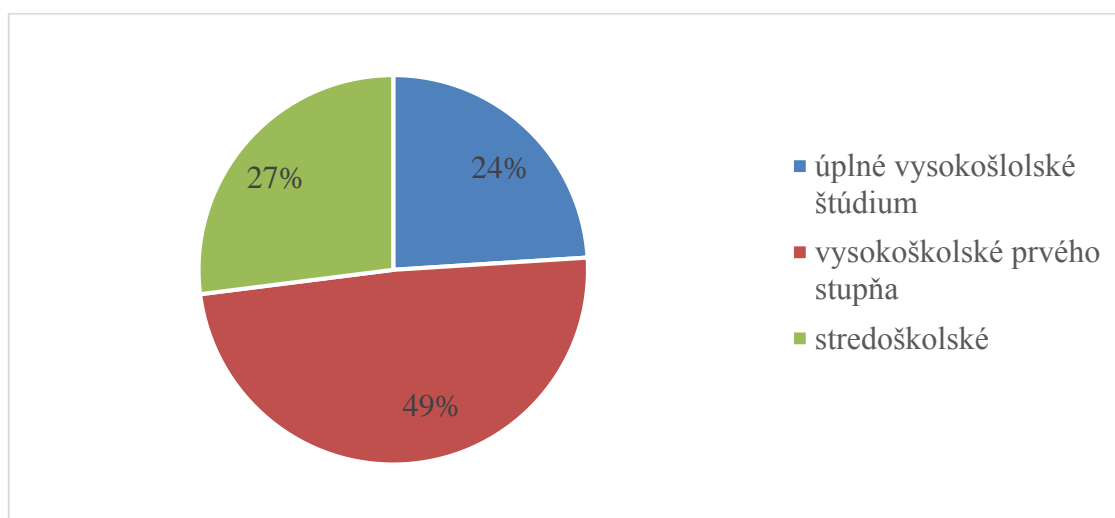
Z grafu č. 1 môžeme vyčítať pohlavie prieskumnej vzorky. Z opýtaných respondentov tvorilo 49 účastníčok ženského pohlavia čo je 46,2 % a 57 účastníkov mužského pohlavia, teda 53,8 %.

Graf č. 2 Vek respondentov

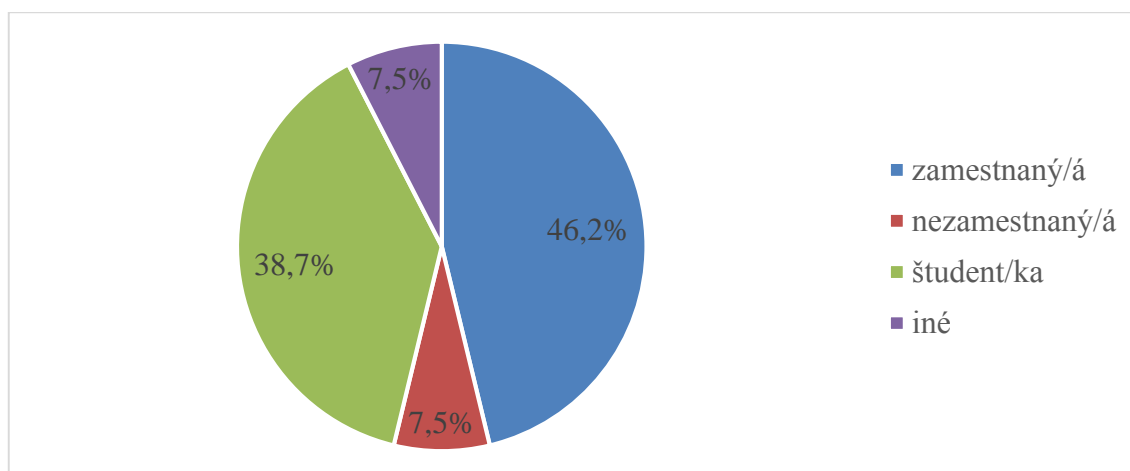
Graf č. 2 zobrazuje údaje o veku respondentov. Vekovú hranicu s rozpätím medzi 19 – 25 rokov uviedlo 44 opýtaných, čo tvorilo percentuálne najvyššie zastúpenie (41 %). Druhú skupinu, s rozpätím veku medzi 26 – 30 rokov, tvorilo 37 respondentov (35 %). Najmenej zastúpenou skupinou opýtaných respondentov bola skupina s vekom medzi 31 – 40 rokov, ktorú tvorilo 25 opýtaných (24 %).

Graf č. 3 Vzdelanie respondentov

Na grafe č. 3 je znázornená výška dosiahnutého vzdelania. Úplné vysokoškolské vzdelanie uviedlo 25 respondentov (24 %). Táto kategória je najmenej zastúpenou kategóriou. Vysokoškolské vzdelanie prvého stupňa je najzastúpenejšia kategória a túto dosiahnutú úroveň vzdelania uviedlo 52 respondentov (49 %). Poslednou kategóriou bolo stredoškolské vzdelanie, ktoré uviedlo 29 respondentov (27 %).

Graf č. 4 Súčasný status respondentov

Vyššie uvedený graf č. 4 zobrazuje aktuálny status respondentov. V dobe prieskumu uviedlo 49 z nich (46,2 %) ako svoj status, že sú zamestnaní. Táto kategória bola najpočetnejšia. Skupinu nezamestnaných tvorilo 8 respondentov (7,5 %), rovnako ako počet respondentov, ktorí uviedli ako aktuálny status možnosť iné, kde sa v poznámke nachádzala informácia, že 8 týchto respondentov (7,5 %) tvorili matky na materskej dovolenke. Druhou najpočetnejšou kategóriou bola skupina 41 (38,7%) respondentov, ktorí boli študenti.

3.2 Pracovné postupy a časový harmonogram

Skôr ako sme mohli zrealizovať empirickú časť práce, museli sme sa zamerať na teóriu, siahnuť po dostupnej literatúre a bližšie sa oboznámiť s danou problematikou. Aj napriek aktuálnosti témy a jej častej medializácii, potrebný obraz a vedomosť o skúmanej problematike nám pomohla získať až odborná literatúra.

Teoretické poznatky sme získavali v období od júla do októbra 2016, kedy sme zároveň priebežne analyzovali a zaznamenávali jednotlivé teoretické východiská v prvej časti práce. Opísali sme tak všeobecné skutočnosti o migračnej téme a zároveň sme tieto informácie použili ako podklad pre tvorbu prieskumného dotazníka.

V novembri 2016 sme vypracovali autorský dotazník. Stanovili sme si hlavný cieľ diplomovej práce prostredníctvom menších čiastkových cieľov. Splnenie cieľov sme sledovali prostredníctvom jednotlivých otázok v autorskom dotazníku. Zhotovený dotazník, ktorý uvádzame v prílohe sme poskytli vzorke respondentov, ktorá bola zameraná ako na absolventov, tak i na študentov. Odpovede sme získavali manuálnym vyplnením dotazníkov a elektronicky, aby sme zapojili čo najväčší počet respondentov. Vek respondentov bol do 40 rokov. Prieskum bol realizovaný od polovice novembra do polovice

decembra 2016. Dotazníky sme teda mali v obehu po dobu troch týždňov a snažili sme sa nazbierať čo najväčší počet respondentov, aby sme dosiahli čo najväčšiu kvalitu výsledkov.

V druhej časti mesiaca december sme spracovávali vyplnené dotazníky a vyhodnocovali sme výsledky získané z prieskumu. V záverečnej časti sme jednotlivé údaje analyzovali, interpretovali a diskutovali a na základe výsledkov sme navrhli odporúčania pre etickú prax.

Teoretické východiská práce sú získané analytickou a komparatívnou metódou prostredníctvom práce s dostupnou literatúrou a ďalšími odbornými zdrojmi.

3.3 Spôsob získavania údajov a ich zdroje

Údaje v rámci prieskumu sme získavali prostredníctvom dotazníka. Prieskumu sa zúčastnilo 106 respondentov z rôznych miest Slovenskej republiky ako i pár respondentov zo zahraničia. Dotazníky boli rozdane známym i neznámym respondentom s tým, že jedna zo zvolených skupín boli študenti a druhá skupina boli absolventi. Tieto dve skupiny sme si zvolili preto, aby prieskum zahŕňal názor ako i mladých ľudí, ktorí predstavujú našu budúcnosť, tak i ľudí, ktorí majú štúdium už úspešne za sebou a ich myslenie či názory môžu byť zrelšie alebo jednoducho viac ovplyvnené starosťami každodenného života. Pre cieľovú skupinu študentov sme zvolili online spôsob získavania údajov. Dotazník bol v digitálnej forme umiestnený na sociálnych sieťach niektorých univerzít. Druhá cieľová skupina, ktorú tvorili absolventi, dotazníky vyplňala manuálne. Všetky dotazníky rozdane v papierovej forme sa vrátili, môžeme teda konštatovať, že ich návratnosť bola 100 %.

Štruktúru dotazníka tvorilo oslovenie respondenta, kde sme zároveň vyjadrili zámer realizovaného prieskumu a poskytli sme aj potrebné inštrukcie k jeho vyplneniu. Dotazník obsahoval tri základné typy položiek uzatvorených otázok a to dichotomický typ, teda otázku s jednoznačnou odpoveďou, polytomický typ, kde bola možnosť vyhnúť sa priamej odpovedi a poloopený alebo polouzavretý typ s viacerými možnosťami odpovede, ale použili sme aj otvorené otázky s neobmedzenou možnosťou vpísania vlastnej odpovede. Prieskumné otázky sme sa snažili klásť tak, aby boli zrozumiteľné, jednoznačné, aby neboli príliš strohé, ale ani naopak príliš dlhé. Pri tvorbe otázok sme sa tiež snažili vyhnúť sa sugestívnym otázkam a otázkam, ktoré by sa skladali z dvoch rôznych vecí.

Formulár dotazníka tvorilo 27 otázok. Prvých 5 otázok bolo zameraných na identifikáciu pohlavia, veku, výšky dosiahnutého vzdelania, aktuálneho statusu a bydliska respondentov. Dotazník tiež obsahoval 2 otvorené otázky, kde mali respondenti vyjadriť svoj názor a dve otázky z možnosťou výberu odpovede, ako aj možnosti doplniť inú vhodnú odpoveď.

Hlavný cieľ sme sledovali práve pomocou týchto dvoch otvorených otázok v ktorých sme sa pýtali, aké pozitíva a negatíva vidia respondenti v príchode imigrantov na naše územie. Z jednotlivých odpovedí bolo možné jednoduché analyzovanie morálnych postojov jednotlivých respondentov. Keďže skutočnosť ako vníma spoločnosť danú problematiku je pomerne dôležitá, nakoľko sa pomocou týchto údajov môžu vypracovať rôzne postupy k opatreniam, ktoré by mali slúžiť k predchádzaniu problémov pri integrácií, pokladali sme preto tieto otázky za nevyhnutnú súčasť prieskumu.

Zvyšok dotazníka tvorili výroky, kde mali respondenti vyjadriť mieru svojho súhlasu, resp. nesúhlasu, formou škálovania, kde bola škála od 1 do 5, pričom 1 = úplne súhlasím, 2 = súhlasím, 3 = ani súhlasím ani nesúhlasím, 4 = nesúhlasím, 5 = úplne nesúhlasím. Respondenti mali možnosť výberu na škále od úplne súhlasím až po úplne nesúhlasím, pričom im bola poskytnutá aj stredová hodnota, ani súhlasím ani nesúhlasím, ktorá nereprezentovala nevedomosť respondentov, ale označovala skutočnosť, že respondent sa nevedel rozhodnúť medzi možnosťami súhlasím a nesúhlasím.

Pomocou týchto výrokov v dotazníku sme sa snažili zistiť pohľad respondentov na oblasť migračnej politiky. Analyzovali sme ich názory v otázkach toho či má krajina dostatočné schopnosti podávať informácie domácemu obyvateľstvu o otázkach migrácie a či je schopná udržať bezpečnosť, ako aj zachovanie odlišnosti kultúr, ktoré môžu byť v dôsledku migrácie ohrozené. Analyzovali sme problematiku integrácie imigrantov a aké sú názory respondentov v otázkach zamestnávania imigrantov. Respondenti mali možnosť vyjadriť svoj názor k tomu, či by boli ochotní pomôcť migrujúcim, ak by to bolo v ich kompetencii a zaoberali sme sa tiež strachom respondentov z migrácie a ich vzťahmi k danej problematike.

3.4 Použité metódy vyhodnotenia a interpretácie výsledkov, štatistické metódy

V práci sme sa zamerali na realizáciu exploračného prieskumu, ktorý zisťoval názory a postoje respondentov k migračnej problematike. Základný súbor sme rozdelili na dve časti a to na študentov a absolventov. Prieskum bol nastavený na kvantitatívne hodnotenie údajov s využitím štatistických metód. Zvolili sme najčastejšie používanú kvantitatívnu metódu hromadného získavania údajov - dotazník.

Dotazník sme spracovali na formát A4 na 3 strany a obsahoval rôzne typy otázok, ktoré boli zamerané predovšetkým na získanie informácií o morálnych postojoch respondentov k imigrantom. Dotazník tiež obsahoval 18 výrokov na ktoré respondenti mohli odpovedať vyjadrením miery svojho súhlasu v päťbodovej škále od možnosti úplne súhlasím až po

možnosť úplne nesúhlasím. Prostredníctvom tejto škály, známej ako Likertova škála, sme mohli zistiť intenzitu postoja akou respondent vnímal skúmanú problematiku.

Okrem výrokov zisťujúcich postoje respondentov k otázkam bezpečnosti, informáciám, kultúre, kompetenciám EÚ či k ochote pomôcť migrujúcim a otázok zameraných predovšetkým na identifikáciu prieskumnej vzorky, sme použili aj dve otvorené otázky zamerané na pozitívne a negatívne vnímanie migračnej politiky respondentmi. Otvorené otázky sme spracovali do tabuľky. Údaje k týmto otvoreným otázkam sme získavali prostredníctvom kvantitatívnej obsahovej analýzy, ktorá nielen popisuje a kvantifikuje odpovede respondentov, ale poskytuje aj interpretačné a vysvetľujúce stanoviská.

Štatistické spracovanie údajov pre údaje spracovávané v grafickej podobe nám prinieslo iba holé údaje a preto sme ich museli vyhodnotiť, vysvetliť ich a interpretovať, museli sme im akoby vdýchnuť život. Interpretovať výsledky sme sa snažili tak, aby bolo jasné, čo z nášho výskumu vyplynulo. Pre uzatvorené otázky a výroky sme volili spracovanie v grafickej forme. Ku každému grafu prislúcha štatistika, ktorá sa nachádza pod analýzou jednotlivých grafov spolu s tabuľkovou formou tejto štatistiky.

Úroveň hodnôt sme určovali priemerom v prípade symetrického rozdelenia, teda na vyjadrenie stredovej hodnoty a modulusom alebo mediánom pri asymetrickom rozdelení. Modus pritom predstavuje najčastejšie sa vyskytujúcu hodnotu a použili sme dva spôsoby určovania hodnôt a to unimodálny, v ktorom hodnota znaku mala výrazne najväčšiu početnosť a multimodálny, ktorý predstavoval heterogenitu štatistického súboru, teda viacero početností. Medián spolu s priemerom určuje stredové hodnoty. Medián delí celé spektrum - súbor na dve rovnaké časti, ak sa štatistický súbor skladá z viacerých hodnôt, hodnoty stačí iba zoradiť podľa veľkosti a vybrať tú hodnotu, ktorá je v strede zoznamu. V tabuľkách sme tiež uviedli ďalšie hodnoty a to smerodajnú odchýlku, ktorá určuje šírku rozloženia hodnôt v množine, sumu absolútnych hodnôt a štatistický súbor s počtom respondentov (Kamas, 2005, s. 1).

K danej téme sa ďalej diskutovalo o získaných poznatkoch a prostredníctvom komparácie získaných údajov a zisteniami od iných autorov sme zhrnuli závery o tom, čo náš prieskum priniesol a novozískané poznatky sme vymedzili v odporúčaníach pre etickú prax.

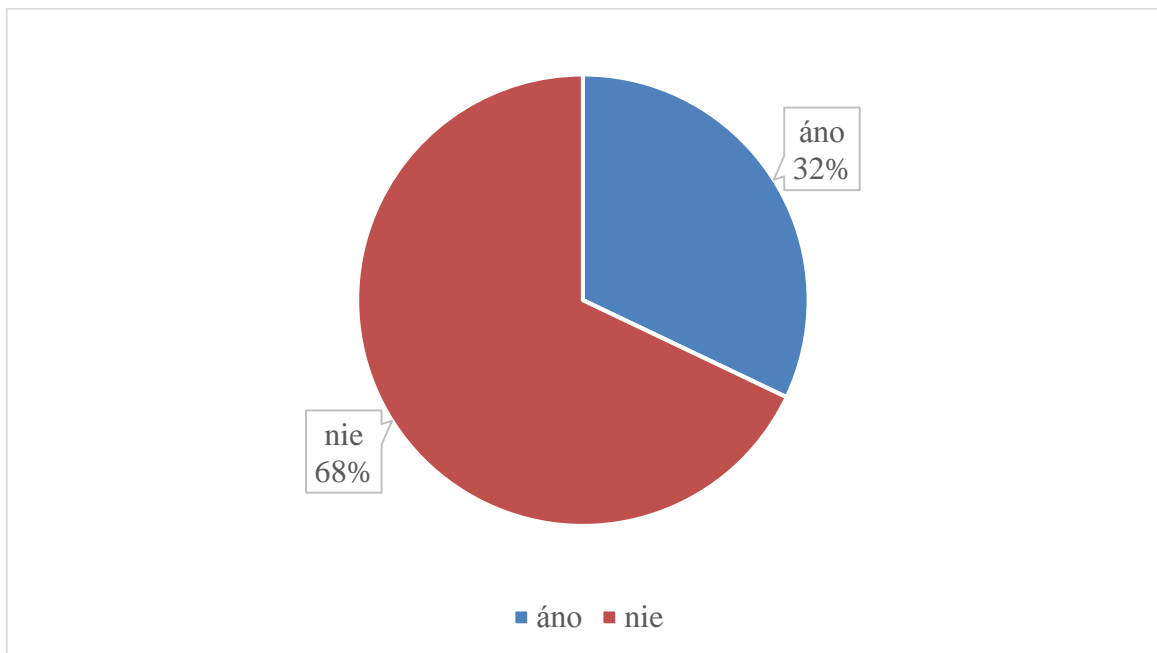
4 Výsledky práce

V tejto časti práce analyzujeme všetky údaje získané prostredníctvom dotazníka, aby sme boli schopní identifikovať morálne postoje obyvateľov k prichádzajúcim imigrantom. Výsledky z prieskumu následne analyzujeme v diskusii a komparujeme ich s inými výsledkami zaoberajúcimi sa touto problematikou. Získané informácie potom formulujeme v odporúčaníach pre etickú prax.

4.1 Analýza výsledkov prieskumu

Získané údaje z dotazníkov sme vyhodnocovali v grafickej a teoretickej podobe a dve otvorené otázky sme spracovali do tabuľkovej roviny na základe najčastejšie použítých opakujúcich sa odpovedí. Zvyšok nášho dotazníka boli výroky, ktoré sme spracovali do stĺpcových grafov.

Graf č. 5 Vedomosť o umiestnených utečeneckých rodinách v okolí bydliska respondentov

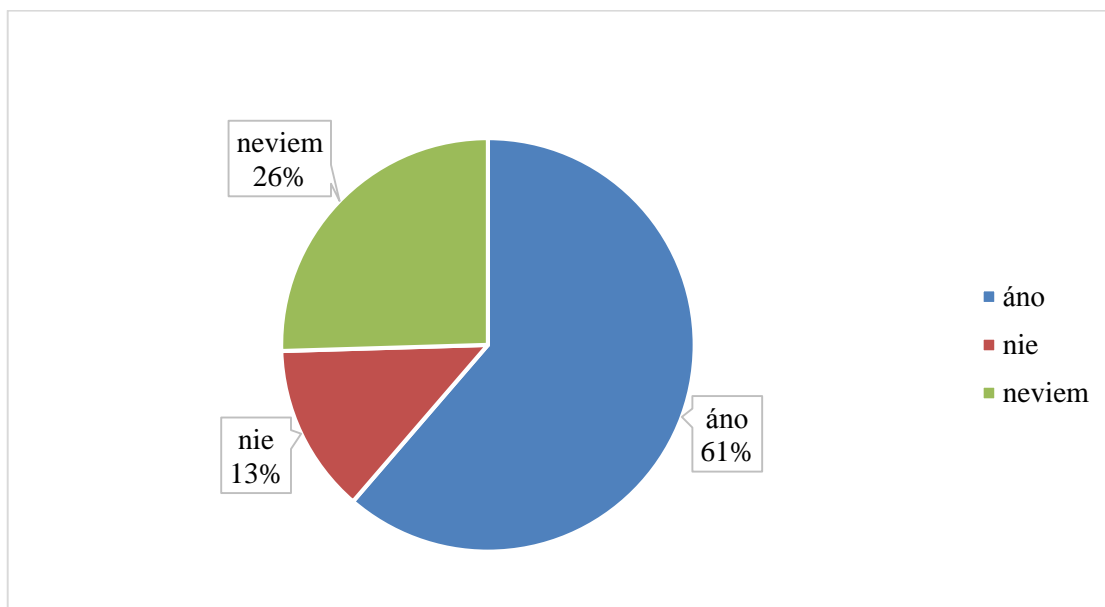
Na základe vyššie uvedeného grafu č. 5 môžeme vyčítať odpovede na uzatvorenú otázku: „Máte vedomosť o tom, či sú vo Vašom okolí umiestnené rodiny z utečeneckých táborov?“ Možnosť áno si zvolilo 34 respondentov (32%) a možnosť nie označilo 72 respondentov (68 %).

Tabuľka č. 1 Vedomosť o umiestnených utečeneckých rodinách v okolí bydliska respondentov

Štatistický súbor	Suma abs. hodnôt	Priemer	Modus	Medián	Smerodajná odchýlka
(34,72)	106	53	{34,72} multimodálne	53	19

Štatistický súbor uvedený v tabuľke č. 1, je vyhotovený pre graf č. 5 a je tvorený hodnotami 34 a 72, rovnako ako modus. Suma absolútnych hodnôt je 106, priemer je 53, rovnako ako medián znázorňujúci stredovú hodnotu a smerodajná odchýlka je 19.

Graf č. 6 Finančná záťaž štátu zo stany imigrantov

Graf číslo 6. znázorňuje odpovede na otázku: „Myslíte si, že imigranti budú náš štát svojim príchodom finančne zaťažovať?“ Svoj názor vyjadrili všetci účastníci prieskumu. Možnosť áno si pritom zvolilo najväčší počet respondentov 65 (61%), možnosť nie označilo najmenej respondentov 14 (13%) a vyjadriť sa nevedelo 27 respondentov (26%).

Tabuľka č. 2 Finančná záťaž štátu zo stany imigrantov

Štatistický súbor	Suma abs. hodnôt	Priemer	Modus	Medián	Smerodajná odchýlka
(14,27,65)	106	35,33	{14,27,65} multimodálne	27	21,64

Štatistický súbor v tabuľke č. 2, obsahuje rovnaké hodnoty ako modus, ktorý je uvedený multimodálne s hodnotami 14, 27 a 65. Suma absolútnych hodnôt je 106. Priemer je 35,33 a medián zobrazuje stredovú hodnotu 27, smerodajná odchýlka je 21,64. Štatistický súbor tejto tabuľky je súčasťou grafu č. 6.

Tabuľka č. 3 Pozitíva v príchode imigrantov

Katégoria	Početnosť	Príklady odpovedí
Kultúra	37	Nový jazyk, náboženstvo, spoznanie novej kultúry a ľudí, multikulturalizmus, obohatenie kultúry, zvýšenie pôrodnosti
Práca	19	Lacná a nová pracovná sila, možnosť pokrytia neatraktívnych ponúk, kebab
Žiadne	69	Žiadne, neviem asi žiadne, minimálne

Podľa vyššie uvedenej tabuľky č. 3 môžeme vidieť vyhodnotenie na otvorenú otázku: „Aké pozitíva vidíte v príchode imigrantov na naše územie?“ K otázke sa vyjadrilo všetkých 106 respondentov. Najviac z nich v príchode imigrantov nevidí žiadne pozitíva, celkom až 69 respondentov. Sedem respondentov z tejto kategórie sa pritom nevedelo celkom presne vyjadriť, či nevidia v príchode imigrantov úplne žiadne pozitíva a jeden z nich tieto pozitíva považuje za minimálne. Ku kategórii práce sme zaradili vyjadrenia 37 respondentov, ktorí si myslia, že príchodom imigrantov na naše územie sa vyrieši problém so zamestnávaním v málo lukratívnych oblastiach a zároveň imigrantov vnímajú ako lacnú pracovnú silu. Jeden respondent, ktorého odpoveď sme zaradili do tejto kategórie mal potrebu odpovedať vtipne, aspoň sa tak domnievame a za pozitívum v príchode imigrantov na naše územie považuje rast výroby kebabu. Kategória kultúry zahŕňa najmenší počet respondentov a to 18. Respondenti z tejto kategórie považujú za pozitívne obohatenie našej kultúry o kultúru novú, možnosť naučiť sa nový jazyk, spoznať nové náboženstvo a nových ľudí. Väčšina odpovedí v tejto kategórie zahŕňala aj pozitívny postoj k oblasti multikulturalizmu. Jeden z respondentov považoval za pozitívum zvýšenie pôrodnosti, avšak v poznámke ešte uviedol: „či už plánovane, alebo po znásilnení.“ Rovnako tak sme do tejto kategórie zahrnuli odpoveď respondenta, ktorý uvádza, že za pozitívum považuje možnosť nových exotických chorôb bez návštevy zahraničia. Odpoveď respondenta pochádza z online prieskumu vysokoškolákov a môžeme z nej vycítiť istú dávku cynizmu.

Tabuľka č. 4 Negatíva v príchode imigrantov

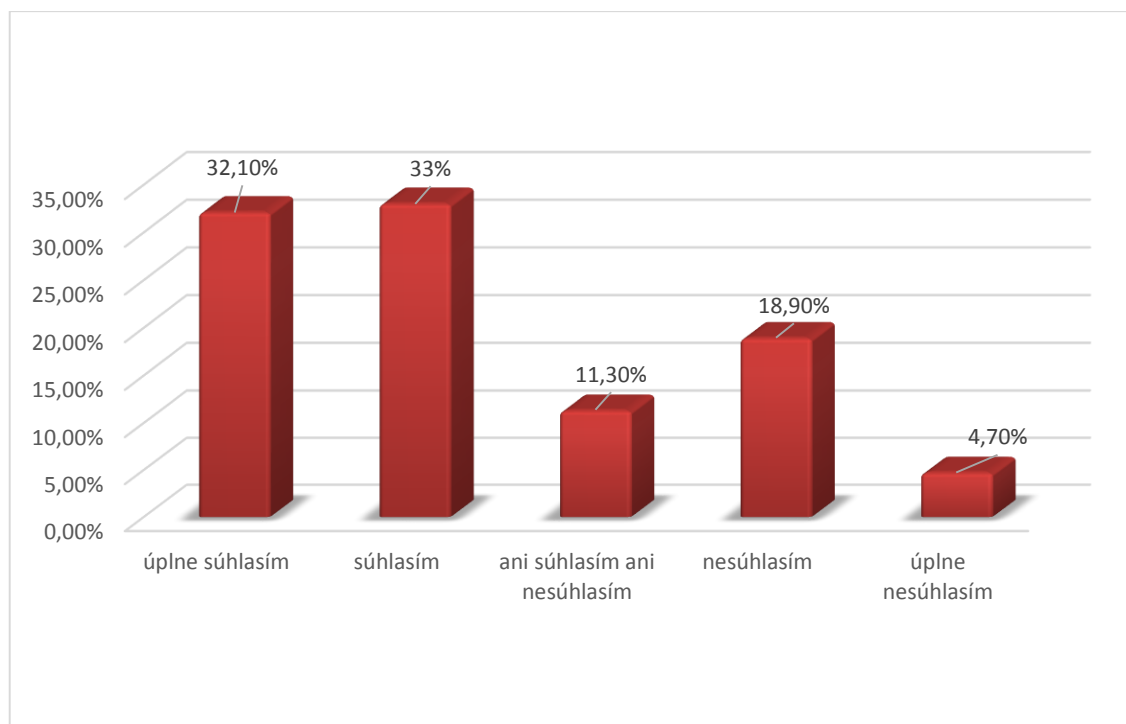
Kategória	Početnosť	Príklady odpovedí
Bezpečnosť	69	Ohrozenie bezpečnosti, konflikty, nepokoje, násilie, rozbroje, rasový postoj domáceho obyvateľstva, kriminalita, terorizmus, obavy z ovládnutia EU islamom, xenofóbia, výtržnosti, vojna, choroby, znásilnenia
Ekonomika	57	Finančná záťaž, nedostatok pracovných miest, zvýšený počet sociálnych dávok, príživníctvo, zdieranie imigrantov, zdravotné poistenia, okrádanie štátu a jeho obyvateľov, vyššie dane, podpora cudzích na úkor vlastných, zneužívanie pracovných miest, byty pre inú farbu pleti – podnecovanie k rasizmu
Kultúra	35	Iná mentalita, náboženstvo, požadovanie tolerancie spiatočníckych postojov, problémy s novou kultúrou,
Adaptácia	17	Nepriprôsobilosť, neschopnosť prispôbiť sa novým podmienkam, problémoví členovia, ktorí sa nechcú prispôbiť, neschopnosť tolerancie
Integrácia	5	Už existujúce problémy integrácie iného etnika, nedostatočné integračné prvky
Žiadne	15	Momentálne žiadne, čo sa SR týka, žiadne, žiadne, neviem asi žiadne

Na základe tabuľky č. 4 môžeme vidieť odpovede na otvorenú otázku: „Aké negatíva vidíte v príchode imigrantov na naše územie?“ Na otázku odpovedali všetci respondenti. Za najväčšie negatíva považovali ohrozenie bezpečnosti, kriminalitu, rasizmus, xenofóbiu, rozmáhajúci sa islam a s ním spojené nepokoje, atentáty, či dokonca možnosť vojny. Všetky tieto postoje sme zaradili do kategórie bezpečnosť. Táto kategória je tvorená 69 reakciami a zahŕňa tak najväčší počet respondentov. Niektorí z nich poukázali aj na nebezpečenstvo rozšírenia chorôb a obavy zo znásilnení. Druhou najviac zastúpenou kategóriou je ekonomika, kde sú zahrnuté odpovede od 57 respondentov, čo je len o niečo menej ako v prechádzajúcej kategórii. Respondenti poukazovali predovšetkým na zvýšenú finančnú záťaž SR, kde píše o dotovaní a sociálnej podpore „cudzích“ obyvateľov pred tými vlastnými, u respondentov prevládal termín „príživníctvo.“ Nemenšiu pozornosť si rovnako vyslúžili aj negatívne vyjadrenia k strachu zo zvyšovania daní a nedostatku voľných

pracovných miest. Rozhorčené vyjadrenia padli aj k možnosti výstavby bytov, či bytovej podpore imigrantov a z odpovedí bolo cítiť rasovú neznášanlivosť. V jednej z odpovedí stálo: „Ďalšie byty zdarma pre tmavšie osoby.“

Ďalšími kategóriami, ktoré mali menšie zastúpenie boli: Kultúra (35 respondentov), adaptácia (17 respondentov), integrácia (5 respondentov) a kategória „žiadne“ (15 respondentov). V týchto kategóriách sú zaradené negatívne postoje k mentalite imigrantov, k inej kultúre a náboženstvu, ktoré netolerujú inakosť a s tým môžu súvisieť rôzne problémy. Rovnako negatívne majú respondenti nastavené aj názory k adaptácii imigrantov, kde sa podľa nich buď imigranti nechcú prispôbiť, alebo majú tak silne vžitú vlastnú hodnoty a pravidlá, že nie sú schopní adaptovať sa v niečom novom, či tolerovať niečo iné a nové. Integrácia imigrantov má podľa respondentov chyby v jej realizácii, nemá dostatočné integračné prvky a výsledky týchto nedokonalostí môžeme vidieť v už existujúcich integračných procesoch s iným problematickým etnikom rómskej menšiny. Tabuľku uzatvárame s kategóriou do ktorej sme zaradili odpovede, kde sa respondenti buď nevedeli vyjadriť, alebo v príchode imigrantov respondenti nevideli žiadne negatíva. Kategóriu žiadne tvorilo 15 respondentov.

Graf č. 7 Ohrozenie bezpečnosti

Vyššie uvedený graf č. 7 znázorňuje mieru súhlasu s výrokom: „Imigranti predstavujú hrozbu pre udržanie bezpečnosti pre obyvateľov SR.“ K tomuto výroku sa vyjadrilo

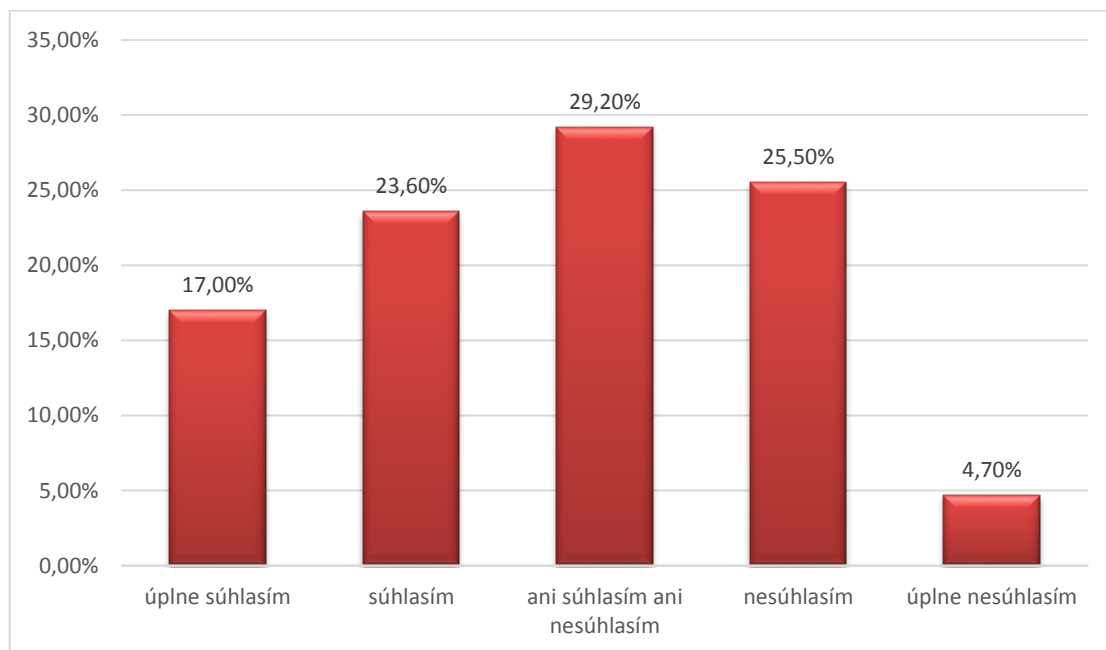
všetkých 106 respondentov. Až 34 (32,10%) z nich pritom úplne súhlasí s daným výrokom. Ešte o jedného respondenta viac, teda 35 respondentov (33%) súhlasí s výrokom a 12 respondentov (11,30%) vyjadrilo svoju mieru súhlasu v neutrálnej rovine. S výrokom nesúhlasilo 20 respondentov (18,90%) a úplne nesúhlasilo iba 5 respondentov (4,70%).

Tabuľka č. 5 Ohrozenie bezpečnosti

Štatistický súbor	Suma abs. hodnôt	Priemer	Modus	Medián	Smerodajná odchýlka
(5,12,20,34,35)	106	21,2	{5,12,20,34,35} multimodálne	20	11,86

Štatistický súbor tabuľky č.5 je tvorený hodnotami 5, 12, 20, 34, a 35, rovnako ako modus, ktorý je zobrazený multimodálne. Suma absolútnych hodnôt je 106. Priemer je 21,2, medián 20 a smerodajná odchýlka 11,86. Štatistický súbor tejto tabuľky je vyhotovený pre graf č. 7.

Graf č. 8 Ekonomický dôvod migrácie

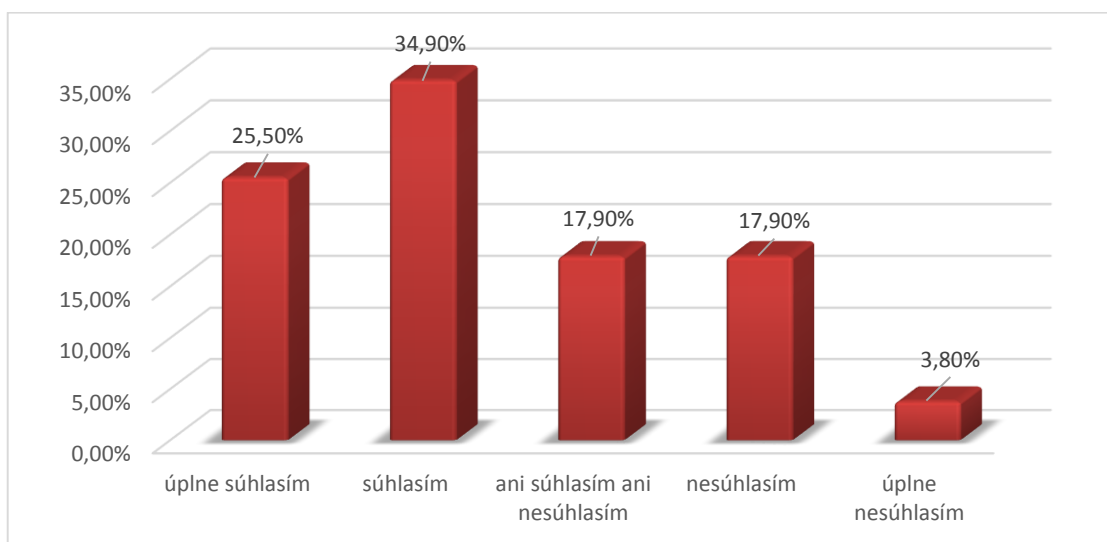

Graf č. 8 zobrazuje výsledok miery súhlasu s výrokom: „Hlavným dôvodom migrácie je ekonomická situácia v rodnej krajine migrantov.“ Najväčší počet respondentov 31 (29,2%) z celkového počtu 106, zaujalo k predmetnému výroku neutrálny postoj. S výrokom nesúhlasilo 27 respondentov (25,5%) a úplne nesúhlasilo 5 respondentov (4,7%). Svoj súhlas vyjadrilo 25 respondentov (23,6%) a úplne súhlasilo 18 respondentov (17%).

Tabuľka č. 6 Ekonomický dôvod migrácie

Štatistický súbor	Suma abs. hodnôt	Priemer	Modus	Medián	Smerodajná odchýlka
{5,18,25,27,31}	106	21,2	{5,18,25,27,31} multimodálne	25	9,13

Tabuľka č. 6 patrí ku grafu č. 8 a zobrazuje štatistický súbor, ktorý je tvorený hodnotami 5, 18, 25, 27, a 31, rovnako ako modus, ktorý je vyjadrený pre veľkú heterogenitu súboru multimodálne. Suma absolútnych hodnôt štatistického súboru je 106. Priemer udáva hodnotu 21,2, medián zobrazuje stredovú hodnotu 25 a smerodajná odchýlka 9,13.

Graf č. 9 Ohrozenie zamestnanosti v dôsledku migrácie

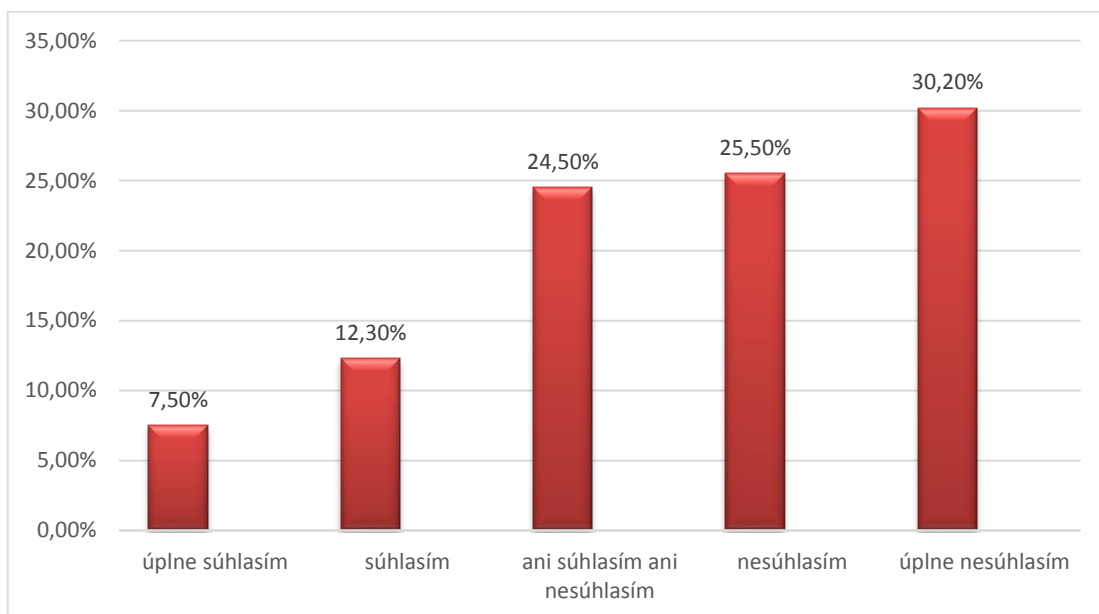
Nasledujúce výsledky patria k vyššie uvedenému grafu č. 9, ktorý určuje mieru súhlasu s výrokom: „Zamestnávanie imigrantov v našich firmách môže ohroziť zamestnanosť slovenských občanov.“ K výroku sa vyjadrilo všetkých 106 respondentov. S výrokom úplne súhlasilo 27 respondentov (25,5%) a súhlasilo 37 respondentov (34,9%). Ani súhlasím ani nesúhlasím si zvolilo 19 respondentov (17,9%) a rovnaký počet respondentov s výrokom nesúhlasilo. Úplne nesúhlasilo najmenej respondentov a to 4 (3,8%).

Tabuľka č. 7 Ohrozenie zamestnanosti v dôsledku migrácie

Štatistický súbor	Suma abs. hodnôt	Priemer	Modus	Medián	Smerodajná odchýlka
{4,19,19,27,37}	106	21,2	19 unimodálne	19	10,85

Tabuľka č. 7 patrí ku grafu č. 9 a obsahuje údaje k štatistickému súboru, ktorý je tvorený hodnotami 4, 19, 19, 27 a 37. Modus je v tomto prípade zobrazený unimodálne s najčastejšie sa opakujúcou hodnotou 19. Medián zobrazuje stredovú hodnotu 19, priemer udáva hodnotu 21,2 a smerodajná odchýlka je 10,85. Suma absolútnych hodnôt štatistického súboru je 106.

Graf č. 10 Povinné kvóty

Graf č. 10 zobrazuje výsledky z hodnotenia výroku: „EÚ má mať i naďalej právo rozhodovať o povinných kvótach k integrácii migrantov v krajinách EÚ.“ Mieru súhlasu, alebo nesúhlasu vyjadrilo 106 respondentov. S výrokom úplne súhlasilo 8 respondentov (7,5%) a súhlasilo 13 respondentov (12,3%). Možnosť ani súhlasím ani nesúhlasím označilo 26 respondentov (24,5%) a nesúhlasilo 27 respondentov (25,5%). Možnosť úplne nesúhlasím si zvolilo najväčší počet respondentov 32 (30,2%).

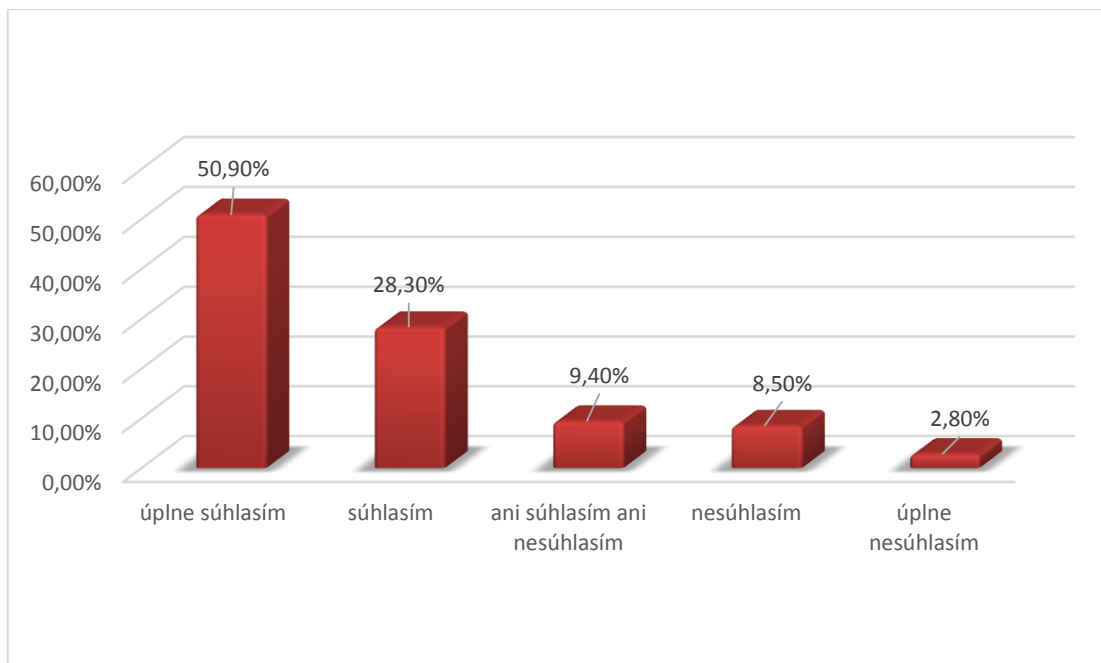
Tabuľka č. 8 Povinné kvóty

Štatistický súbor	Suma abs. hodnôt	Priemer	Modus	Medián	Smerodajná odchýlka
(8,13,26,27,32)	106	21,2	{8,13,26,27,32} multimodálne	26	9,11

Tabuľka č. 8 obsahuje štatistický súbor, ktorého hodnoty 8, 13, 26, 27 a 32, tieto údaje patria ku grafu č. 10. Hodnoty štatistického súboru sú rovnaké, ako hodnoty modusu, zobrazeného pre veľkú heterogenitu štatistického súboru multimodálne. Suma absolútnych

hodnôt štatistického súboru je 106. Priemer udáva hodnotu 21,2, medián zobrazuje stredovú hodnotu 26 a smerodajná odchýlka je 9,11.

Graf č. 11 Vplyv imigrantov na kultúru EÚ

Vyššie uvedený graf č.11 znázorňuje výsledky k výroku: „Imigranti a ich odlišná kultúra, budú mať v budúcnosti vplyv na kultúru EÚ.“ Všetkých 106 respondentov sa k výroku vyjadrilo. Možnosť úplne súhlasím si zvolilo najväčší počet respondentov 54 (50,9%) a druhú najväčšiu skupinu tvorilo 30 respondentov (28,3%), ktorí si zvolili možnosť súhlasím. Ďalej nasledovala skupina respondentov s počtom 10 (9,4%), ktorí udali možnosť ani súhlasím ani nesúhlasím, skupina 9 respondentov (8,50%) s možnosťou nesúhlasím a napokon možnosť úplne nesúhlasím za ktorú hlasovali 3 respondenti (2,8%).

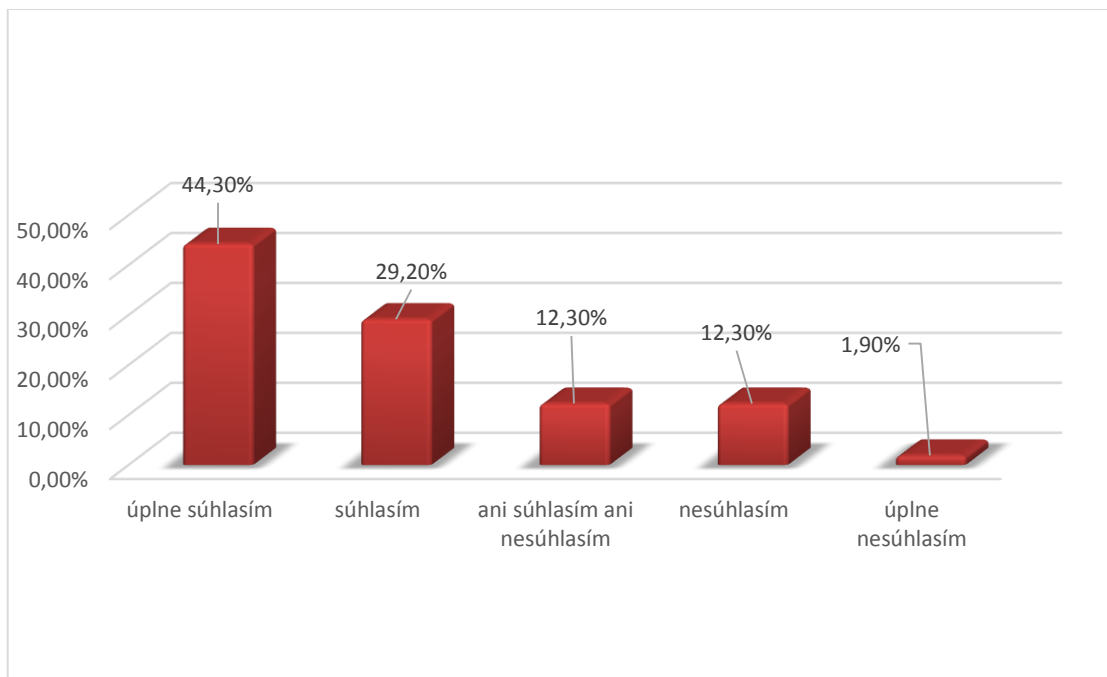
Tabuľka č. 9 Vplyv imigrantov na kultúru EÚ

Štatistický súbor	Suma abs. hodnôt	Priemer	Modus	Medián	Smerodajná odchýlka
(3,9,10,30,54)	106	21,2	{3,9,10,30,54} multimodálne	10	18,75

Tabuľka č. 9 obsahuje údaje o štatistickom súbore, ktorého hodnoty 3, 9, 10, 30 a 54 a patria ku grafu č. 11. Hodnoty štatistického súboru sú rovnaké, ako hodnoty v prípade modusu zobrazeného multimodálne. Suma absolútnych hodnôt pre tento štatistický súbor

obsahuje hodnotu 106. Priemer je 21,2, medián zobrazuje stredovú hodnotu 13 a smerodajná odchýlka je 18,75.

Graf č. 12 Kultúrne a náboženské rozdiely

Na základe vyššie uvedeného grafu č. 12 môžeme zhodnotiť výsledky k výroku: „Kultúrne a náboženské rozdiely môžu spôsobiť problém v komunikácii medzi domácimi obyvateľmi a imigrantmi.“ K danému výroku sa vyjadrili všetci 106 respondenti z ktorých 47 (44,3%) si zvolilo možnosť úplne súhlasím a za touto najpočetnejšou skupinou nasledovala skupina s 31 respondentmi (29,2%), ktorí si zvolili možnosť súhlasím. Rovnaký počet respondentov si zvolilo možnosť ani súhlasím ani nesúhlasím a možnosť nesúhlasím a to po 13 respondentov (12,3%). Najmenej respondentov si zvolilo možnosť úplne nesúhlasím a to iba dvaja respondenti (1,9%).

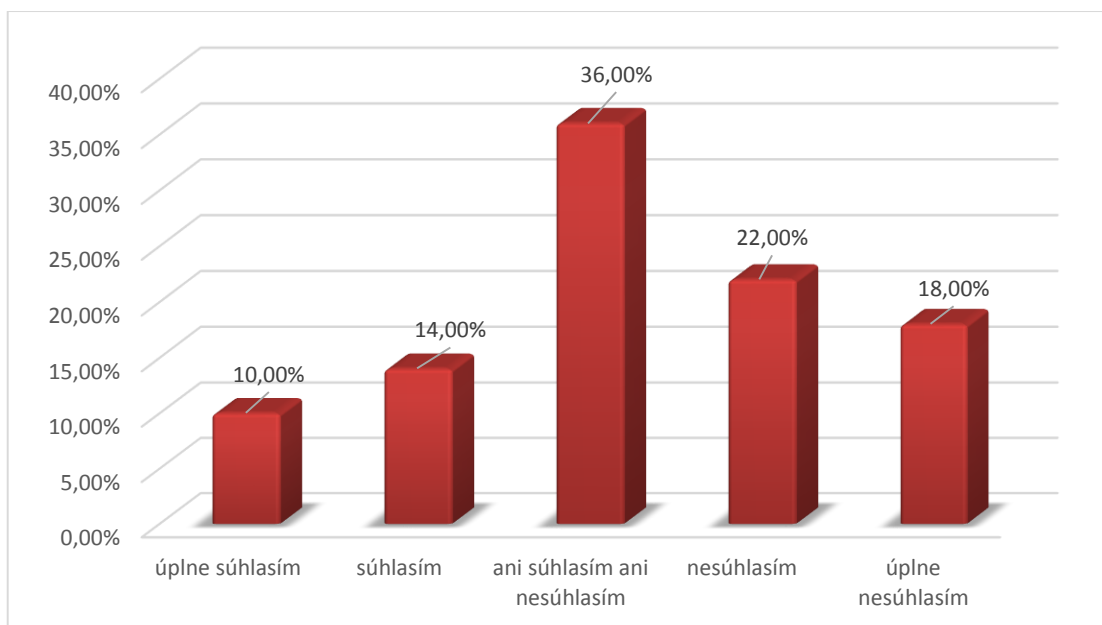
Tabuľka č. 10 Kultúrne a náboženské rozdiely

Štatistický súbor	Suma abs. hodnôt	Priemer	Modus	Medián	Smerodajná odchýlka
(2,13,13,31,47)	106	21,2	13 unimodálne	13	15,90

Tabuľka č. 10 obsahuje údaje, ktoré sú čerpané z grafu č. 12. Tieto údaje štatistického súboru sú tvorené hodnotami 2, 13, 13, 31 a 47. Suma absolútnych hodnôt štatistického súboru je 106 a priemer pre tento súbor je 21,2. Medián znázorňuje stredovú hodnotu 13,

rovnako ako modus, ktorý je zobrazený unimodálne s najčastejšie sa opakujúcou hodnotou. Smerodajná odchýlka je 15,90.

Graf č. 13 Pomoc imigrantom

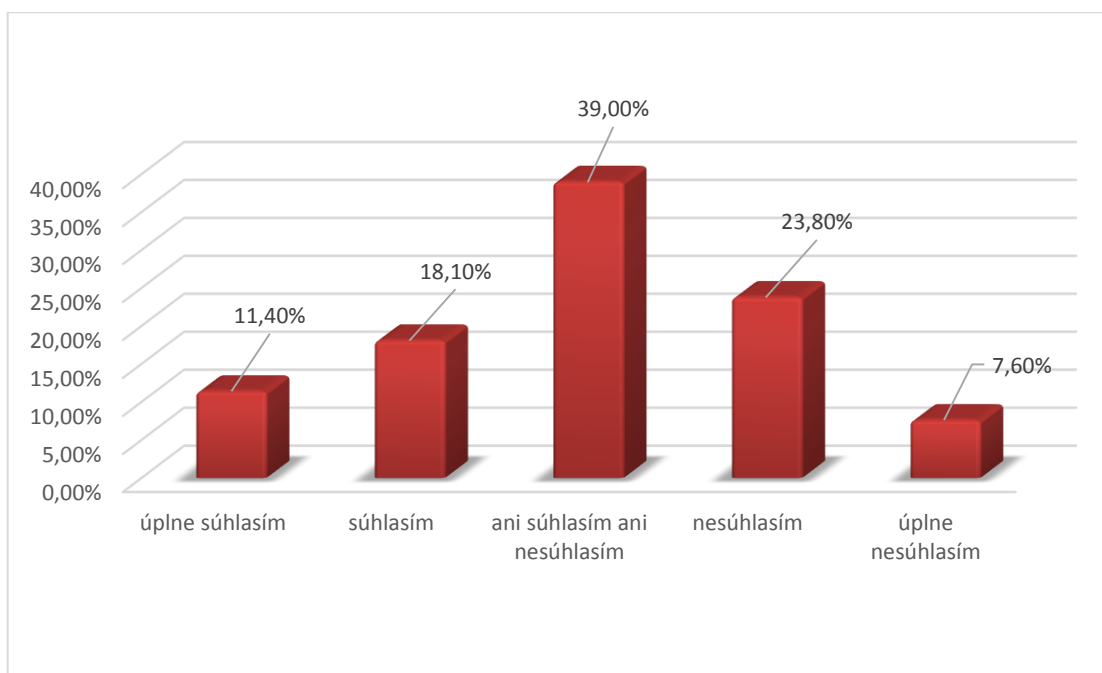
Graf č. 13 znázorňuje výsledky z vyjadrenia miery súhlasu k výroku: „Ak by bolo v mojej kompetencii rozhodovanie o poskytnutí pomoci migrantom, pomohol/a by som im.“ Svoj názor vyjadrili všetci 106 účastníci prieskumu. Najväčší počet respondentov 38 (36%), hlasoval za možnosť ani súhlasím ani nesúhlasím. Možnosť nesúhlasím označilo 23 respondentov (22%) a možnosť úplne nesúhlasím označilo 19 respondentov (18%). 15 respondentov (14%) označilo možnosť súhlasím a zvyšných 11 respondentov (10%) označilo možnosť úplne súhlasím.

Tabuľka č. 11 Pomoc imigrantom

Štatistický súbor	Suma abs. hodnôt	Priemer	Modus	Medián	Smerodajná odchýlka
(11,15,19,23,38)	106	21,2	{11,15,19,23,38} multimodálne	19	9,30

Tabuľka č. 11 je vyhotovená na základe údajov pochádzajúcich z grafu č. 13 a obsahuje údaje k štatistickému súboru, ktorého hodnoty 11, 15, 19, 23 a 38 sú rovnaké ako hodnoty modusu, zobrazeného pre veľkú heterogenitu štatistického súboru multimodálne. Priemer udáva hodnotu 21,2, medián znázorňuje stredovú hodnotu 19 a smerodajná odchýlka je 11,58. Suma absolútnych hodnôt štatistického súboru je 106.

Graf č. 14 Ochrana hodnôt v oblasti procesu migračnej politiky

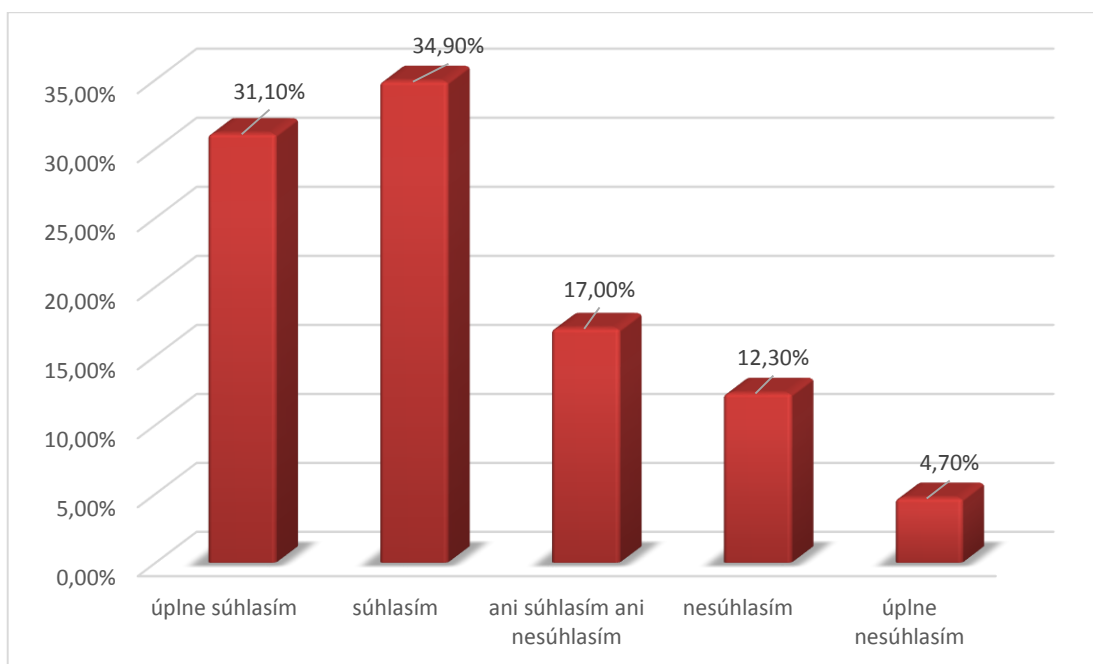
Graf č. 14 zobrazuje výsledky k výroku: „Slovensko je podľa mňa schopné systémovo riešiť zachovanie svojich duchovných hodnôt v rámci migračnej politiky.“ K výroku sa vyjadrilo 105 respondentov z celkového počtu 106. Opäť sa najviac respondentov 41 (39%) rozhodlo pre označenie možnosti ani súhlasím ani nesúhlasím. Možnosť nesúhlasím označilo 25 respondentov (23,8%) a možnosť úplne nesúhlasím označilo 8 respondentov (7,6%). Pre možnosť súhlasím sa rozhodlo 19 respondentov (18,1%) a pre možnosť úplne súhlasím sa rozhodlo 12 respondentov (11,4%).

Tabuľka č. 12 Ochrana hodnôt v oblasti procesu migračnej politiky

Štatistický súbor	Suma abs. hodnôt	Priemer	Modus	Medián	Smerodajná odchýlka
(8,12,19,25,41)	105	21	{8,12,19,25,41} multimodálne	19	11,58

Tabuľka č. 12 patrí ku grafu č. 14 a obsahuje údaje k štatistickému súboru tvoreného hodnotami 8, 12, 19, 25 a 41. Suma absolútnych hodnôt pre tento súbor je 105 a modus obsahuje multimodálne zobrazenie hodnôt, čiže usporiadanie a počet je rovnaký, ako v prípade štatistického súboru. Priemer je 21 a medián zobrazuje stredovú hodnotu 19. Smerodajná odchýlka je 11,58.

Graf č. 15 Obavy z aktuálnych procesov migrácie

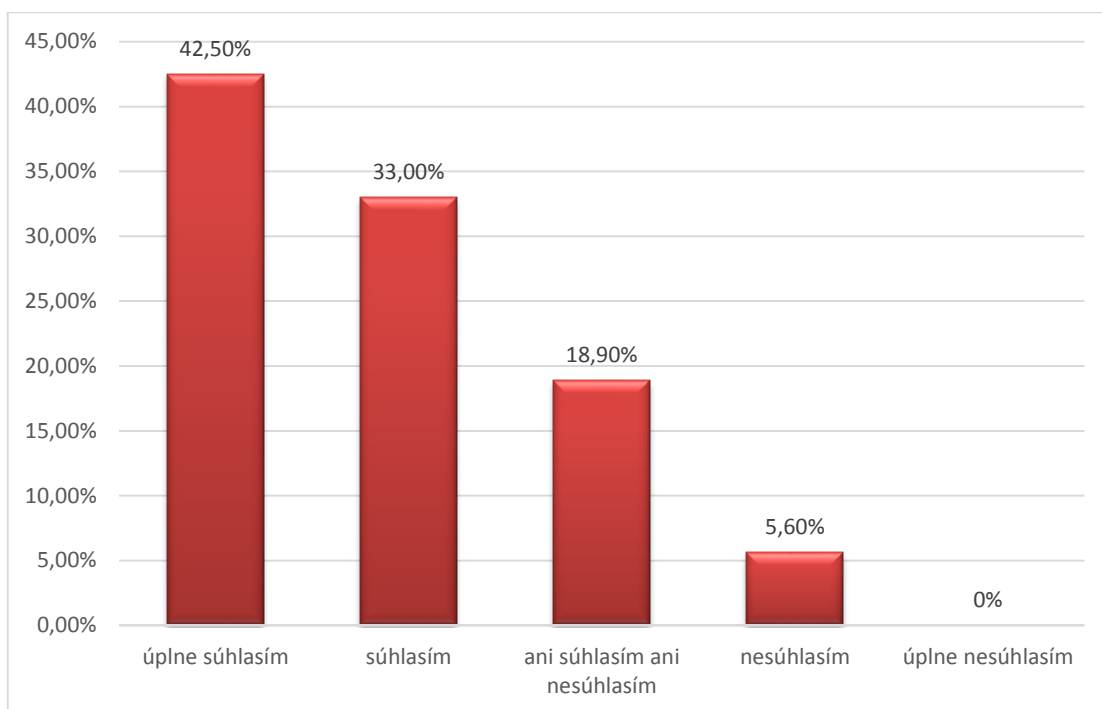
Na základe vyššie uvedeného grafu č. 15 môžeme určiť výsledky k výroku: „Cítim obavy z aktuálnych procesov migrácie.“ K výroku sa vyjadrilo všetkých 106 respondentov. S výrokom úplne súhlasilo 33 respondentov (31,1%), súhlasilo najviac a to 37 respondentov (34,9%), 18 respondentov (17%) si vybralo možnosť ani súhlasím ani nesúhlasím. S výrokom naopak nesúhlasilo 13 respondentov (12,3%) a možnosť úplne nesúhlasím označilo najmenej respondentov a to 5 (4,7%).

Tabuľka č. 13 Obavy z aktuálnych procesov migrácie

Štatistický súbor	Suma abs. hodnôt	Priemer	Modus	Medián	Smerodajná odchýlka
(5,13,18,33,37)	106	21,2	{5,13,18,33,37} multimodálne	18	12,07

Tabuľka č. 13 prislúcha ku grafu č. 15 a zobrazuje štatistický súbor, ktorý je tvorený hodnotami 5, 13, 19, 25 a 41, rovnako ako sú hodnoty modusu, ktorý je pre heterogenitu súboru opäť zobrazený multimodálne. Suma absolútnych hodnôt štatistického súboru je 106, priemer tohto štatistického súboru je 21,2, medián zobrazuje stredovú hodnotu 18 a smerodajná odchýlka pre tento súbor je 12,07.

Graf č. 16 Problematické vzťahy s imigrantmi

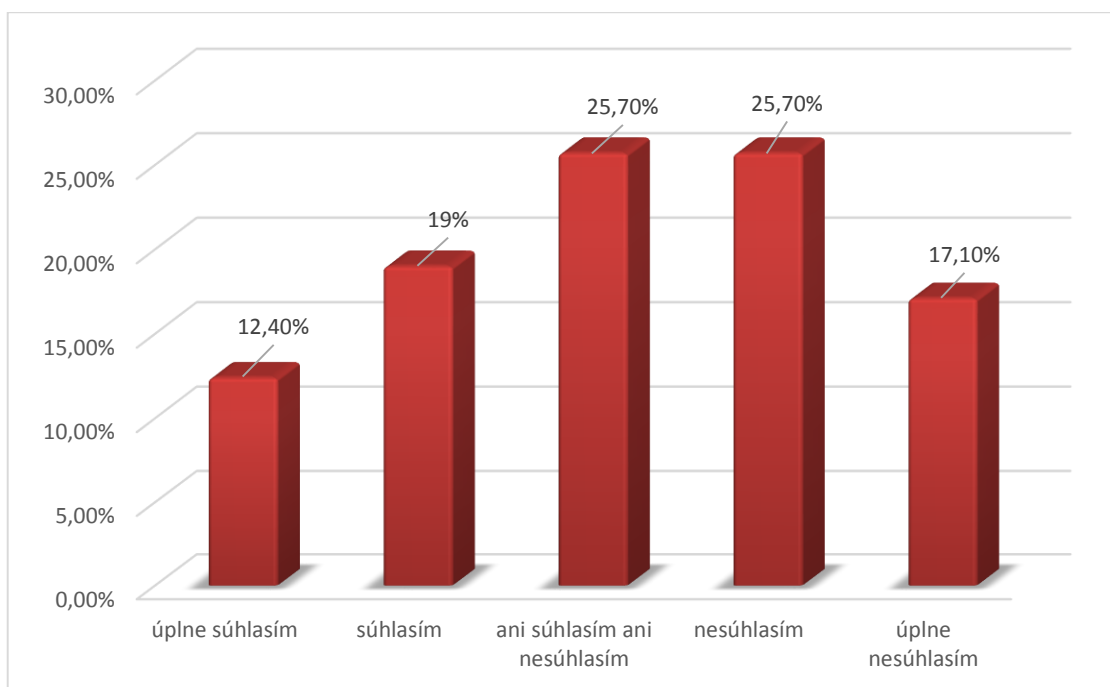
Vyššie uvedený graf č. 16 znázorňuje reakcie k výroku: „Slovenská spoločnosť je negatívne naladená vo vzťahu k imigrantom.“ Výrok ohodnotili všetci 106 respondenti. S výrokom úplne súhlasilo 45 respondentov (42,5%), čo predstavuje najviac z celkového počtu, súhlasilo o niečo menej a to 35 respondentov (33%). Možnosť ani súhlasím ani nesúhlasím označilo 20 respondentov (18,9%) a nesúhlasilo najmenej 6 respondentov (5,6%). Možnosť úplne nesúhlasím si nezvolil nikto.

Tabuľka č. 14 Problematické vzťahy s imigrantmi

Štatistický súbor	Suma abs. hodnôt	Priemer	Modus	Medián	Smerodajná odchýlka
(0,6,20,35,45)	106	21,2	{0,6,20,35,45} multimodálne	20	16,96

Tabuľka č. 14 obsahuje údaje štatistického súboru, ktorý je tvorený hodnotami pochádzajúcimi z grafu č. 16. Hodnoty tohto súboru sú 0, 6, 20, 35 a 45 a sú rovnaké ako hodnoty v prípade modusu, zobrazeného pre veľkú heterogenitu súboru v multimodálnej forme. Priemer tohto súboru je 21,2 a medián označuje stredovú hodnotu 20. Suma absolútnych hodnôt štatistického súboru je 106 a smerodajná odchýlka štatistického súboru udáva hodnotu 16,96.

Graf č. 17 Nedostatok empatie

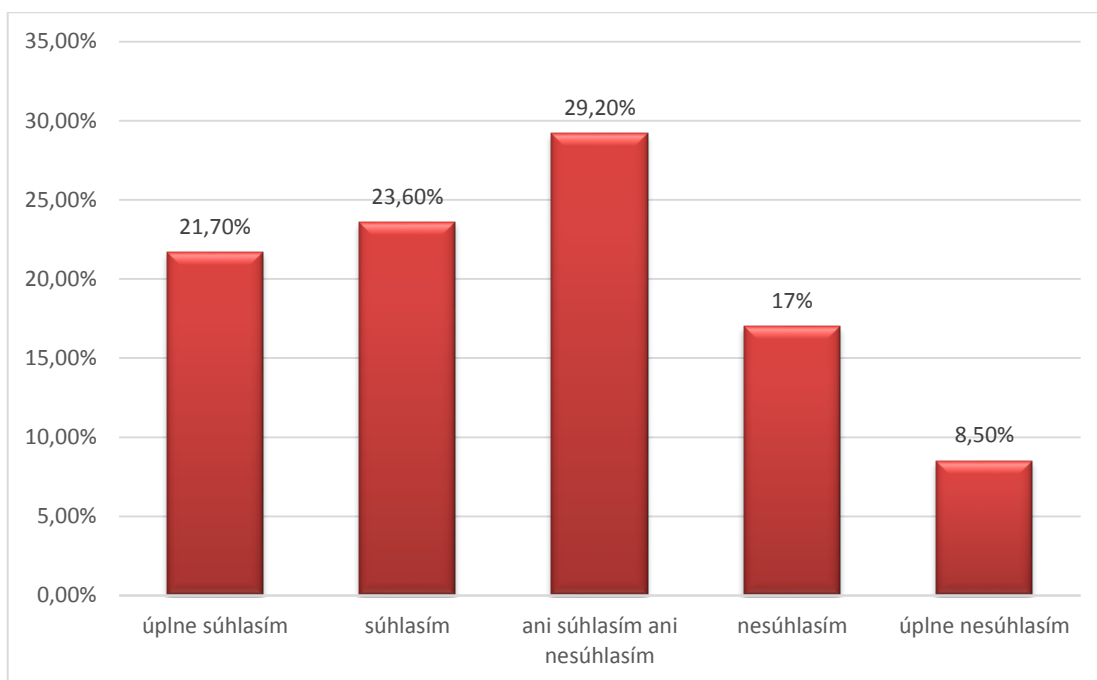
Vyššie uvedený graf č. 17 znázorňuje výsledky k výroku: „Narastajúce nepriateľstvo a násilné akcie proti imigrantom sú spôsobené nedostatkom empatie.“ K výroku sa vyjadrilo 105 respondentov z celkového počtu 106. Z tejto skupiny si 27 respondentov (25,70%) zvolilo možnosť ani súhlasím ani nesúhlasím a rovnaké množstvo respondentov odpovedalo, že s výrokom nesúhlasia. Druhý najväčší počet 20 respondentov (19%) si zvolilo za odpoveď súhlasím. S výrokom úplne nesúhlasilo 18 respondentov (17,10%) a úplne súhlasilo 13 respondentov (12,40%).

Tabuľka č. 15 Nedostatok empatie

Štatistický súbor	Suma abs. hodnôt	Priemer	Modus	Medián	Smerodajná odchýlka
(13,18,20,27,27)	105	21	27 unimodálne	20	5,40

Štatistický súbor tabuľky č. 15 obsahuje údaje 13, 18, 20, 27 a 27, ktoré pochádzajú z grafu č. 17. Suma absolútnych hodnôt tohto štatistického súboru je 105 a priemer súboru udáva hodnotu 21. Modus je znázornený unimodálne s najčastejšie sa opakujúcou hodnotou 27. Medián znázorňuje stredovú hodnotu 20 a smerodajná odchýlka je 5,40.

Graf č. 18 Kontrola na hraniciach zabráni vstupovať do krajiny nepovolene

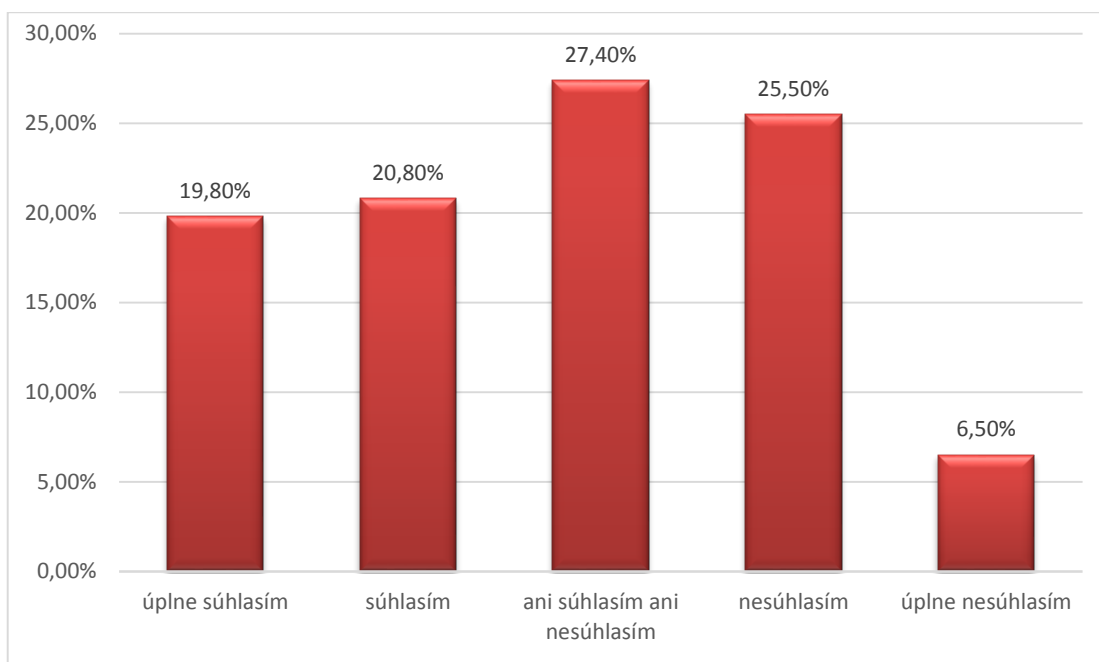
Na grafe č. 18 môžeme vidieť výsledky k výroku: „Pravidelné kontroly na hraniciach by mohli zabrániť prenikaniu migrantov na naše územie.“ Všetkých 106 respondentov sa k výroku vyjadrilo označením niektorej z možností. Väčšina z nich si však zvolila možnosť ani súhlasím ani nesúhlasím, celkom 31 respondentov (29,2%). Druhú najpočetnejšiu skupinu tvorí skupina respondentov, ktorí označili možnosť súhlasím a to 25 respondentov (23,6%), hneď za touto skupinou nasledovala skupina respondentov, ktorá označila možnosť úplne súhlasím, za ktorú hlasovalo 23 respondentov (21,7%). S výrokom nesúhlasilo 18 respondentov (17%) a úplne nesúhlasilo 9 respondentov (8,5%).

Tabuľka č. 16 Kontrola na hraniciach zabráni vstupovať do krajiny nepovolene

Štatistický súbor	Suma abs. hodnôt	Priemer	Modus	Medián	Smerodajná odchýlka
(9,18,23,25,31)	106	21,2	{9,18,23,25,31} multimodálne	23	7,38

Štatistický súbor tabuľky č. 16 obsahuje údaje pochádzajúce z grafu č. 18. Tento súbor je tvorený hodnotami 9, 18, 23, 25 a 31, rovnako ako v prípade modusu, ktorý je zobrazený pre veľkú heterogenitu súboru multimodálne. Suma absolútnych hodnôt je 106 a priemer udáva hodnotu 21,2. Medián znázorňuje stredovú hodnotu 23 a smerodajná odchýlka je 7,38.

Graf č. 19 Zachovanie Shengenského priestoru

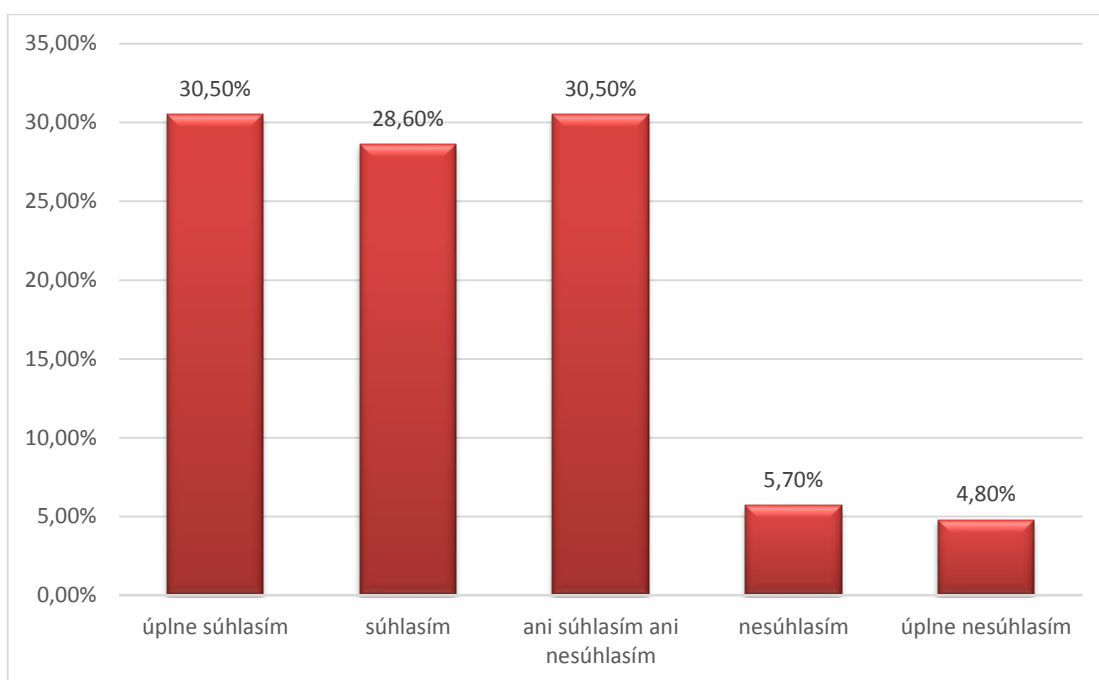
Graf č. 19 zobrazuje výsledky k výroku: „Som za zachovanie otvorených hraníc v rámci shengenského priestoru.“ Vyjadrilo sa všetkých 106 respondentov. Prevažná časť a to 29 respondentov (27,4%) si vybrali možnosť ani súhlasím ani nesúhlasím, druhú najpočetnejšiu skupinu tvorilo 27 respondentov (25,5%), ktorí sa rozhodli, že nesúhlasia s výrokom, úplne nesúhlasí 7 respondentov (6,5%). S výrokom súhlasí 22 respondentov (20,8%) a úplne súhlasí 21 respondentov (19,8%).

Tabuľka č. 17 Zachovanie Shengenského priestoru

Štatistický súbor	Suma abs. hodnôt	Priemer	Modus	Medián	Smerodajná odchýlka
(7,21,22,27,29)	106	21,2	{7,21,22,27,29} multimodálne	22	7,70

Tabuľka č. 17 je vytvorená z dôvodu potreby vyhotovenia štatistiky pre graf č. 19 a znázorňuje štatistický súbor, ktorý je tvorený hodnotami 7, 21, 22, 27 a 29, ktoré sú identické aj pre modus, ktorý je pre veľkú heterogenitu súboru zobrazený v multimodálnej rovine. Suma absolútnych hodnôt súboru je 106. Priemer udáva hodnotu 21,2, medián znázorňuje stredovú hodnotu 22 a smerodajná odchýlka je 7,70.

Graf č. 20 Posilnenie vonkajších hraníc

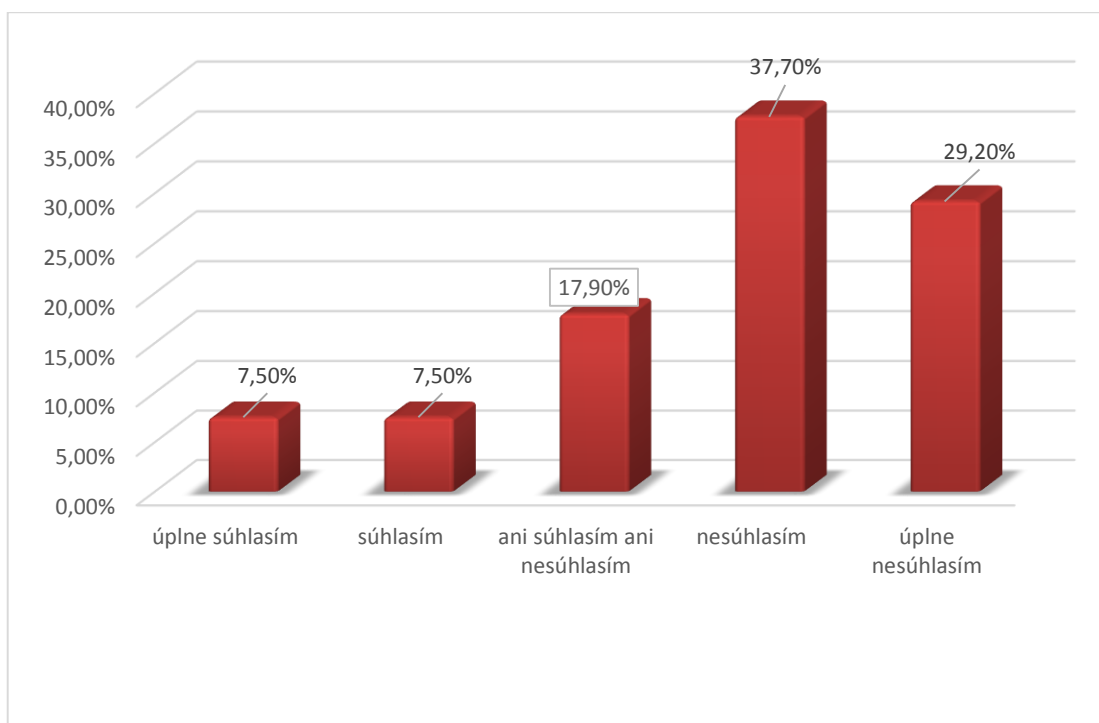
Graf č. 20 zobrazuje výsledky ku kontrolnému výroku: „Som za posilnenie opatrení na vonkajších hraniciach Shengenského priestoru.“ Svoju mieru súhlasu, alebo nesúhlasu vyjadrilo 105 respondentov z celkového počtu 106. S výrokom úplne súhlasilo 32 respondentov (30,5%) a rovnaké množstvo s výrokom ani súhlasilo ani nesúhlasilo. Druhou najpočetnejšou skupinou sú 30 respondenti (28,6%), ktorí s výrokom súhlasia. S výrokom sa rozhodlo 6 respondentov (5,7%) nesúhlasiť a 5 respondentov (4,8%) sa rozhodlo nesúhlasiť úplne.

Tabuľka č. 18 Posilnenie vonkajších hraníc

Štatistický súbor	Suma abs. hodnôt	Priemer	Modus	Medián	Smerodajná odchýlka
(5,6,30,32,32)	105	21	32 unimodálne	30	12,68

Štatistický súbor tabuľky č. 18 patrí ku grafu č. 20 a je tvorený hodnotami 5, 6, 30, 32 a 32. Suma absolútnych hodnôt štatistického súboru je 105 a priemer udáva hodnotu 21. Modus je v tomto prípade uvedený unimodálne s najčastejšie sa opakujúcou hodnotou 32. Medián znázorňuje stredovú hodnotu 30 a smerodajná odchýlka je 12,68.

Graf č. 21 Informovanosť občanov o imigrácii a integračných postupoch

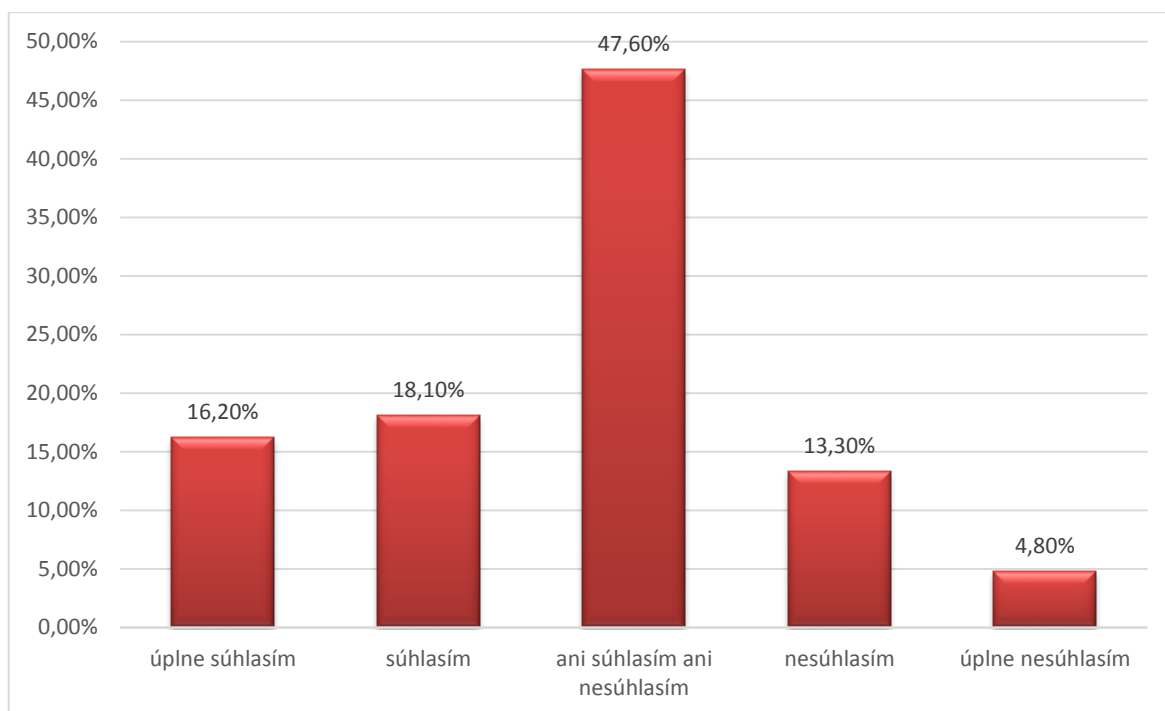
K výroku, ktorého výsledky sú zobrazené vyššie v grafe č. 21 sa vyjadrilo všetkých 106 respondentov. Výrok znel: „Ľudia na území SR majú dostatočné informácie o imigrácii a integračných postupoch.“ Najviac dominovali odpovede od 40 respondentov (37,7%), ktorí s výrokom nesúhlasili, a za touto skupinou nasledovalo 31 respondentov (29,2%), ktorí s výrokom úplne nesúhlasili. Možnosť ani súhlasím ani nesúhlasím si zvolilo 19 respondentov (17,9%). S výrokom súhlasilo a úplne súhlasilo rovnaké množstvo respondentov a to 8 (7,5%).

Tabuľka č. 19 Informovanosť občanov o imigrácii a integračných postupoch

Štatistický súbor	Suma abs. hodnôt	Priemer	Modus	Medián	Smerodajná odchýlka
(8,8,19,31,40)	106	21,2	8 unimodálne	19	12,67

Štatistický súbor tabuľky č. 19 je tvorený hodnotami 8, 8, 19, 31 a 40, ktoré pochádzajú z grafu č. 21. Suma absolútnych hodnôt je 106 a priemer 21,2. Modus je uvedený unimodálne s najčastejšie sa opakujúcou hodnotou 8. Medián znázorňuje stredovú hodnotu 19 a smerodajná odchýlka je 12,67.

Graf č. 22 Migračná problematika v televízii burcuje proti imigrantom

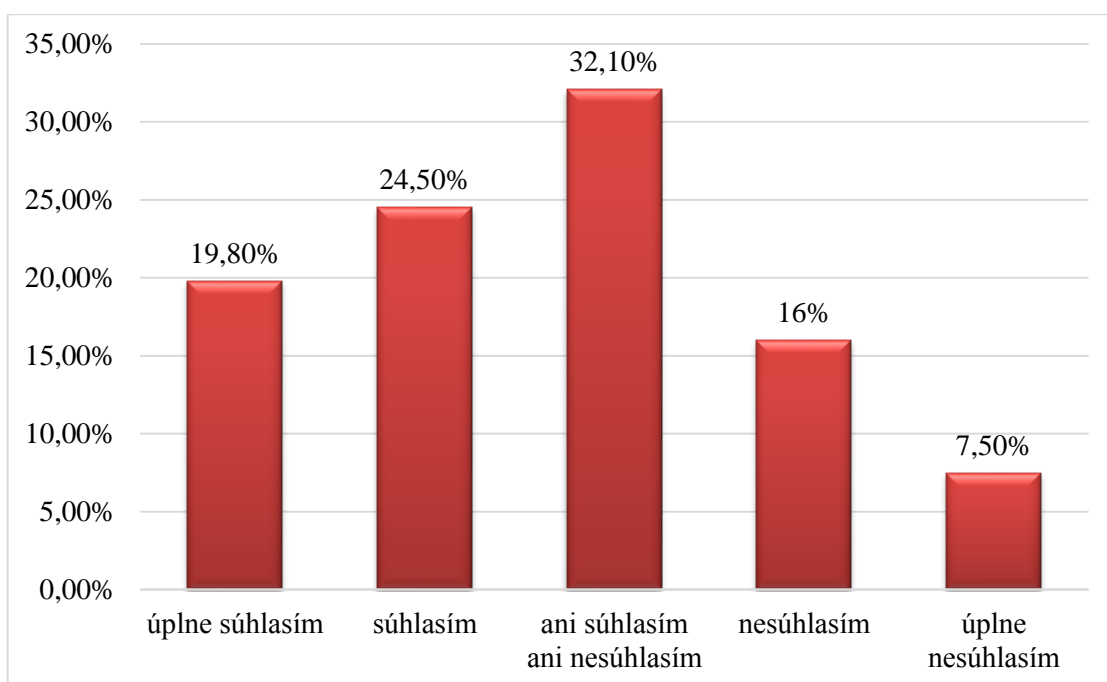
Výsledky na uvedenom grafe č. 22 sú výsledkom vyjadrenia súhlasu, alebo nesúhlasu 105 respondentov s výrokom: „Zobrazovanie migračnej problematiky v televízii ma núti konať v neprospech imigrantov.“ Najviac respondentov sa k predmetnému výroku postavilo neutrálnym spôsobom, a to označením možnosti ani súhlasím ani nesúhlasím. Túto možnosť označilo 50 respondentov (47,6%). Zvyšní respondenti sa v porovnateľných množstvách nachádzajú v grafe pri označených možnostiach súhlasím, ktorú označilo 19 respondentov (18,1%), úplne súhlasím tvorí 17 respondentov (16,2%), možnosť nesúhlasím si zvolilo 14 respondentov (13,3%) a možnosť úplne nesúhlasím s výrokom, označilo najmenej 5 respondentov (4,8%).

Tabuľka č. 20 Migračná problematika v televízii burcuje proti imigrantom

Štatistický súbor	Suma abs. hodnôt	Priemer	Modus	Medián	Smerodajná odchýlka
(5,14,17,19,50)	105	21	{5,14,17,19,50} multimodálne	17	15,27

Tabuľka č. 20 prislúcha ku grafu č. 22. a zobrazuje výsledky štatistického súboru, ktorý je tvorený hodnotami 5, 14, 17, 19, 34 a tieto hodnoty platia aj pre modus, ktorý je zobrazený multimodálne. Suma absolútnych hodnôt pre tento súbor je 105 a priemer je 21. Medián znázorňuje stredovú hodnotu 17 a smerodajná odchýlka je 15,27.

Graf č. 23 Hnev voči migrantov v dôsledku migračných správ

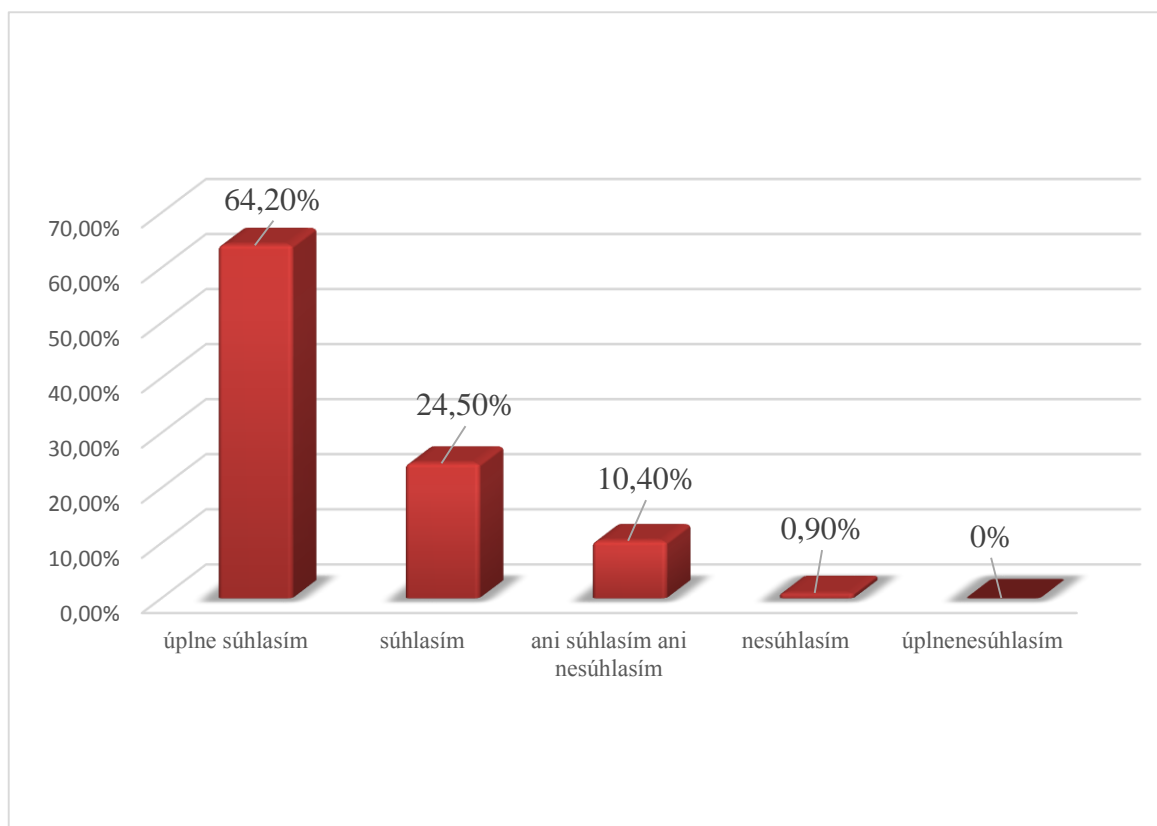
V grafe č. 23 prinášame výsledky k výroku: „Hnevá ma, keď sú v správach často informácie o imigrantoch.“ Výrok ohodnotilo mierou svojho súhlasu, či nesúhlasu 106 respondentov. Opäť najviac respondentov označilo možnosť ani súhlasím ani nesúhlasím, 34 respondentov (32,1%). S výrokom súhlasilo 26 respondentov (24,5%) a úplne súhlasilo 21 respondentov (19,8%). Možnosť nesúhlasím si zvolilo 17 respondentov (16%) a 8 respondentov (7,5%) označilo možnosť úplne nesúhlasím.

Tabuľka č. 21 Hnev voči migrantov v dôsledku migračných správ

Štatistický súbor	Suma abs. hodnôt	Priemer	Modus	Medián	Smerodajná odchýlka
(8,17,21,26,34)	106	21,2	{8,17,21,26,34} multimodálne	21	8,70

Tabuľka č. 21 obsahuje údaje k štatistickému súboru, ktorého údaje sú čerpané z grafu č.23. Súbor sa skladá z hodnôt 8, 17, 21, 26 a 34. Tento súbor obsahuje rovnaké hodnoty, ako sú hodnoty modusu, ktorý je zobrazený v multimodálnej forme pre heterogenitu súboru. Priemer je 21,2 a medián znázorňuje stredovú hodnotu 17, smerodajná odchýlka je 8,70.

Graf č. 24 Potreba informácií o integračných postupoch

Posledného výroku uvedeného v grafe č. 24 sa zúčastnilo všetkých 106 respondentov. Graf znázorňuje výsledky k výroku: „Zástupcovia štátu by mali podávať aj informácie o tom, čo sa deje s imigrantmi po ich prijatí na územie štátu.“ Až 68 respondentov (64,2%) s výrokom úplne súhlasilo, 26 respondentov (24,5%) s výrokom súhlasilo, 11 respondentov (10,4%) s výrokom ani súhlasilo ani nesúhlasilo. Iba jeden respondent (0,9%) s výrokom nesúhlasil a žiaden z respondentov s výrokom úplne nesúhlasil.

Tabuľka č. 22 Potreba informácií o integračných postupoch

Štatistický súbor	Suma abs. hodnôt	Priemer	Modus	Medián	Smerodajná odchýlka
(0,1,11,26,68)	106	21,2	{0,1,11,26,68} multimodálne	11	25,20

Štatistický súbor tabuľky č. 22 patrí ku grafu č. 24 a obsahuje hodnoty 0, 1, 11, 26 a 68, rovnako ako modus, ktorý je zobrazený i v tomto prípade multimodálne. Suma absolútnych hodnôt je 106. Priemer je 21,2 a medián predstavuje stredovú hodnotu 11. Smerodajná odchýlka je 25,20.

4.2 Interpretácia a sumarizácia výsledkov

Prieskum sme realizovali prostredníctvom anonymného dotazníka, ktorého interpretácia výsledkov je uvedená nižšie. Dotazníky v digitálnej forme boli umiestnené na internetových stránkach niektorých univerzít určené k vyplňaniu pre študentov. Dotazníky v tlačenej forme sme rozdali známym i neznámym absolventom. Návratnosť rozdanych dotazníkov bola 100 %. Prostredníctvom identifikačných otázok sa nám podarilo zistiť základné informácie o respondentoch. Pri vyplňaní dotazníkov mali miernu prevahu muži. Vek respondentov sme rozdelili do troch kategórií. Najväčší počet respondentov sa pohyboval vo veku od 19 do 25 rokov, ale výrazné rozdiely medzi jednotlivými kategóriami sme nezaznamenali. Celkovo sa vek respondentov pohyboval v rozmedzí od 19 – 40 rokov. Vo vzdelaní bola najzastúpenejšia kategória vysokoškolsky vzdelaných respondentov prvého stupňa a status respondentov bol prevažne zamestnaný a študent. K hlavnému cieľu sme sa snažili dopracovať aj prostredníctvom dotazníkových otázok a výrokov.

V prieskume sme zisťovali vedomosti respondentov o utečeneckých táboroch s imigrantmi v ich blízkosti obydli. Väčšina respondentov nemala vedomosť o tom, že by sa v okolí ich bydliska nachádzali umiestnené rodiny z utečeneckých táborov.

V otázkach finančnej záťaže štátu príchodom imigrantov si prevažná časť respondentov myslí, že imigranti prijímajúce krajiny budú finančne zaťažovať a zároveň v dôsledku migrácie môže dôjsť k ohrozeniu zamestnanosti domáceho obyvateľstva. Ekonomické dôvody migrácie však respondenti jednoznačne nepotvrdili. Jednotlivé odpovede k tejto téme boli skôr vyrovnané a najväčšiu prevahu mali respondenti, ktorí sa nepriklonili ani na súhlasnú ani na nesúhlasnú stranu.

U respondentov sme zisťovali ich názor na pozitívne i negatívne dopady migrácie pre našu krajinu. Pozitívne reakcie respondentov boli v drvivej väčšine opatrnejšie. Väčšina z nich v príchode imigrantov nevidí žiadne pozitíva. Pár respondentov ale vyjadrilo svoje pozitívne reakcie k obohateniu našej kultúry o niečo nové, iné. Považovali za plus, že príchodom imigrantov sa môžu ľudia vzájomne obohatiť a niečo nové sa naučiť. Pozitívum niektorí videli aj obsadení menej lukratívnych pracovných miest imigrantmi. V negatívnych vyjadreniach neboli respondenti už takí strohí a svoje pocity vyjadrili veľmi farbisto. Podľa výsledkov môžeme konštatovať, že za najväčšie negatíva respondenti považovali práve ekonomickú záťaž, z ktorej vyplýva nedostatok pracovných miest, zvýšený počet sociálnych dávok, podpora a uprednostnenie cudzích pred vlastnými. Za veľký problém považovali bezpečnosť v krajine. Písali o rastúcej rasovej neznášanlivosti, zvýšenej kriminalite, nebezpečenstve z možných chorôb a znásilnení či o obavách z terorizmu. Respondenti sa

zaoberali aj problémom adaptácie imigrantov, náboženskými a kultúrnymi nedorozumeniami. Podľa respondentov môžu byť spúšťačom konfliktov netolerancia zo strany imigrantov a ich inakosť, myslenie, ktoré môže byť násilné. Len veľmi malý počet respondentov nevidelo v príchode imigrantov na naše územie žiaden problém.

Problematiku bezpečnosti sme riešili aj pomocou výroku, podľa výsledkov ktorého môžeme skonštatovať, že napriek tomu, že naša krajina nie je tou tranzitnou, väčšina respondentov si myslí, že imigranti predstavujú možnosť ohrozenia bezpečnosti pre obyvateľov SR.

Keďže sa často diskutovalo o povinnom prerozdeľovaní migrantov, začlenili sme do prieskumu i túto problematiku. Výsledky by sme mohli zhodnotiť tak, že väčšina respondentov je proti tomu, aby mala EÚ i naďalej právo rozhodovať o povinných kvótach, teda o prerozdeľovaní migrantov v rámci EÚ. Avšak my musíme brať do úvahy aj respondentov, ktorí hlasovali za ani súhlasím ani nesúhlasím. Nerozhodnú zložku pritom tvorí takmer 25 % zo 100 % a znamená to, že niektorí respondenti majú problém prikloniť sa k niektorej z možností, čo je samozrejme pochopiteľné, nakoľko i reprezentanti jednotlivých štátov EÚ majú problém zhodnúť sa na jednotnom názore. Na základe našich výsledkov môžeme teda konštatovať, že skupina respondentov, ktorí nesúhlasia s prerozdeľovaním imigrantov má výraznú prevahu nad respondentami, ktorí s prerozdeľovaním imigrantov súhlasia, ale zároveň máme i nejednoznačnú skupinu, ktorá má v rukách rovnako dôležité karty, čo možno vytvára vhodné podmienky pre strategické zmeny v spôsoboch prezentovania jednotlivých krokov EÚ.

Ľudia žijúci v členských štátoch EÚ majú inú mentalitu ako prichádzajúci imigranti. Na základe zistení môžeme konštatovať, že odlišná kultúra bude mať podľa názoru respondentov vplyv na budúcnosť kultúry EÚ. Smer dopadu tohto vplyvu môžeme vidieť v prevažne negatívnych názoroch respondentov, ktoré sme uviedli v predchádzajúcom zhodnocovaní pozitív a negatív, ktoré respondenti smerom k prichádzajúcim imigrantom uviedli. Okrem dopadov na budúcnosť kultúry EÚ sme zaradili do prieskumu aj možnosť problémovej komunikácie v dôsledku odlišnej kultúry či náboženstva. Na základe výsledkov môžeme s určitosťou konštatovať, že kultúrne a náboženské rozdiely imigrantov budú podľa názoru respondentov komplikovať komunikáciu s domácim obyvateľstvom.

V prieskume sme sa zamerali aj na ochotu pomôcť imigrantom. V tomto prípade výsledky ukazujú, že pri individuálnom hodnotení každej odpovede, sa až necelých 40 % nevedelo rozhodnúť ako by sa v takej situácii zachovalo. Ak by sme zlúčili odpovede s možnosťou nesúhlasím a úplne nesúhlasím, dostali by sme približne rovnaké %

respondentov, aké sa nevedelo rozhodnúť. Je až alarmujúce, že pomôcť by neváhalo len približne 23 % opýtaných.

Skutočnosti ohľadom migrácie stavajú ľudí podľa respondentov do ťažkej situácie. Podľa výsledkov z prieskumu musíme skonštatovať, že prevažná časť respondentov má problém k jednoznačnému vyjadreniu sa či je naša krajina schopná v rámci migračnej politiky zachovať si duchovné hodnoty a väčšina respondentov pociťuje obavy z aktuálnych procesov aj napriek tomu, že nemáme také veľké problémy ako iné krajiny. Respondenti ďalej vidia problém vo vzťahu k imigrantom a myslia si, že naša spoločnosť je voči nim negatívne naladená, ale zároveň nemôžeme jednoznačne potvrdiť, že je to výsledkom nedostatku empatie. Názory respondentov v otázkach empatie sú vyrovnané, ako na strane súhlasu, tak i na strane nesúhlasu.

Za dôležité sme považovali zistiť aké možné riešenia sú vhodné v predchádzaní migračných problémov a riešili sme problém s kontrolami na hraniciach. Na základe výsledkov môžeme konštatovať, že takmer 30 % respondentov sa nevie celkom jasne rozhodnúť či by takého opatrenia pravidelného kontrolovania mohlo úplne zabrániť prenikaniu hraníc neprevereným osobám. V otázkach zachovania Shengenského priestoru je väčšina respondentov naklonená otvoreným hraniciam a necelých 30 % respondentov sa nevyjadrila jednoznačne. V prípade posilnenia hraníc tvoria početnejšiu skupinu respondenti, ktorí sú za posilnenie vonkajších hraníc a zároveň máme skupinu, ktorá sa opäť nevedela jednoznačne vyjadriť. Tento výrok sme vyslovili pre kontrolné účely s interpretáciou výsledku z predchádzajúceho tvrdenia o pravidelných kontrolách na hraniciach. Môžeme sledovať značnú zhodu. Výrazne klesli respondenti, ktorí s výrokom nesúhlasili, avšak skupina respondentov, ktorí si zvolili možnosť ani súhlasím ani nesúhlasím je vo všetkých troch prípadoch konštantná. Nemôžeme však tvrdiť, že respondenti, ktorí najskôr označovali nesúhlasné tvrdenia, výrokom neporozumeli, nakoľko nie je presne definovaná doba kontrolovania na jednotlivých hraniciach.

V oblasti informovanosti obyvateľstva môžeme zhodnotiť názory respondentov tak, že ľudia na našom území nemajú dostatočné informácie v otázkach migračnej problematiky. Informácie, ktoré respondenti získavajú z televízie, nemôžeme jednoznačne označiť za manipulačný prvok, ktorý je namierený proti imigrantom, pretože prevažná časť respondentov sa nevyjadrila celkom jednoznačne. Získavanie informácií ako takých podobne ako v predchádzajúcom prípade, bolo nasmerované na vnímanie migračnej problematiky v médiách. Tento výrok bol skôr zameraný na emocionálne vnímanie imigrantov. V prípade toho predchádzajúceho výroku sme sa snažili zistiť konatívnu zložku

vnímania migrácie. Respondentov, ktorí s výrokom súhlasia je percentuálne viac, ako tých, ktorí s výrokom nesúhlasia a preto aj napriek vysokému počtu respondentov, ktorí sa nevedeli jednoznačne rozhodnúť môžeme konštatovať, že časté informácie v médiách o migračnej problematike majú vplyv na vznik negatívnych emócií voči imigrantom.

Napriek skutočnosti, ktorú sme zistili v predchádzajúcom konštatovaní, teda skutočnosť, že respondenti vnímajú časté informácie v médiách ako hnevliivé, informácie ako také potrebujú. Možno by sme mohli povedať, že informácie získané od zdroja, ktorý reprezentuje samotný štát sú vnímané v pozitívnejšom zmysle, ako tie, ktoré môžu byť zmanipulované.

Prostredníctvom tohto prieskumu sme prišli k výsledkom, na základe ktorých sme schopní poskytnúť odporúčania pre etickú prax.

4.3 Diskusia

Hlavným cieľom diplomovej práce bolo identifikovať morálne postoje obyvateľov k integrácii imigrantov na Slovensku. Snažili sme sa získať potrebné informácie prostredníctvom zvolenej prieskumnej vzorky.

V prvej časti práce sme analyzovali migračnú problematiku, ktorej súčasťou boli aj etické prvky a vďaka tejto analýze sme mohli ďalej realizovať prieskum. Práve etika a etické princípy nás sprevádzajú každodenným životom a mali by nás duchovne obohacovať. K tomu, aby sme mohli chápať určité okolnosti dejúce sa okolo nás musíme mať dostatok informácií. Táto informovanosť sa týka aj migračnej problematiky. Ako uvádza Spinoza (s. 106, 2004), príroda sa riadi určitými pravidlami, ktoré vychádzajú z jej prirodzenosti. Všetky potrebné informácie možno získať prostredníctvom príčin. My sme v práci analyzovali príčiny migrácie a tak sme mohli byť schopní zaujať k otázkam migrácie reálny postoj prostredníctvom názorov respondentov.

Dôležitým a často prezentovaným dôvodom migrácie je práve ekonomický faktor. Prieskum, ktorý sme vykonali prostredníctvom respondentov, nepreukázal však také jednoznačné stanovisko, ale dalo by sa povedať, že výsledky ku ktorým sme sa dopracovali, boli k tejto problematike vyrovnané, teda časť prieskumnej vzorky pokladá ekonomický faktor za hlavný dôvod migrácie a časť je opačného názoru. Mnohí autori však poukazujú práve na ekonomický problém, aby tak možno predostreli obraz o finančne náročnej situácii, v ktorej sa západné krajiny ocitli. Janáčková (s. 20, 2016) poukazuje na priemernú desať percentnú nezamestnanosť v EÚ, čo podľa nej tvorí 23 miliónov ľudí. Nezamestnanosť v roku 2015 podľa nej tvorila 10 – 15 % vo Francúzsku, na Slovensku, v Taliansku

a v Portugalsku. Cyprus a Chorvátsko presiahli 15 %, Španielsko 21 % a Grécko dosahovalo až 25 %. Podľa autorky skupinu s najviac nezamestnanými osobami tvoria práve mladí ľudia, ktorí sa nestihli ekonomicky zapojiť a vytvoriť si tak pracovné návyky. Janáčková (s. 21, 2016) ďalej konštatuje, že s rastúcimi nákladmi na imigrantov budú rásť i dane alebo štátne dlh. Všetky peniaze, ktoré pochádzajú z Bruselu sú predsa pôvodne z vreciek daňových poplatníkov.

Prieskumom sme prišli k zisteniu, že napriek nejednoznačnosti výsledkov v oblasti ekonomických faktorov, ktoré ovplyvňujú migráciu v otázkach finančného zaťažovania krajiny, ktoré súvisí s ekonomickou zlozkou, ale naopak nemusí súvisieť priamo s migračnými dôvodmi sme dosiahli už pomerne jednoznačné výsledky. V otázkach finančného zaťažovania štátu príchodom imigrantov môžeme na základe výsledkov z prieskumu súhlasiť s výsledkami iných autorov. Všetky výdaje štátu sú závislé od počtu obyvateľov v danej krajine. Sinn (s. 172, 2016) podáva vysvetlenie finančného zaťaženia krajín prostredníctvom príkladu. Ak má krajina viac žiakov, potrebuje i viac učiteľov, viac školských budov a rovnako tak potrebuje štát viac sudcov, policajtov, úradníkov v štátnej správe ako aj osôb čistiacich cesty. Náklady štátu by mali zohľadňovať aj tieto zložky a nie sa obmedzovať len na náklady učiteľov. Aj Šebesta (s. 71, 2016) píše o finančnom zaťažovaní krajín EÚ migrantmi. Poukazuje nielen na financovanie peňažných dávok, ale aj na príspevky v oblasti bývania, stravy, zdravotnej starostlivosti a iných služieb. Takéto tvrdenia a informácie v dostupnej literatúre, ktoré obsahujú skutočnosti o zatajovaní reálnej výšky financovania imigrantov potom vytvárajú priestor pre neznášanlivosť.

Výsledky na margo negatívneho vnímania imigrantov respondentmi ukazujú, že toto negatívne vnímanie nie je spôsobené nedostatkom empatie a napriek tomu by značná skupina respondentov nebola ochotná migrujúcim pomôcť.

Zaujímavé výsledky sme dostali aj v problematike vnímania odlišnej kultúry. Problémom by ani nebolo to, že respondenti by sa báli konfrontácie s nepoznaným, ale bolo to skôr vyjadrenie obáv z nerešpektovania inakosti zo strany imigrantov. Túto teóriu potvrdzujú aj mnohí autori. Islam podľa Lisického (s. 193, 2016) potláča a nerešpektuje racionálne myslenie obyvateľov, ich viera vedie k slepej poslušnosti. Respondenti vyjadrili svoju nespokojnosť so súčasným stavom celej spoločnosti, to ako je spoločnosť nepriateľský ladená a že príchodom inej kultúry by sa mohla ohroziť i tá naša. Mohla by byť utláčaná. Novosád (s. 21, 2016) poukazuje na skutočnosť, že pojem kultúry je v súčasnosti jedným z najpoužívanejších termínov a podľa neho to ako spoločnosť kultúru vníma, je výsledkom aktuálneho rozpoloženia. Pre súčasnosť sú charakteristické konflikty a nepokoje. Aj náš

prieskum vykazuje obavy z možného narastania nepokojov v našej krajine. Rozmanitosť môže byť na jednej strane prínosom, ale aj silným podnetom k devastovaniu. Loužek (s. 193, 2016) poukazuje na problém integrácie imigrantov. Tvrdí, že prisťahovalci vytvárajú komunity a so spoločnosťou vôbec nekomunikujú. Vytváranie a rast takýchto komunít predstavuje pre Európu rastúce potencionálne rasové napätie. Ako Loužek (s. 194, 2016) ďalej uvádza, teroristické atentáty, ktoré Európa zažila, nasvedčujú tomu, že európsky multikulturalizmus zlyhal, pretože zo sebou nesie rozpad pluralitných komunít na menšie uzavreté a homogénne komunity, na rozdiel od pluralizmu, ktorý vystupuje ako otvorená spoločnosť. Multikulturalizmus teda podľa neho popiera neutralitu štátu a univerzálnosť zákonov.

Väčšina literatúry je k problematike migrácie nepriateľsky ladená. Prieskum, ktorý sme vykonali rovnako tak vykazuje značnú mieru tohto nepriateľského postoja respondentov. Myslenie každého človeka je iné. Čím má človek väčšiu schopnosť poznania, tým je dokonalejší a šťastnejší (Spinoza, s. 263, 2004). Napriek tomu, že sme prišli k zisteniam o malej obľube počúvať dookola tie isté informácie o migračnej problematike, tak potrebu dostávať informácie pochádzajúce z overeného zdroja, prejavili i respondenti vo vykonanom prieskume.

Zahraničná migrácia patrí medzi najdiskutovanejšiu tému súčasnosti. Podľa Bilica a Krogmanna (s. 145, 2016) diskutovanie na túto tému prináša odpovede o rozvoje a trvalej udržateľnosti spoločnosti v rôznych oblastiach. Téma migračnej problematiky sa teší svojej popularite už aj v krajinách, ktoré doteraz s migráciou neboli výrazne konfrontované. Naša krajina tak rovnako vystupovala skôr ako emigračná. Napriek tomu, že Slovensko nie je tranzitná krajina, problémy svetovej migrácie sú aj jej súčasťou. Je prirodzené, že ľudia potrebujú informácie a o danú problematiku sa zaujímajú, veď napokon sme jednou z členských krajín a s prípadnými rozhodnutiami EÚ o migrácii sa budeme musieť pasovať i my.

4.4 Odporúčania pre etickú prax

Zahraničná migrácia predstavuje komplexný proces pohybu obyvateľstva, ktorý je ovplyvnený množstvom tých najrozmanitejších dôvodov. Problematickosť migrácie zasahuje nielen Európu, ale i celý svet. Na tomto mieste na základe výsledkov z prieskumu si preto dovoľujeme navrhnúť odporúčania pre etickú prax, ktoré by mohli pomôcť k upokojeniu celej situácie.

Jedným zo základných stavebných prvkov, ktorým by sa daná problematika mala dať uchopiť, je informovanosť obyvateľstva. Jednotliví predstavitelia štátu, ktorí by mali vystupovať reprezentatívne a autoritatívne, by sa mali snažiť získať si dôveru obyvateľov a to tým, že im budú poskytovať relevantné informácie k danej problematike. Malo by sa zabrániť prevaľovaniu rôznych utajovaných káuz v oblasti migračnej problematiky. Informácie, ktoré podávajú média by mali odzrkadľovať skutočnosti také, aké naozaj sú.

Ďalším dôležitým prvkom je upokojiť ekonomickú situáciu. Bolo by vhodné občanom vysvetliť, akým spôsobom prebieha integrácia imigrantov a aké finančné zaťaženie to pre obyvateľov predstavuje. Peniaze, ktoré sa musia pri integračných procesoch vynaložiť a zvyšovanie nezamestnanosti v jednotlivých krajinách príchodom imigrantov sú pre domáce obyvateľstvo obrovské strašiaky, ktoré by sa mali citlivým spôsobom odstrániť. Skutočnosť, že niekto cudzí dostane niečo zadarmo obyvateľstvo môže poburovať, preto treba zvážiť aké kroky sa v tejto oblasti vykonajú. Možno by bolo vhodné začleniť imigrantov do pracovného procesu, tak, aby to nebolo na úkor domáceho obyvateľstva, teda vytvorením nových pracovných miest a informovať o jednotlivých krokoch obyvateľstvo, aby chápali, že nikto nedostáva nič zadarmo.

Podľa výsledku z prieskumu je zabezpečenie bezpečnosti v krajine o niečo dôležitejšie ako riešenie problémov v ekonomickej oblasti. Bod, ktorý by sme navrhovali na základe výsledkov z prieskumu je posilniť vonkajšie hranice, aby krajina mala aspoň akú takú predstavu o tom, kto k nám prichádza a za akým účelom. Tie najväčšie obavy pramenia práve z výskytu možného terorizmu. Mohli by sa posilniť hliadky, podporiť rozširovanie policajného zboru, aby sa obyvatelia cítili viac bezpečne. Tieto hliadky by potom mohli dozerať na dodržiavanie poriadku v krajinách, nakoľko veľkú obavu okrem terorizmu predstavujú i možné konflikty vznikajúce na základe kultúrnych odlišností.

Vytvorenie nových univerzálnych pravidiel, ktoré by brali ohľad na rôzne druhy kultúr by mohli priniesť niečo užitočné, akési priblíženie sa jednej kultúry ku kultúre druhej. Každá kultúra sa riadi iným komplexom noriem a hodnôt, ktoré usmerňujú v jej obyvateľoch myslenie a konanie. Každá kultúra formuje individuálne črty svojich členov spoločnosti a práve táto skutočnosť a vedomosť o tom, že krajina a kultúra z ktorej imigranti pochádzajú je tak veľmi odlišná. Ich myslenie sa výrazne odlišuje od toho nášho. V prieskume sme sa dopracovali k výsledkom, ktoré poukazujú na túto skutočnosť, na strach z nepoznaného a že táto neznáma nás môže ťahať buď späť alebo nás môže jednoducho nerešpektovať. Kultúra prichádzajúcich imigrantov a ich radikálne náboženstvo potláča slobodu jednotlivca. V prieskume sme zaznamenali vyjadrenie obáv z týchto skutočností. Každá krajina by mala

svoje domáce obyvateľstvo ubezpečiť, že bude schopná hájiť európske hodnoty a udržať ich. Budovaním mešít síce vytvoríme priateľské a domáce prostredie prichádzajúcim imigrantom, ale zároveň takéto rozhodnutie môže domáce obyvateľstvo viesť k obavám, že vďaka ústretovým krokom sa počet imigrantov bude zvyšovať. Možno by bolo vhodnejšie usilovať o mierové rokovania, aby sa zabezpečili podmienky, ktoré by dovoľovali návrat migrujúcim späť do rodnej krajiny. Určitým spôsobom motivovať migrujúcich k prehodnoteniu celej situácie, aby videli väčšie pozitívum a výhodu v ich domovských krajinách.

Keďže situácia v oblasti migrácie je naozaj intenzívna, krajiny by mohli do učebných plánov zaradiť aj predmet, ktorý by študentom približoval odlišný svet, aký význam má bytie toho ktorého človeka vo svete, individuálne a kolektívne podmienky nášho života, ale aj históriu jednotlivých národov. Pochopiť inú kultúru je jedna vec, ale skutočnosť naučiť sa s ňou žiť je vec druhá. Musíme si uvedomiť, že vďaka otvorenej spoločnosti budú európske krajiny nútené žiť štýl väzieb s inými kultúrami a učiť tento nový štýl je potrebné hlavne mladú generáciu, ktorá s touto víziou môže v budúcnosti reálne počítať.

Všetky odporúčania, ktoré v súvislosti s touto migračnou problematikou navrhujeme, spolu úzko súvisia. Spôsob akým je možné ich uskutočniť je možné práve prostredníctvom komunikácie, ktorá musí byť dostačujúca a mierená k obyvateľom a nie proti nim. Napriek náročnosti, ktorou sa celá migračná situácia vyznačuje, by sa štát každej z krajín EÚ mal aspoň pokúsiť vytvoriť podmienky, ktoré by vyhovovali všetkým stranám a aby bola zabezpečená bezpečnosť obyvateľov. Hoci sme do prieskumu nezačlenili otázku, ktorá by sa zaoberala možnosťou usporiadania referenda o migrácii, výsledky ohľadom vnímania migračnej problematiky nám ponúkajú túto myšlienku. Týmto spôsobom by sa dal získať reálny obraz so súhlasom alebo nesúhlasom primania imigrantov na naše územia. Posledným odporúčaním by preto bolo zorganizovanie takéhoto referenda. Aké by boli výsledky, keby mal každý členský štát EÚ takéto referendum...?

ZÁVER

V práci sme sa zaoberali zahraničnou i domácou migráciou, analyzovali sme dostupnú literatúru, ktorá bola podkladom pre vytvorenie prieskumu. Cieľ práce sa nám podaril dosiahnuť a môžeme konštatovať, že na základe výsledkov z prieskumu, ktoré poukazujú skôr na negatívne postoje k migračnej problematike si myslíme, že prostredníctvom odporúčaní pre etickú prax by sa situácia v oblasti migrácie a jej vnímania dala upokojiť a postoje obyvateľov by sa dali upraviť tak, aby tento pojem v ľuďoch neevokoval pocit nespokojnosti. Porozumenie predsa pramení z poznania a precítienia a porozumieť danej téme bolo pomerne náročné. To čo sa na začiatku zdalo nemožné sa stávalo postupne skutočným a práca k tejto aktuálnej téme nám prináša nielen teoretické poznatky, ale i manuál, ako možno zaujať ten správny postoj, ako sa naučiť žiť v súčasnej spoločnosti.

Každá ľudská bytosť potrebuje kontakt s inými ľudskými bytosťami a vzťahy, ktoré medzi nimi vznikajú sa rozširujú a obohacujú prostredníctvom komunikácie. Ak sa v tomto jednoduchom a zároveň zložitom procese, dostane ktosi do sporu, konfliktu či inej nepríjemnej situácie je možné z nej uniknúť či vyriešiť ju pomocou ďalšej komunikácie a teda prínosom nových a nových informácií o predmete, ktorý spor zapríčiniť. Práca prináša výsledky o potrebe a dôležitosti získavania informácií. Migračná problematika prekračuje hranice našej krajiny a je to problém na globálnej úrovni. To, čo so sebou pojem migrácie prináša, píše novú históriu. Spoločnosť vie, čo potrebuje a preto by sa mala naozaj snažiť svoje predstavy prenášať do rodinného a školského prostredia, aby sa už tu mohol uskutočniť proces formujúci budúcu a žiaducu osobnosť. Svoju predstavu o osobnosti človeka máme my i naše susedné krajiny a krajiny susediace so susednými krajinami, celý svet má svoju predstavu, ale čím ďalej sa tieto predstavy pohybujú od hraníc tej našej krajiny, rovnako tak sa vzdávajú i od našich ideálov. Dôležité je naučiť sa tolerovať inakosť kultúry a ako inak sa to dá dosiahnuť, ak nie tréningom?

V prieskume sme zisťovali názor na problematiku od bezpečnosti, cez ekonomiku až po informovanosť. Zistenia, ku ktorým sme prišli, naozaj preukazujú na skutočnosť nepriateľského postoja k migračnej problematike. Napriek tomu, že sme jednoznačne nepreukázali ekonomický faktor migrácie za ten prioritný, ktorý je zobrazený v tých najrôznejších literatúrach ako európska časovaná bomba, zistili sme však, že mierne obavy v respondentoch sa z ohrozenia zamestnanosti predsa len objavili. Slovensko nie je tranzitná krajina a ak EÚ neprinúti všetky krajiny prijímať v povinných kvótach utečencov, nehrozí nám priame nebezpečenstvo, či výrazné ohrozenie trhu so zamestnaním.

Tou najalarmujúcejšou oblasťou, z ktorej pramení väčšina strachu je bezpečnosť. Cez hranice nám do krajiny či cez krajinu prechádzajú rôzne neznáme osoby, ktoré môžu byť nebezpečné. Zistenia poukazujú na strach z možných atentátov. Väčšia hrozba ako vysoká nezamestnanosť je ohrozenie bezpečnosti, nakoľko najviac teroristov poburuje inakosť našej kultúry. Ľudia potrebujú určitú formu politickej organizácie, pretože prostredníctvom tohto vplyvu si môžu distribuovať sociálne dobro. Teda i v prípade ak to tak necítia. Ide o nútené smerovanie k možnosti dosiahnuť trvalý mier, stabilitu a pokoj v spoločnosti a to má pred individuálnymi pohnútkami, možno smerujúcimi až niekde k rasovej neznášanlivosti, prednosť. Demokratická spoločnosť, v ktorej žijeme sa musí neustále otvárať občanom žijúcim v nej. Je potrebné hľadať akoby jednomyseľné riešenia, ale k dosiahnutiu takéhoto stavu je potrebná aj volebná účasť. Práve týmto spôsobom jednotlivec môže vyjadriť slobodne svoj postoj.

Naša myseľ sa upriamuje na vonkajšie objekty a naša pozornosť sa riadi zmyslovými podnetmi. Mohli by sme teda povedať, že ak je voda čistá, človek je schopný dovidieť až na dno pohára, ale v živote sa nestretávame len s jednoduchými situáciami. Život je oveľa zložitejší. Súčasná migrácia je niečo, čo je iné ako to bolo doposiaľ, je to náročná situácia a máme z nej strach, preto sa nám voda v pohári zdá zakalená. Migračná politika by mala svoju pozornosť sústrediť na humánne zaobchádzanie s imigrantmi a zároveň maximalizovať ekonomické a iné možné výnosy z danej migračnej situácie pre svojich obyvateľov, pretože kľúčovú úlohu vo všetkých sférach života má človek a len človek dokáže identifikovať a tmeliť možné trhliny v spoločnosti.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

- AZUD, J. 2003. *Medzinárodné právo*. 1. vyd. Bratislava: VEDA, 2003. 456 s. ISBN 80-224-0753-4.
- BERNADIČ, J. 2008. *O emigrantoch a utečencoch. Prečo ľudia (ne)odchádzajú zo svojej vlasti*. 1. vyd. Bratislava: Post Scriptum, 2008. 240 s. ISBN 978-80-969850-1-2.
- BILIC, M. – KROGMANN, A. 2015. *Zahraničná migrácia a jej vplyv na životnú úroveň obyvateľov a krajinu Slovenska*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, 2015. 171 s. ISBN 978-80-558-0870-3.
- BORBA, M. 2001. *Building Moral Intelligence: The Seven Essential Virtues That Teach Kids To Do The Right Thing*. 1. vyd. San Francisco: Jossey-Bass, A Wiley Comp, 2001. 340 s. ISBN 0-7879-5357-1.
- CASTLES, S. – HAAS, H. – MILLER, J. 2014. *The Age of Migration. International Population Movements in the Modern World*. 5. vyd. New York: PALGRAVEMACMILLAN, 2014. 401 s. ISBN 978-0-230-35577-4.
- CUTLER, H. 2016. *Ako byť šťastný. Jeho svätosť 14. dalajláma*. 1. vyd. Banská Bystrica: SLOVART, 2016. 300 s. ISBN 978-80-556-1463-2.
- DEYL, D. 2016. Bezmoc mocných. In *Masová imigrace – Záchrana, nebo zkáza Evropy: Doplňkové texty*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. ISBN 978-80-87806-95-1, p. 209-214.
- DRULÁK, P. 2003. *Teorie mezinárodních vztahu*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. 224 s. ISBN 80-7178-725-6.
- GARDNER, H. 1999. *Dimenze myšlení*. 1.vyd. Praha: Portál, 1999. 397 s. ISBN 80-7178-279-3 1983.
- JANÁČKOVÁ, S. 2016. Ekonomická sebevražda Evropy. In *Masová imigrace – Záchrana, nebo zkáza Evropy: Texty z interního semináře IVK o ekonomických dopadech migrace dňa 16. října 2015*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. ISBN 978-80-87806-95-1, p. 13-24.
- JUROVÁ, J. 2012. *Sociálna spravodlivosť podľa Johna Rawlsa*. 1. vyd. Boskovice: František Šalé – ALBERT, 2012. 164 s. ISBN 978-80-7326-210-5.
- KAMAS, R. 2005. , 2016. Matematika a štatistika. In *Stredná hodnota – priemer, madián alebo modus ?*. [online]. 2005, [cit. 2016-1-28]. Dostupné na internete: <https://kamas.blog.sme.sk/c/7515/Stredna-hodnota-priemer-median-alebo-modus.html>

- KELLER, J. 2016. Co skrývá multikulturalismus . In *Masová imigrace – Záchrana, nebo zkáza Evropy: Texty ze semináře „Je masová imigrace podmínkou prosperity Evropy?“* dňa 19. března 2015. Praha: Institut Václava Klause, 2016. ISBN 978-80-87806-95-1, p. 93-98.
- LAJČIAKOVÁ, P. 2008. *Psychológia morálky*. 1. vyd. Brno: CERM, 2008. 92 s. ISBN 978-80-7204-569-3.
- LIPOVSKÁ, H. 2016. Kritika kvazi-ekonomických argumentů o ekonomické migraci. In *Masová imigrace – Záchrana, nebo zkáza Evropy: Texty z interního semináře IVK o ekonomických dopadech migrace dňa 16. října 2015*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. ISBN 978-80-87806-95-1, p. 55-68.
- LISICKI, P. 2016. *Islám a sebedestrukce západu*. 1. vyd. Brno: CDK, 2016. 222 s. ISBN 978-80-7325-395-0.
- LOUŽEK, M. 2016. Zachrání Evropu imigrace?. In *Masová imigrace – Záchrana, nebo zkáza Evropy: Texty z interního semináře IVK o ekonomických dopadech migrace dňa 16. října 2015*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. ISBN 978-80-87806-95-1, p. 175-204.
- MÜLLER, K. 2008. *Politická sociologie. Politika a identita v proměnách modernity*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. 216 s. ISBN 978-80-7367-380-2.
- MV SR, 2016. Migrační politika. In *Správy o krajinách pôvodu*. [online]. 2016, [cit. 2016-9-27]. Dostupné na internete: <http://www.minv.sk/?zamer-migracnej-politiky-slovenskej-republiky>
- NOVOSÁD, F. 2016. *V zrkadle kultúry*. 1. vyd. Bratislava: IRIS, 2016. 160 s. ISBN 978-80-8153-055-5.
- PALÁT, M. 2014. *Determinanty vzniku migrace a statistiky cizinců v Evropské unii*. 1. vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2014. 76 s. ISBN 978-80-7418-228-0.
- PALÁT, M. 2015. *Mezinárodní migrace a ekonomika v Evropské unii: vývoj, determinanty, politiky a trendy*. 1. vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2015. 100 s. ISBN 978-80-7418-230-3.
- PAVLÍKOVÁ, B. – ZIMA, R. 2014. *Kultúrna politika Európskej únie*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, 2014. 126 s. ISBN 978-80-558-0603-7.
- PAYNE, R.– DEVOL, P. – SMITH, T. 2010. *Mosty z chudoby. Stratégie pre profesionálov a komunity*. 1. vyd. Košice: Equilibria, 2010. 296 s. ISBN 978-80-89284-53-5.
- SARTORI, G. 2011. *Pluralizmus, multikulturalizmus a prisťahovalci. Esej o multietnické spoločnosti*. 2. vyd. Praha: Dokořán, 2011. 148 s. ISBN 978-80-7363-380-6.
- SINN, S. 2016. Ekonomická sebevražda Evropy. In *Masová imigrace – Záchrana, nebo zkáza Evropy: Texty z interního semináře IVK o ekonomických dopadech migrace dňa 16. října 2015*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. ISBN 978-80-87806-95-1, p. 13-24.

- SKOPEČEK, J. 2016. Ekonomické aspekty masové migrace. In *Masová imigrace – Záchrana, nebo zkáza Evropy: Texty z interního semináře IVK o ekonomických dopadech migrace dňa 16. října 2015*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. ISBN 978-80-87806-95-1, p. 25-34.
- SLANÝ, M. 2016. Specifika imigrační krize a ekonomie. In *Masová imigrace – Záchrana, nebo zkáza Evropy: Texty z interního semináře IVK o ekonomických dopadech migrace dňa 16. října 2015*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. ISBN 978-80-87806-95-1, p. 35-54.
- SPINOZA, B. 2004. *Etika*. 2. vyd. Praha: Dybbuk, 2004. 290 s. ISBN 80-86862-02-X.
- STREJČEK, I. 2016. Imigrace jako jeden z projevů krize EU. In *Masová imigrace – Záchrana, nebo zkáza Evropy: Doplnkové texty*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. ISBN 978-80-87806-95-1, p. 117-126.
- SZALÓ, C. 2007. *Transnacionální migrace. Proměny identit, hranic a vědění o nich*. 1. vyd. Brno: CDK, 2007. 175 s. ISBN 978-80-7325-136-9.
- ŠEBESTA, F. 2016. Evropa a masová migrace – nejen ekonomické souvislosti. In *Masová imigrace – Záchrana, nebo zkáza Evropy: Texty z interního semináře IVK o ekonomických dopadech migrace dňa 16. října 2015*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. ISBN 978-80-87806-95-1, p. 69-79.
- ŠEVČÍK, M. 2016. Stěhování národů. In *Masová imigrace – Záchrana, nebo zkáza Evropy: Doplnkové texty*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. ISBN 978-80-87806-95-1, p. 131-132.
- ŠTICA, P. 2010. *Migrace a státní suverenita. Oprávnění a hranice přistěhovalecké politiky z pohledu křesťanské sociální etiky*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2010. 323 s. ISBN 978-80-87378-75-5.
- TOMSKÝ, A. 2016. Nešťastná imigrace. In *Masová imigrace – Záchrana, nebo zkáza Evropy: Texty ze semináře „Je masová imigrace podmínkou prosperity Evropy?“ dňa 19. března 2015*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. ISBN 978-80-87806-95-1, p. 99-104.
- UMBERTO, E. 2004. *Pět úvah o morálce*. 1. vyd. Bratislava: Kalligram, 2004. 96 s. ISBN 80-7149-629-4.
- VODIČKA, M. 2016. Závory padají jako domino. In *Masová imigrace – Záchrana, nebo zkáza Evropy: Doplnkové texty*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. ISBN 978-80-87806-95-1, p. 205-207.
- WEIGL, J. 2016. Migrace není příležitost, ale hrozba. In *Masová imigrace – Záchrana, nebo zkáza Evropy: Doplnkové texty*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. ISBN 978-80-87806-95-1, p. 111-116.

WHEATLEYOVA, M. 1992. *Leadership and the New Science. Learning about Organization from an Orderly Universe*. San Francisco: Berret-Koehler Publishers, 1992. 215 s. ISBN 978-1576751190.

Príloha: Dotazník

Prosíme Vás o vyplnenie dotazníka, ktorý sa týka morálnych postojov k integrácii imigrantov na Slovensku. Dotazník je anonymný a slúži len na výskumné účely diplomovej práce. Prosím, odpovedajte úprimne a pravdivo.

Inštrukcia k vyplňaniu dotazníka:

Na otázky môžete odpovedať buď vyznačením jednej odpovede, voľne alebo zaškrtnutím danej číselnej hodnoty. Pri každej otázke alebo súbore otázok sa nachádza presná inštrukcia.

Vyznačte krížikom, odpoveď, ktorá sa Vás týka:

1. Pohlavie: 1 – muž 2 – žena (Vhodné podčiarknite)
2. Vek: (Vypíšte číslom)
3. Vaše bydlisko:(Vypíšte slovom)
4. Výška dosiahnutého vzdelania (Vyberte možnosť)
 - a) stredoškolské
 - b) vysokoškolské štúdium prvého stupňa
 - c) úplné vysokoškolské štúdium
 - d) iné:.....
5. Váš súčasný status je:
 - a) zamestnaný/á
 - b) nezamestnaný/á
 - c) študent/ka
 - d) iné:.....
6. Máte vedomosť o tom, či sú vo vašom okolí umiestnené rodiny z utečeneckých táborov?
 - a) áno
 - b) nie
7. Myslíte si, že imigranti budú náš štát finančne zaťažovať?
 - a) áno
 - b) nie
 - c) neviem

Odpovedajte voľne:

8. Aké pozitíva vidíte v príchode imigrantov na naše územie?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9. Aké negatíva vidíte v príchode imigrantov na naše územie?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vyjadrite mieru súhlasu s nasledujúcimi výrokmi (vyznačte krížikom) na škále od 1 do 5, kde: 1 = úplne súhlasím, 2 = súhlasím, 3 = ani súhlasím ani nesúhlasím, 4 = nesúhlasím, 5 = úplne nesúhlasím

	1	2	3	4	5
10. Imigranti predstavujú hrozbu pre udržanie bezpečnosti pre obyvateľov SR.					
11. Hlavným dôvodom migrácie je ekonomická situácia v rodnej krajine migrantov.					
12. Zamestnávanie imigrantov v našich firmách môže ohroziť zamestnanosť slovenských občanov.					
13. EÚ má mať i naďalej právo rozhodovať o povinných kvótach k integrácii migrantov v krajinách EÚ.					
14. Imigranti a ich odlišná kultúra, budú mať v budúcnosti vplyv na kultúru EÚ.					
15. Kultúrne a náboženské rozdiely môžu spôsobiť problém v komunikácii medzi domácimi obyvateľmi a imigrantmi.					
16. Ak by bolo v mojej kompetencii rozhodovanie o poskytnutí pomoci migrantom, pomohol/la by som im.					
17. Slovensko je podľa mňa schopné systémovo riešiť zachovanie svojich duchovných hodnôt v rámci migračnej politiky.					
18. Cítim obavy z aktuálnych procesov migrácie.					
19. Slovenská spoločnosť je negatívne naladená vo vzťahu k imigrantom.					
20. Narastajúce nepriateľstvo a násilné akcie proti imigrantom sú spôsobené nedostatkom empatie.					
21.					

Pravidelné kontroly na hraniciach by mohli zabrániť prenikaniu migrantov na naše územie..					
22. Som za zachovanie otvorených hraníc v rámci schengenského priestoru.					
23. Som za posilnenie opatrení na vonkajších hraniach schengenského priestoru					
24. Ľudia na území SR majú dostatočné informácie o imigrácii a integračných postupoch.					
25. Zobrazovanie migračnej problematiky v televízii ma núti konať v neprospech imigrantov.					
26. Hnevá ma, keď sú v správach často informácie o imigrantoch					
27. Zástupcovia štátu by mali podávať aj informácie o tom, čo sa deje s imigrantmi po ich prijatí na územie štátu.					

Ďakujeme za Váš čas a spoluprácu.